

Crna Gora
Ministarstvo ekologije,
održivog razvoja i razvoja sjevera

**INFORMACIJA O PREDLOGU PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE (NATURA 2000) U
CRNOJ GORI**

JUN, 2026.godine

UVOD

Uspostavljanje ekološke mreže, odnosno Natura 2000 mreže predstavlja ključnu obavezu Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji, definisanu kroz završno mjerilo 5 u okviru Poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene. U Pregovaračkoj poziciji Crne Gore za ovo poglavlje jasno je definisano da: „*U oblasti zaštite prirode, Crna Gora dostavlja Komisiji liste predloženih lokacija Natura 2000, koja u dovoljnoj mjeri pokrivaju tipove staništa i vrste u skladu sa zahtjevima Direktive o pticama i Direktive o staništima.*“ Ova obaveza podrazumijeva identifikaciju i predlaganje područja koja osiguravaju adekvatnu zastupljenost vrsta i staništa od značaja za Evropsku uniju, u skladu sa Direktivom o pticama i Direktivom o staništima.

Na nacionalnom nivou, pravni osnov za uspostavljanje ekološke mreže, (dalje u tekstu Natura 2000), definisan je Zakonom o zaštiti prirode (“Sl. list CG”, br. 54/16, 18/19 i 84/24), članom 42 kojim je propisano da nadležni organ uprave (Agencija za zaštitu životne sredine), u saradnji sa stručnim i naučnim institucijama, prikuplja podatke, formira bazu podataka i priprema dokumentaciju za uspostavljanje područja Natura 2000 mreže. Na osnovu prikupljenih podataka, isti organ predlaže područja sa definisanim granicama i podacima o ciljnim vrstama i staništima, uz primjenu kriterijuma koji se odnose na reprezentativnost stanišnih tipova, njihovu površinsku zastupljenost, kao i veličinu i gustinu populacija vrsta u odnosu na nacionalni nivo.

Detaljniji kriterijumi za određivanje područja ekološke mreže utvrđeni su podzakonskim aktom – Pravilnikom o bližim kriterijumima za određivanje područja ekološke mreže („Sl. list CG“, br. 45/17) koji je u potpunosti usklađen sa Prilogom III Direktive o staništima kao i Direktivom o pticama. Ovim pravilnikom propisani su specifični kriterijumi za izbor područja za očuvanje ptica, uključujući prisustvo vrsta od značaja, veličinu i gustinu populacija, kao i značaj područja za migratorne vrste, dok su za staništa i druge vrste definisani kriterijumi koji obuhvataju zastupljenost i reprezentativnost staništa, veličinu i stanje populacija, stepen izolovanosti, kao i ukupnu vrijednost područja za očuvanje biodiverziteta.

PROCES PRIPREME PREDLOGA NATURA 2000 MREŽE (AKTIVNOSTI I METODOLOGIJA)

U periodu od 2016. godine do danas sprovedena su detaljna istraživanja na kompletnoj kopnenoj teritoriji Crne Gore o vrstama i staništima od značaja za Evropsku uniju prisutnim u Crnoj Gori. Proces je pored državnog budžeta podržan od strane međunarodnih projekata (IPA, EUIF, GIZ i UNEP/GEF) i nevladinog sektora. Ovaj način mapiranja omogućio je uspostavljanje nacionalne baze podataka o biodiverzitetu, koja integriše prostornu distribuciju svih vrsta i staništa sa referentnih lista u skladu sa aneksima Direktive o pticama i Direktive o staništima.

Od 2023. godine do danas sprovedena su i sistematska istraživanja morskog dijela teritorije Crne Gore, od strane Instituta za biologiju mora, a pored toga uzeti su u obzir svi raspoloživi

podaci Instituta za biologiju mora, Univerziteta Crne Gore iz drugih aktivnosti koje su doprinijele kartiranju morskih pećina, livada morske cvjetnice *Posidonia oceanica*, i drugih staništa i vrsta.

Metodološki pristup zasnovan je na analizi podataka i prostorno eksplicitnom modeliranju. Podaci o rasprostranjenosti vrsta i kartiranje staništa korišćeni su za identifikaciju područja najveće ekološke vrijednosti. Prisustvo, distribucija, brojnost i ekološka funkcionalnost staništa i vrsta predstavljali su osnovne kriterijume za izbor područja. Natura 2000 područja se, u tom smislu, ne definišu administrativno, već kao prostorni odraz obrazaca biodiverziteta.

Analiza distribucije omogućila je identifikaciju prioriternih područja za uključivanje u mrežu Natura 2000. Granice predloženih područja definisane su na osnovu prostorne koherentnosti staništa i populacija vrsta, uz očuvanje njihove ekološke funkcionalnosti i integriteta. Posebna pažnja posvećena je izboru najreprezentativnijih područja za svako stanište i vrstu unutar svakog biogeografskog regiona (alpskog i mediteranskog), kako bi se obezbijedila adekvatna pokrivenost i usklađenost sa zahtjevima Evropske unije.

Referentni okvir obuhvata ukupno 91 tip staništa, 131 vrstu iz Direktive o staništima i 137 vrsta ptica iz Direktive o pticama. Prikupljeni podaci su omogućili određivanje područja za 80 vrsta ptica. Izbor područja izvršen je tako da obezbijedi adekvatnu zastupljenost svakog staništa i vrste pojedinačno, u okviru svakog biogeografskog regiona, sa fokusom na područja gdje su najreprezentativniji i od najveće vrijednosti za očuvanje.

Predlog područja Nature 2000 mreže koji slijedi u nastavku dokumenta i pratećoj dokumentaciji, pripremljen je od strane Agencije za zaštitu životne sredine u saradnji sa tekućim IPA Projektom "Podrška uspostavljanju Nature 2000 mreže u Crnoj Gori" i Institutom za biologiju mora.

PREDLOG NATURA 2000 MREŽE

Predložena Natura 2000 mreža Crne Gore sastoji se od:

- 58 područja od značaja za Zajednicu (pSCI) koja zauzimaju 5220,30 km² ili 37,8% kopnene teritorije Crne Gore (ista su data na linku <https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=f2534e1c844b43fa9edb52e98b8d677a>),
- 32 područja posebne zaštite za ptice (SPA) koja zauzimaju 5104,45 km² ili 36.96% kopnene teritorije Crne Gore (ista su data na linku <https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=bc7d19fdf9204db9b8a15fcc1fa45897>) i
- 7 morskih područja od značaja za Zajednicu (marine pSCI) koja zauzimaju 179,37 km² što je oko 7.06% (ista su data na linku <https://epaorg.maps.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=0258dcf742314903a327521ca071279a>).

Gore navedena područja od značaja za Zajednicu (pSCI) i područja posebne zaštite za ptice (SPA) za kopneni dio teritorije se preklapaju u određenoj mjeri ali ne u cjelosti.

Ukupan predlog kopnenih i morskih Natura 2000 područja na teritoriji Crne Gore iznosi 7.219,83 km² odnosno 44.15% ukupne kopnene i morske površine teritorije Crne Gore.

Ukupna površina kopnenih Natura 2000 područja iznosi 7.040,46 km², što predstavlja 50,97 % ukupne kopnene teritorije Crne Gore.

NAPOMENA: Navedene površine i procenti mogu neznatno statistički odstupati usljed reprojekcije prostornih podataka, primjene različitih kartografskih projekcija i metoda izračunavanja površina.

A. Predložena pSCI područja (58) su:

1. Orjen
2. Luštica
3. Tivatska solila
4. Vrmac
5. Lovćen
6. Jaz – Spas
7. Vilina pećina – Paštrovići
8. Buljarica
9. Tunel Volujica kod Bara
10. Valdanos
11. Sumporna pećina kod Ulcinja
12. Jošova pećina kod Ulcinja
13. Bojana
14. Rumija
15. Skadarsko jezero
16. Cijevna
17. Štitari
18. Čevo
19. Sitnica – Matica
20. Pećina Magara
21. Zeta
22. Gostilje
23. Kanjon Morače – Mala rijeka
24. Prekornica – Morakovo
25. Nikšićko polje
26. Gornje Nikšićko polje – Lukovo
27. Njegoš
28. Banjani

29. Vraćenovići
30. Krstac
31. Golija – Komarnica – Vojnik
32. Šavnik
33. Moračke planine
34. Kos
35. Komovi
36. Piva
37. Durmitor – Kanjon Tare
38. Ljubišnja 1
39. Potkovač
40. Sinjajevina
41. Kovren – Gornja Ćehotina
42. Ljuboviđa
43. Bjelasica
44. Đalovića klisura – Donji Lim
45. Pešter
46. Srednji Lim
47. Livade bjelopoljske
48. Rujišta
49. Livade u Radmancima
50. Gornji Lim
51. Donja Ržanica
52. Rožaje
53. Hajla
54. Kaludra
55. Ćakor – Mokra planina
56. Visitor – Zeletin
57. Prokletije
58. Ceklin

B. Predložena SPA područja (33) su:

1. Delta rijeke Bojane
2. Rumija
3. Buljarica
4. Lovćen
5. Tivatska solila
6. Orjen
7. Skadarsko jezero
8. Ćemovsko polje 1
9. Ćemovsko polje 2
10. Kanjon Cijevne
11. Ćemovsko polje 3

12. Ćemovsko polje
13. Dolina rijeke Zete
14. Bratogošt
15. Kući
16. Morača i Mala rijeka
17. Nikšićko polje
18. Komovi
19. Moračke planine
20. Prokletije
21. Lim
22. Visitor i Zeletin
23. Šekular – Mokra
24. Hajla
25. Bjelasica
26. Sinjajevina
27. Durmitor
28. Piva
29. Pešter i Đalovića pećina
30. Prošćenske planine
31. Ljubišnja
32. Kovač

C. Predložena morska pSCI područja (7) su:

1. Bokokotorski zaliv
2. Platamuni
3. Katič
4. Stari Ulcinj
5. Trašte
6. Ostrvo Sveti Nikola
7. Velika plaža i Ada Bojana

U prilogima Informacije su Predlozi područja ekološke mreže (Natura 2000) za pSCI kopni dio (Prilog 1.), za pSCI morski dio (Prilog 2.) i SPA za kopno (Prilog 3.) koja sadrže listu predloženih Natura 2000 područja sa kratkim opisom, mapom i drugom pratećom informacijom.

JAVNE RASPRAVE I MEĐUSEKTORSKE KONSULTACIJE

Javna rasprava za kopneni dio Natura 2000 mreže sprovedena je u periodu od 09.04 do 29.04.2026 godine, kao i od 30.04. do 20.05.2026 godine za morski dio. Za kopneni dio organizovane su javne tribine u Podgorici, Budvi i Žabljaku, a za morski dio u Petrovcu. Komentare su dostavili organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave, privredni subjekti, nevladine organizacije, stručne institucije i građani. Na sve pristigle komentare tokom javnih

rasprava odgovoreno je kroz izvještaje o javnim raspravama koji su objavljeni na internet stranici Agencije za zaštitu životne sredine.

U toku i nakon sprovedenih javnih rasprava dobijena su mišljenja od: Ministarstva saobraćaja, Uprave za gazdovanje šumama i lovištima, Ministarstva javnih radova, Ministarstva energetike i rudarstva, Elektroprivrede Crne Gore, CGS-a, Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, Geološkog zavoda, Željeznice Crne Gore, opštine Pljevlja i Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom radi usaglašavanja granica i sagledavanja odnosa Natura 2000 mreže i razvojnih projekata. Na iste je odgovoreno ili u sklopu izvještaja o javnim raspravama (ukoliko su pristigli u roku i u sklopu Javne rasprave) ili naknadno.

NAREDNI KORACI

Nakon usvajanja informacije od strane Vlade Crne Gore, Agencija za zaštitu životne sredine će finalizovati Standard Data Form (SDF) obrasce, prostorne podatke i prateću dokumentaciju i dostaviti ih Evropskoj komisiji putem Reportnet 3 sistema Evropske agencije za životnu sredinu do kraja juna 2026. godine, radi sprovođenja postupka ocjene dovoljnosti mreže i pribavljanja mišljenja Evropske komisije.

PRILOG 1.

Predlog područja ekološke mreže Natura 2000 za kopneni dio teritorije Crne Gore

I dio

Predlog područja pSCI za kopneni dio teritorije

Podgorica, jun 2026.

Uvod

Uspostavljanje ekološke mreže Natura 2000 predstavlja ključnu obavezu Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji, definisanu kroz završno mjerilo 5 u okviru Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene. U Pregovaračkoj poziciji Crne Gore za ovo poglavlje jasno je definisano da: „*U oblasti zaštite prirode, Crna Gora dostavlja Komisiji liste predloženih lokacija Natura 2000, koja u dovoljnoj mjeri pokrivaju tipove staništa i vrste u skladu sa zahtjevima Direktive o pticama i Direktive o staništima.*“ Ova obaveza podrazumijeva identifikaciju i predlaganje područja koja osiguravaju adekvatnu zastupljenost vrsta i staništa od značaja za Evropsku uniju, u skladu sa Direktivom o pticama i Direktivom o staništima.

Na nacionalnom nivou, pravni osnov za uspostavljanje ekološke mreže definisan je Zakonom o zaštiti prirode („Službeni list Crne Gore“, br. 54/16, 18/19, 084/24), kojim je u članu 42 propisano da nadležni organ uprave (Agencija za zaštitu životne sredine), u saradnji sa stručnim i naučnim institucijama, prikuplja podatke, formira bazu podataka i priprema dokumentaciju za uspostavljanje područja ekološke mreže. Na osnovu prikupljenih podataka, isti organ predlaže područja sa definisanim granicama i podacima o ciljnim vrstama i staništima, uz primjenu kriterijuma koji se odnose na reprezentativnost stanišnih tipova, njihovu površinsku zastupljenost, kao i veličinu i gustinu populacija vrsta u odnosu na nacionalni nivo.

Detaljniji kriterijumi za određivanje područja ekološke mreže utvrđeni su podzakonskim aktom – Pravilnikom o bližim kriterijumima za određivanje područja ekološke mreže („Službeni list Crne Gore“, br. 45/17). Ovim pravilnikom propisani su specifični kriterijumi za izbor područja za očuvanje ptica, uključujući prisustvo vrsta od značaja, veličinu i koncentraciju populacija, kao i značaj područja za migratorne vrste, dok su za staništa i druge vrste definisani kriterijumi koji obuhvataju zastupljenost i reprezentativnost staništa, veličinu i stanje populacija, stepen izolovanosti, kao i ukupnu vrijednost područja za očuvanje biodiverziteta.

Navedeni Pravilnik usklađen je u potpunosti sa Prilogom III Direktive o staništima kao i Direktivom o pticama.

U periodu od 2016. godine do danas sprovedena je sveobuhvatna kompilacija podataka o vrstama i staništima od značaja za Evropsku uniju prisutnim u Crnoj Gori. Ovaj proces mapiranja omogućio je uspostavljanje nacionalne baze podataka o biodiverzitetu, koja integriše prostornu distribuciju svih vrsta i staništa sa referentnih lista u skladu sa aneksima Direktive o pticama i Direktive o staništima.

Metodološki pristup zasnovan je na analizi podataka i prostorno eksplicitnom modeliranju. Podaci o rasprostranjenosti vrsta i kartiranje staništa korišćeni su za identifikaciju područja najveće ekološke vrijednosti. Prisustvo, distribucija, brojnost i ekološka funkcionalnost staništa i vrsta predstavljali su osnovne kriterijume za izbor područja. Natura 2000 područja se, u tom smislu, ne definišu administrativno, već kao prostorni odraz obrazaca biodiverziteta.

Analiza distribucije omogućila je identifikaciju prioriternih područja za uključivanje u mrežu Natura 2000. Granice predloženih područja definisane su na osnovu prostorne koherentnosti staništa i populacija vrsta, uz očuvanje njihove ekološke funkcionalnosti i integriteta. Posebna pažnja posvećena

je izboru najreprezentativnijih područja za svako stanište i vrstu unutar svakog biogeografskog regiona (alpskog i mediteranskog), kako bi se obezbijedila adekvatna pokrivenost i usklađenost sa zahtjevima Evropske unije.

Referentni okvir obuhvata ukupno 91 tip staništa, 131 vrstu iz Direktive o staništima i 137 vrsta ptica iz Direktive o pticama. Trenutno dostupni podaci omogućavaju određivanje područja za 80 vrsta ptica. Izbor područja izvršen je tako da obezbijedi adekvatnu zastupljenost svakog staništa i vrste pojedinačno, u okviru svakog biogeografskog regiona, sa fokusom na područja gdje su najreprezentativniji i od najveće vrijednosti za očuvanje.

Kao rezultat ovog procesa, identifikovana je Natura 2000 mreža koja se sastoji od 58 predloženih područja od značaja za Zajednicu i 32 područja posebne zaštite za ptice.

Napomena:

Dokument u nastavku predstavlja sažetak gore navedenih predloženih područja uz objašnjenje ključnih stručnih razloga za njihovo predlaganje. Dodatno, kao prilozi navedenog dokumenta za potrebe detaljnijeg sagledavanja predloženih područja ista su data i na linkovima ispod sa prezentovanim staništima i vrstama koji su bili ključni razlog predlaganja područja. Takođe, date su i granice u GIS i CAD formatima, kao i prateće Excel tabele koje sadrže detalje o ciljnim vrstama i staništima sa dodatnim podacima o ispunjenju kriterijuma koji su gore navedeni, pri čemu su svi prostorni podaci definisani u WGS84 / UTM zoni 34N (EPSG:32634) projekciji.

Područja od značaja za Zajednicu -

<https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=f2534e1c844b43fa9edb52e98b8d677a>

Područja posebne zaštite za ptice -

<https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=bc7d19fdf9204db9b8a15fcc1fa45897>

Predložena područja od značaja za Zajednicu (pSCI)

Orjen

Uz Skadarsko jezero najveći sajt u Mediteranskom dijelu. Važan za je brojna staništa, od kojih su prioritetne visoke šume lovora (*5230) u Morinju i oko Žvinja, šikare lovora (5310) oko Sutorine, Morinja i Risna (gdje je i rezervat lovora kod Sopota), ilirski sipari (8140) pod vrhovima Orjena, submediteranske ilirske bukove šume (91K0), šume munjike (95A0), mediteranske šume pitomog kestena sa lovorom (9260) oko Kostanjice, stari zasadi čempresa (9290) ili primorskih borova (9540) oko Sutorine, koji predstavljaju najreprezentativnija staništa u Mediteranskom dijelu Crne Gore. Dodatno je ovo područje svrstano kao najvrijednije (top lokaliteti) za zaštitu čak 58 vrsta od značaja za EU, u prvom redu gmizavaca, insekata, mahovina, slijepih miševa i velikih zvijeri u mediteranskom biogeografskom regionu.

Karta 1. Područje Orjena sa Sutorinom, Morinjem i Zaljuti

Luštica

Poluostrvo Luštica, iako značajno degradirano od 2016. godine požarima i gradnjom, neizostavan je u prijedlogu mreže i mora biti uvršten u nju. Ovdje su razvijeni posebni podtipovi prioriternih jednogodišnjih mediteranskih travnjaka (*6220) sa *Hordeum bulbosum*, koji nigdje drugdje u Crnoj Gori nisu tako dobro razvijeni. Tu su naročito vrijedna područja sela Klinci, Mrkovi, Radovanići i Begovići. Takođe, na Luštici se nalaze najljepši zasadi pinjola u Crnoj Gori (9540), odlično razvijena zona prskanja (1240) sa primorskim pećinama, te značajne površine sa očuvanom makijom crnike (9340) i šikarama kleka (5210). Značajno je područje za brojne leptire, šišmiše i kornjače, među kojima je Luštica posebno značajna za zaštitu leptira – lastinog repka - *Papilio alexanor*.

Karta 2. Područje Luštice

Tivatska solila

Tivatska solila su postojeće zaštićeno područje od izuzetnog značaja za konzervaciju slatinskih staništa, kao i područje značajno za ptice. Na ovom području izuzetno su razvijene zajednice jednogodišnjih (1310) i višegodišnjih caklenjača (1420), po svom sastavu drugačije od onih razvijenih u Ulcinjskoj solani. Takođe ovdje su razvijene prioritetne obalne lagune (*1150) i najljepše sastojine mediteranskih sita (1410) u Crnoj Gori. Solila su, pored ptica, značajna i kao staništa nekih vrsta slijepih miševa i kornjača.

Karta 3. Obuhvat područja Tivatska solila

Vrmac

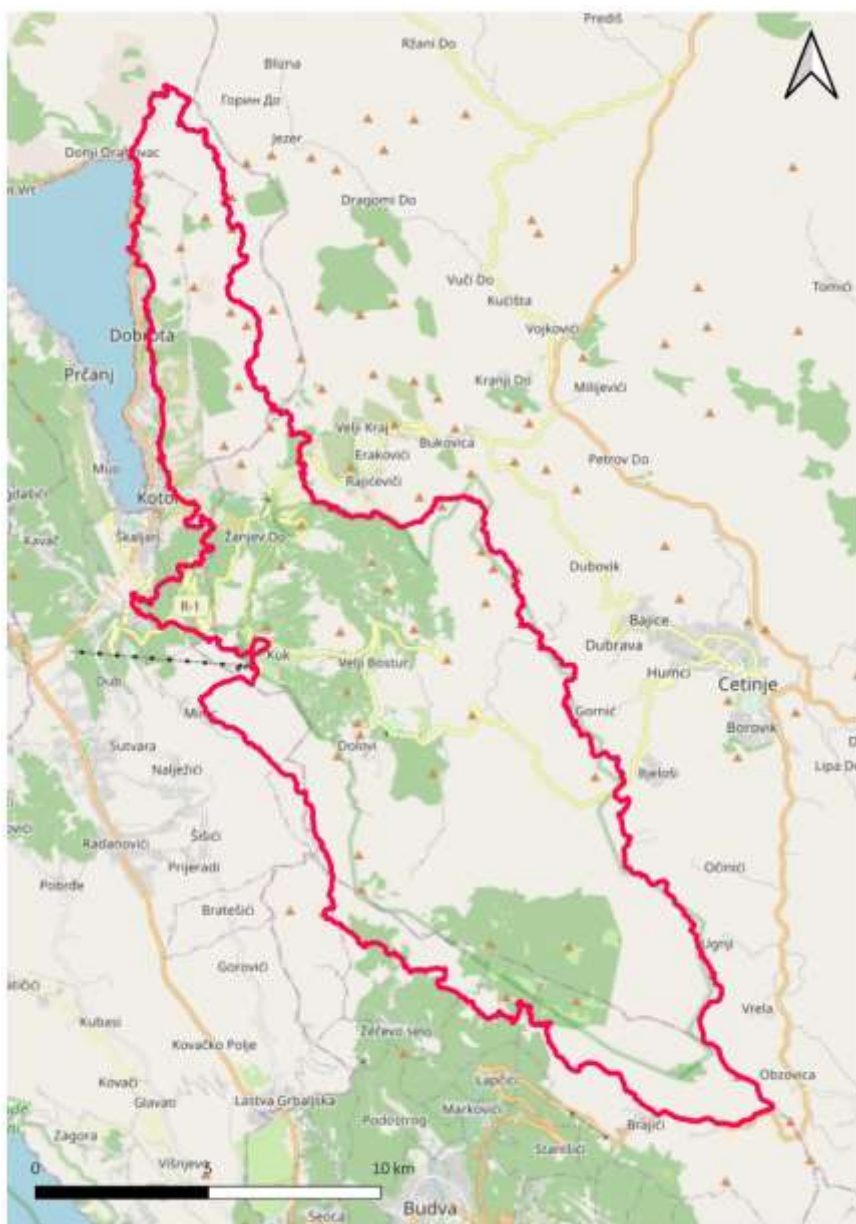
Generalno gledano, obzirom na položaj koji zauzima, područje Vrmca odlikuje se veoma dobro očuvanim iskonskim primorskim ekosistemima. Zahvaljujući strmim stranama i različitim ekspozicijama, na malom prostoru razvijeni su dobro očuvani različiti tipovi šuma: kestenjaci (9260), šume i šikare lovora (*5230 i 5310), zasadi čempresa (9290) ili primorskih borova (9540) još iz doba austrougarske, prosijecanih sa odsječcima stijena (8210) i mediteranskih sipara (8140) te strmim kamenitim pašnjacima (62A0). Na Vrmcu su registrovana značajna nalazišta nekih vrsta gmizavaca, npr. mačje zmije (*Telescopus fallax*), šilca (*Coluber najadum*) itd.

Karta 4. Predloženi obuhvat na Vrmcu

Lovćen

Obuhvata prošireno područje istoimenog nacionalnog parka, značajno produženo prema sjeverozapadu na šire područje Kotorskih strana sve do izvora Ljute, uključujući i divlji plato mahom napuštenih sela od Njeguša prema Jezeru. To je jedino područje sa tipično razvijenih planinskim jastučastim formacijama na vjetrometinama sa vrstom *Astragalus angustifolius* (4090) u Crnoj Gori, te najjužnije nalazište prelaznih tresava sa *Menyanthes trifoliata* (7140), koje su razvijene u jezeru pod Jezerskim vrhom. Osim ovih, na Lovćenu je prisutno još 28 tipova staništa, a najznačajnije je područje za zaštitu 8 vrsta u mediteranskom regionu: *Rana dalmatina*, *Rhinolophus euryale*, *Euphydryas aurinia*, *Canis lupus*, *Podarcis sicula*, **Vipera ursinii macrops* i druge.

Karta 5. Predloženi obuhvat na Lovćenu

Jaz-Spas

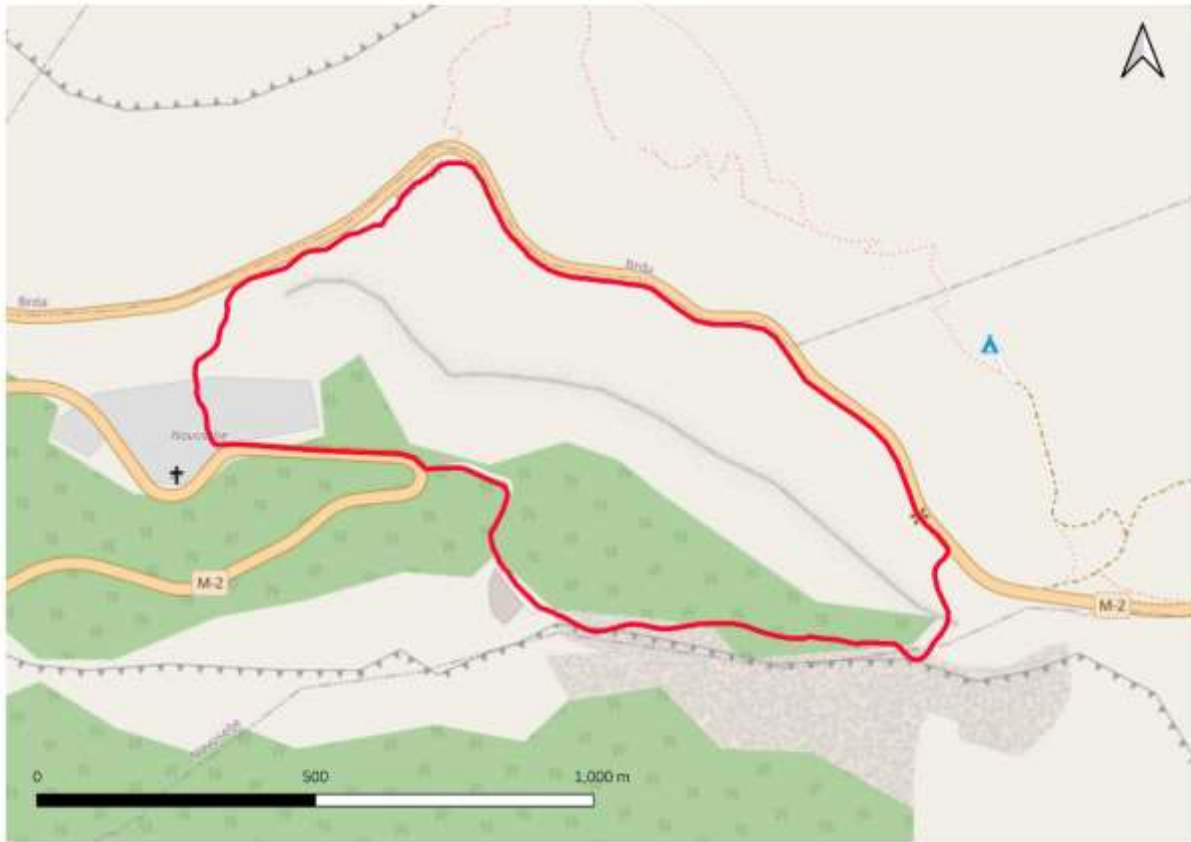
Obuhvata područje od uvale Mala Krekavica do Mogrena na ulasku u Budvu, obuhvatajući postojeće zaštićeno područje Brdo Spas, a na zapadu naslanja se na morsko područje Platamuna. Odlikuje se tipično razvijenom i dobro očuvanom mediteranskom vegetacijom. Sa stanovišta staništa spada u mediteranska područja sa najbolje razvijenom zonom prskanja (1240), a kod tunela podno Spasa nalaze se poznate zajednice sa *Euphorbia dendroides* (5330), na mnogo mjesta spominjane u literaturi kao jedinstven prirodni fenomen od značaja za EU. Područje Jaškog polja, uključujući i vještačko jezero u njegovom zaleđu, ima jednu od najbrojnijih populacija barske kornjače u mediteranskom regionu.

Karta 6. Predloženi obuhvat područja Jaz-Spas

Vilina pećina – Paštrovići

Ovo maleno područje izdvojeno je zbog kolonija slijepih miševa, gdje je registrovano 8 različitih vrsta.

Karta 7. Predloženi obuhvat područja Vilina pećina - Paštrovići

Buljarica

Šire područje Buljarice, od Lučica na SZ do Čanja na JI, je najznačajnije područje za obalne lagune (*1150), koje su od prioriteta, te za osuline sa *Euphorbia dendroides* (5330). Područje laguna u Buljarici, samo po sebi, prirodni je fenomen vrijedan posebne pažnje i zaštite, oko kojeg su razvijene i poplavne šume (92A0). Pored toga, na ovom području nalaze se jedni od najreprezentativnijih starih zasada primorskih borova (9540) u Crnoj Gori. Šljunkovita plaža u Buljarici predstavlja jedinu takvu plažu na kojoj je optimalno razvijena zajednica na šljunkovim obala sa *Glaucium flavum* (1210) u Crnoj Gori. U ovom području zabilježeno je prisustvo 35 vrsta od značaja za EU.

Karta 8. Predloženi obuhvat područja Buljarica

Volujica tunel kod Bara

U ovom tunelu pronađene su neke od najvećih populacija slijepih miševa pojedinih vrsta, što ga svrstava u jedan od najznačajnijih lokaliteta za zaštitu ovih ugroženih letećih sisara.

Karta 9. Predloženi obuhvat područja tunel Volujica

Valdanos

Uvala Valdanos široko je poznata po svojim maslinicima i posebnim podtipom makija sa hrastom *Quercus coccifera* (9430), koji je ovdje optimalno razvijen. Na padinama poluostrva Mendra postoje divne i dobro očuvane makije crnike (9430) i zajednice mediteranskih kleka (5210), dok su održavani travnjaci unutar maslinjaka izuzetno reprezentativni i bogati nekim rijetkim biljkama. Područje Valdanososa značajno je stanište brojnih vrsta gmizavaca, slijepih miševa i insekata sa Direktive o staništima.

Karta 10. Predloženi obuhvat područja Valdanos

Sumporna pećina kod Ulcinja

Ovo malo područje obuhvata samo ovu pećinu, kao važno stanište za šišmiše.

Karta 11. Sumporna pećina

Jošova pećina kod Ulcinja

Ovo malo područje obuhvata samo ovu pećinu, kao važno stanište za šišmiše.

Karta 12. Jošova pećina

Bojana

Područje donjeg toka rijeke Bojane, sa adom, Velikom ulcinjskom plažom, Šaskim jezerom i okolnim travnjacima, te Ulcinjskom solanom, generalno gledano, spada u područja sa najvećim diverzitetom staništa sa Direktive o staništima. U njemu se nalazi najreprezentativniji estuar u Crnoj Gori – estuar Bojane (1130), sa okolnim lagunama (*1150), mediteranskim povremenim lokvama (*3170) i drugim sličnim tipovima. Sva staništa na dinama razvijena su jedino ovdje, a najvrijednije je područje i za zaštitu brojnih travnjaka, naročito vlažnih pašnjaka sa ciperoidnim vrstama (6420), vlažnih mediteranskih košanica (6540) i niskih dekalifikovanih jednogodišnjih travnjaka Vulpio-Lotion (*6220). Šibljadi tamariksa (92D0) ovdje su optimalno razvijeni, kao i obalne mediteranske šume (92A0), te brojni drugi tipovi (njih ukupno čak 30). Na ovom području zabilježena je 61 vrsta od značaja za EU, a za 10 vrsta je od prvorazrednog značaja za teritoriju Crne Gore.

Karta 13. Predloženi obuhvat područja Bojana

Rumija

Područje Rumije je najvažnije područje za zaštitu kestenovih šuma (9260), ali i šuma cera (91M0) sa sladunom, koje su rijetkost u Crnoj Gori, kao i za šume makedonskog hrasta (9250). Područje planine Rumije i njenih obronaka prema moru i prema Skadarskom jezeru odlikuju se ponegdje izvanredno očuvanim bukovim šumama (91K0), pukotinama stijena sa ramondom (8210), ali i prostranim kamenitim pašnjacima razvijenih na dolomitu i krečnjaku (62A0). Na području Rumije registrovan je veći broj vrsta od značaja za EU, među kojima se ističu *Buxbaumia viridis*, *Himantoglossum caprinum*, *Ramonda serbica*, te vuk (*Canis lupus*), kao vrsta od prioriteta.

Karta 14. Predloženi obuhvat područja Rumije

Skadarsko jezero

Obuhvata područje istoimenog nacionalnog parka, sa značajnijim proširenjem na vodene tokove Crmničke rijeke i Orahovštice, kao najznačajnijih nalazišta raka *Austropotamobius torrentium* u mediteranu, te sela Ceklin i Trново, koja su naročito bogata podzemnim objektima sa velikim kolonijama slijepih miševa. Skadarsko jezero, sa svojom ogromnom kriptodepresijskom akvatorijom, najznačajnije je područje Mediterana sa stanovišta zaštite vodenih staništa, koja su optimalno razvijena na ogromnim površinama, uključujući i tri biljne vrste sa Direktive: *Caldesia parnassifolia*, koja je iščezla iz većine okolnih zemalja, *Marsilea quadrifolia*, koja ovdje ima velike populacije, i *Najas flexilis*, submerznu akvafitu. Kopnena područja oko Skadarskog jezera značajna su za očuvanje košenih i pašenih travnjaka (6420, 6540, 6510), vlažne šume i šiblJake (92A0, 92D0), te termofilne šume (91M0, 9250). Značajno je, pored gore pomenutih, i za zaštitu brojnih vrsta u mediteranskom regionu, a naročito *Telescopus fallax*, *Ophisaurus apodus*, *Natrix tessellata*, *Himantoglossum adriaticum*, *Lindernia tetraphylla*, vidra, te brojnih leptira i posebno riba.

Karta 15. Predloženi obuhvat područja Skadarskog jezera

Cijevna

Područje najvećim dijelom obuhvata zaštićeno područje Kanjon Cijevne, sa proširenjem na donji tok rijeke, očuvani dio Čemovskog polja i padine iznad Tuza. Od staništa ovo područje je izuzetno značajno, jer obuhvata veće površine niskih mediteranskih travnjaka (*6220), kamenjara (62A0) i šuma makedonskog hrasta (9250), te ostatke makije dublje u kontinentu. Područje je prvorazredno značajno za konzervaciju nekoliko vrsta: šišmiši, bizon, *Vertigo angustior* i *Gladiolus palustris*.

Karta 16. Predloženi obuhvat područja Cijevna

Štitari

Područje Štitara prvorazredno je značajno zbog otkrića novog roda biljaka za nauku, *Petrolanium crnojevcii*, koji bi mogao postati simbol Crne Gore koji najbolje reprezentuje njenu specifičnu floru, te je potencijalni prijedlog za proširenje Aneksa Direktive. Ovo područje je, pored toga, značajno i za vrste žaba poput *Bombina variegata*, *Bufo viridis*, *Rana ridibunda*, koje naseljavaju brojna ubla na ovom području, brojnih gmizavaca i *Gladiolus palustris*.

Karta 17. Predloženi obuhvat područja Štitari

Čevo

Šire područje oko naselja Čevo predstavlja tipičnu submediteransku zonu pokrivenu šumama i ispresijecanu livadama. Od staništa značajne su šume cera (91M0), bukve (91K0), kao i niski mediteranski travnjaci (*6220), te i košanice i pašnjaci specifičnog sastava, koji leže na prelazu između submediteranskih i kontinentalnih krajeva. Područje je prvorazredno značajno za tritona (*Triturus cristatus carnifex*), više vrsta vodozemaca, gmizavaca, insekata i slijepih miševa.

Karta 18. Predloženi obuhvat područja Čevo

Sitnica-Matica

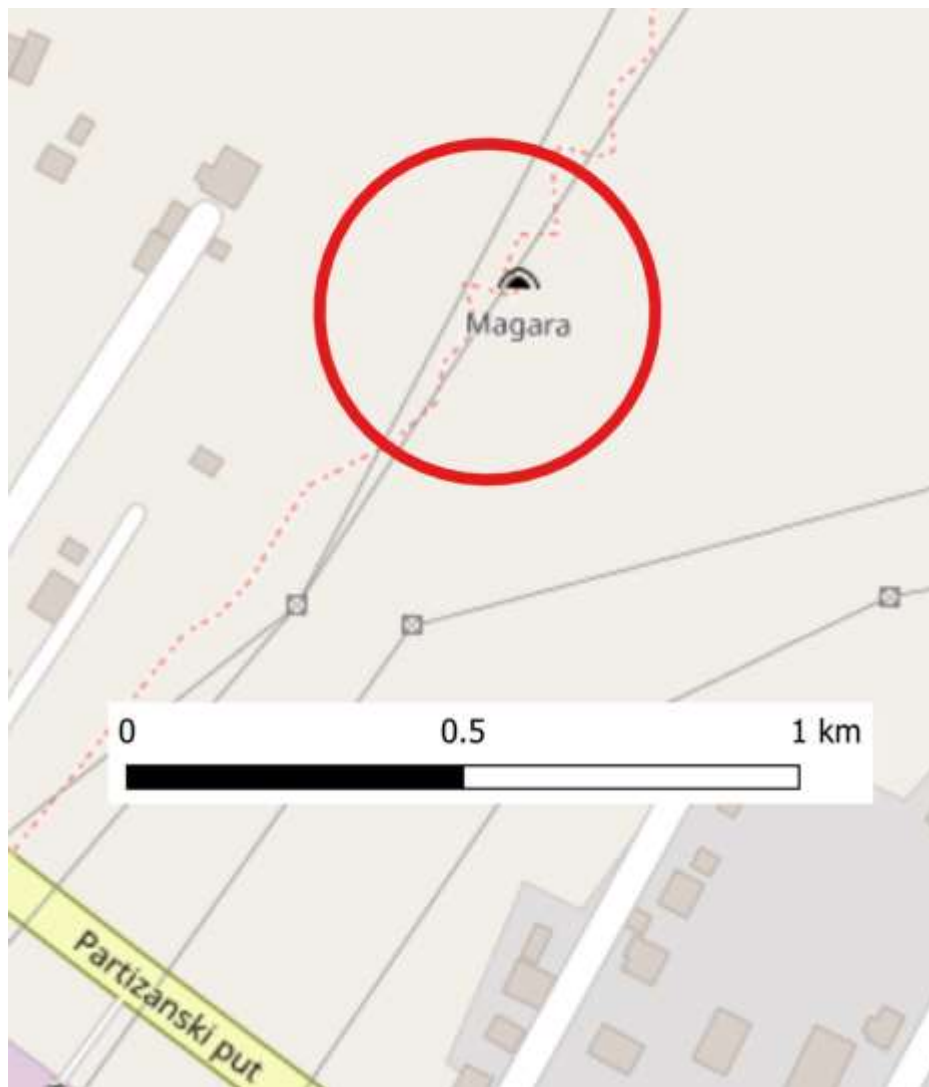
Područje rijeka Sitnice i Matice, naročito donji tok prve pomenute rijeke, jedini je pravi veći povremeni mediteranski vodotok (3290) na području Crne Gore, što ga, samo po sebi, uvrštava u Natura 2000 mrežu. Pored toga, ove rijeke su u svojim gornjim tokovima bogate kiseonikom i imaju razvijenu karakterističnu vegetaciju (3260), te su uz njihove obale razvijene zajednice na muljevima (3270), generalno rijetke na području Crne Gore. Područje je veoma značajno i za neke karakteristične vrste riba.

Karta 19. Predloženi obuhvat područja Sitnica-Matica

Pećina Magara

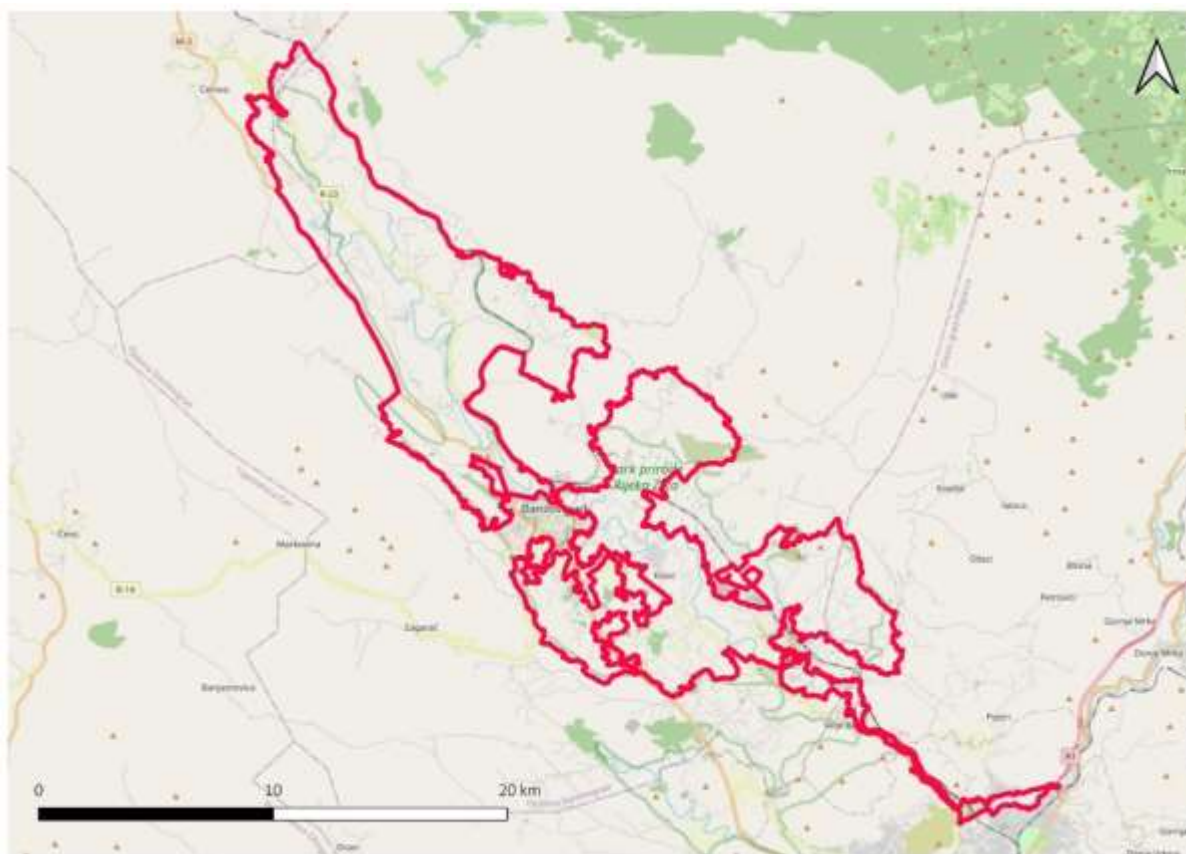
Posebno područje izdvojeno zbog kolonija slijepih miševa.

Karta 20. Pećina Magara

Zeta

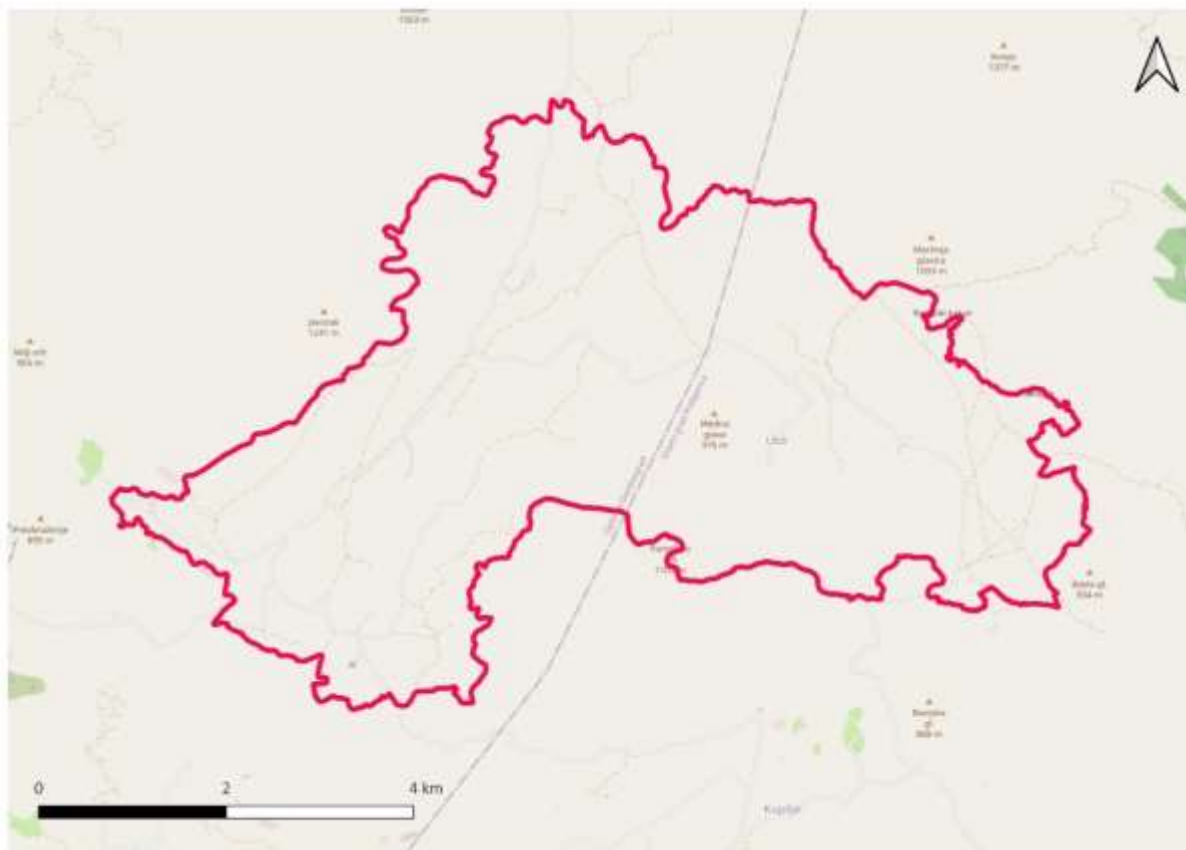
Područje riječne terase rijeke Zete od Glave Zete do njenog ušća u Moraču predstavlja zaštićeno područje u kojem živi veliki broj ljudi. Ovo područje odlikuju prostrani travnjaci, naročito su značajni oni prioritetni jednogodišnji (*6220), te vlažni mediteranski travnjaci (6540) i nizijske košalice (6510), koje su optimalno i na velikim površinama razvijeni na ovom području, zbog čega je nemoguće bez njega zadovoljiti odgovarajuće procenete. Zato ovo područje neminovno uključuje i naselja, ponekad i nešto prigradske infrastrukture, što ga čini naročito izazovnim za buduće upravljanje. Na padinama oko ove doline, koje su takođe unutar obuhvata, nalaze se ponegdje dobro očuvane šume makedonskog hrasta (9250), kao jedina poznata sastojina šimšira (5110) u Crnoj Gori, o čemu naročito treba voditi računa. Na području je zabilježeno čak 58 vrsta od značaja za EU, a naročito su važni rakovi (*Austropotamobius pallipes*), brojne ribe (*Barbus meridionalis*, *Cobitis elongata*, *Salmo macrostigma*, *Salmothymus obtusirostris*), kao i brojni leptiri, vodozemci i gmizavci.

Karta 21. Predloženi obuhvat područja Zeta

Gostilje

Gostilje je prvorazredno značajno samo kao jedno od rijetkih staništa za šumolivade u mediteranskom biogeografskom regionu, što je i zahtijevalo njegovo izdvajanje, jer je riječ o prioritetnom tipu staništa. Obuhvaćeno je nešto veće područje zbog okolnih dosta reprezentativnih šuma cera (91M0) i nešto manje munike (95A0), a postoje i dobro razvijeni šibljadi kleke (5130). Od vr značajna su staništa žaba, šišmiša, gmizavaca, leptira i nekih velikih zvijeri.

Karta 22. Predloženi obuhvat područja Gostilje

Kanjon Morače – Mala rijeka

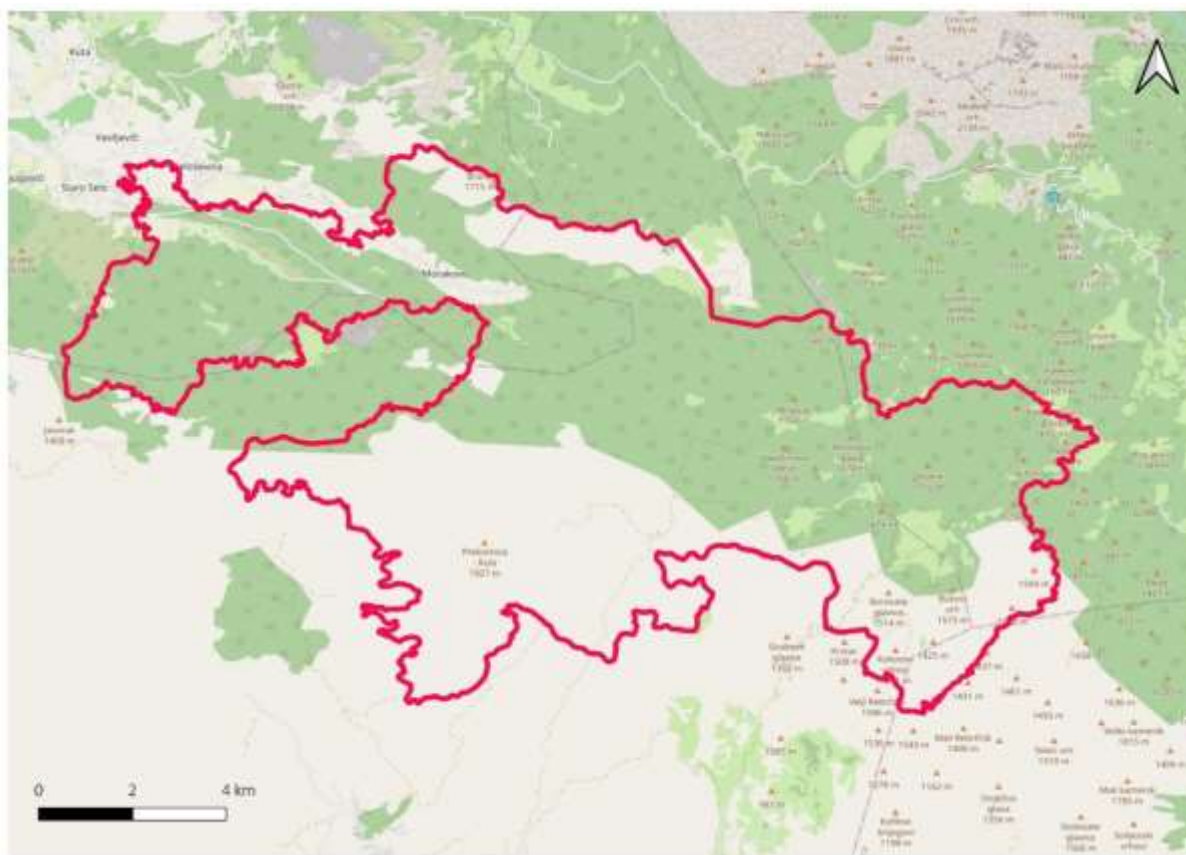
Kanjon Morače sa kanjonom Male rijeke prvorazredno je izdvojen zbog odličnih većih kompleksa prioriternih šuma plemenitih lišćara (*9180) u mediteranskom regionu, kao i zbog okamenjenih sedrenih izvorišta (*7220), koji su rijetki u ovom biogeografskom području. Na širem obuhvatu ovdje se nalaze i aluvijalne kontinentalne šume bijele vrbe (*91E0), pukotine krečnjačkih stijena (8210), ilirski sipari (8140), te travnjaci i šume. Od vrsta naročito se ovo područje izdvaja kao važno za medvjeda i slijepe miševe, ali je značajno i za više od 45 drugih vrsta sa Direktive o staništima.

Karta 23. Predloženi obuhvat područja Kanjon Morače - Mala rijeka

Prekornica-Morakovo

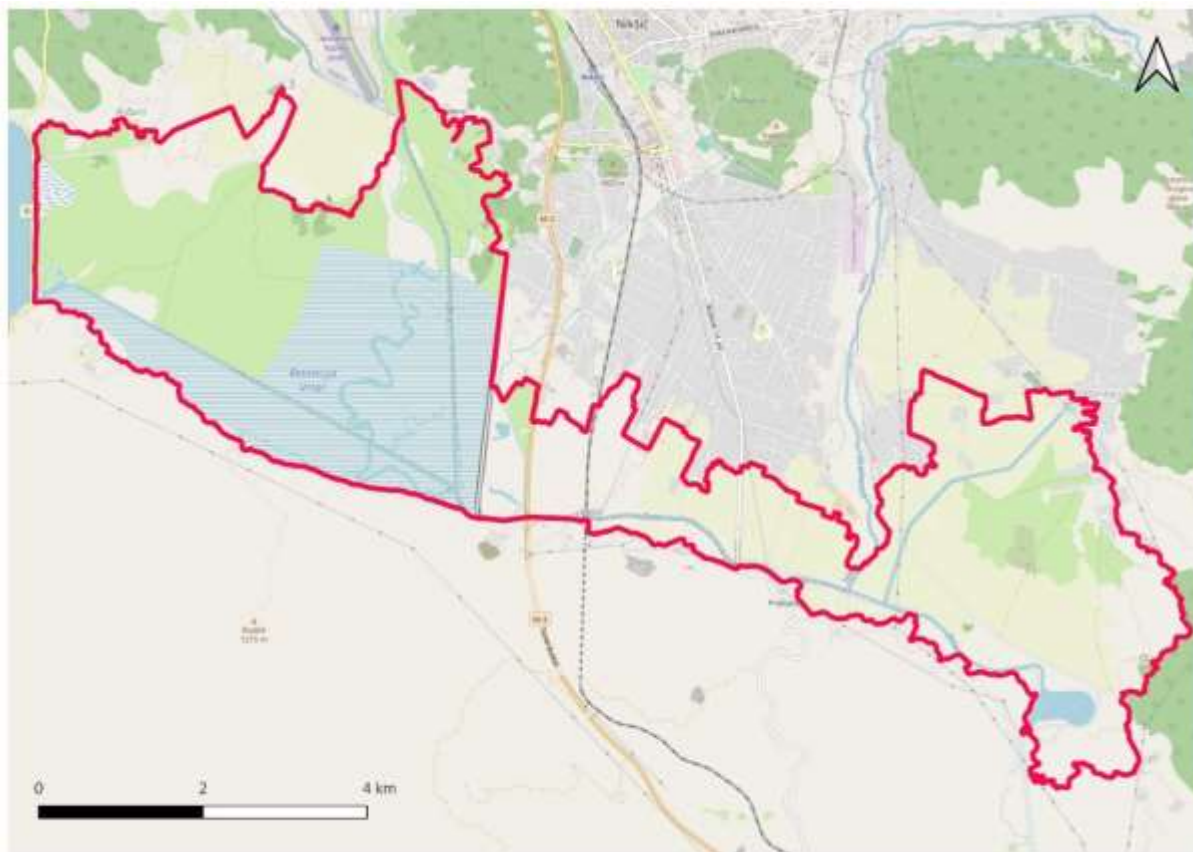
Područje Prekornice i Morakova je izvanredno značajno jer su na njemu registrovana izuzetno dobro očuvana staništa alkalnih tresava (7230) u Ponikvici, okružena sjevernim borealnim aluvijalnim livadama (6450) i travnjacima surovuka (*6230), koje inače nedostaju u drugim dijelovima mediteranskog regiona. Osim toga, na području Morakova nalaze se obalne šikare sive vrbe (3240), divno razvijene nizijske košanice (6510), kao i dobro očuvane šume munike (95A0), crnog bora (*9530), kao i najjužnije nalazište šuma smrče (9410) u Crnoj Gori. Sa stanovišta vrsta područje Morakova je vrlo značajno za raka (*Astacus astacus*) i žabe *Rana temporaria*, dok je registrovano i više od 30 drugih vrsta sa Direktive.

Karta 24. Predloženi obuhvat područja Prekornica - Morakovo

Nikšićko polje

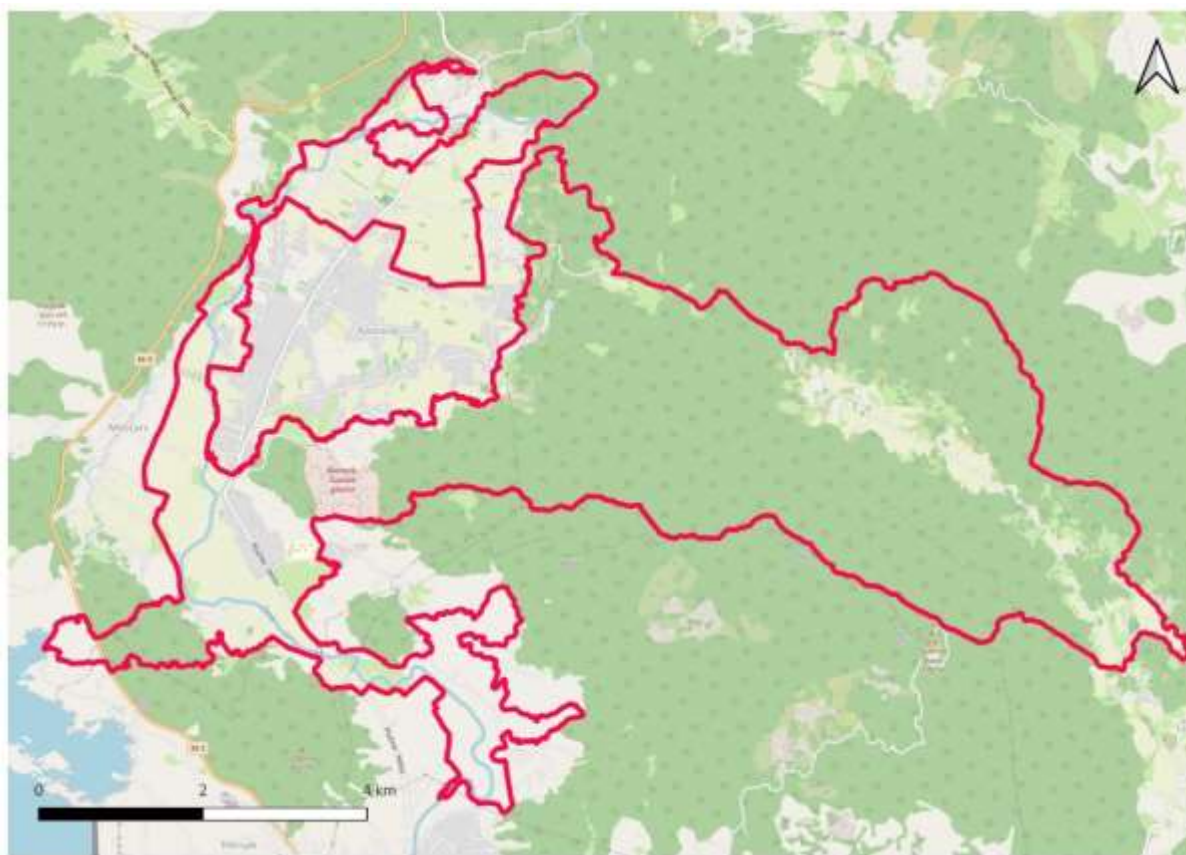
Područje donjeg Nikšićkog polja predstavlja tipično periodično plavljeno kraško polje Dinarida, koje se odlikovalo svim tipičnim elementima prije melioracija i kanaliziranja rijeke Zete za potrebe izgradnje hidroelektrane. Iako je specifični vodni režim tipičan za kraška polja danas u najvećoj mjeri narušen, ovaj dio polja odlikuje se još uvijek očuvanim vegetacijskim tipovima i vrstama karakterističnim i endemičnim za ova polja. Tako su tipični turlozi (*3180) razvijeni jedino ovdje na području cijele Crne Gore, i na ovom polju jedino je registrovana karakteristična biljka kraških polja, *Scilla litardierei*, koja se nalazi na Aneksu II Direktive o staništima. Pored ovih obilježja, ovo polje je veoma značajno i zbog nizijskih livada košanica (6510), endemičnih livada kraških polja (6540), ali i zbog šuma bijele vrbe (*91E0) i vegetacije vodenih ljutića (3260), inače rijetkih u mediteranskom regionu. Ovo polje je također značajno za neke vrste šišmiša, riječnih rakova, vodozemaca i gmizavaca, kao i neke vrste riba.

Karta 25. Predloženi obuhvat područja Nikšićko polje

Gornje Nikšićko polje – Lukovo

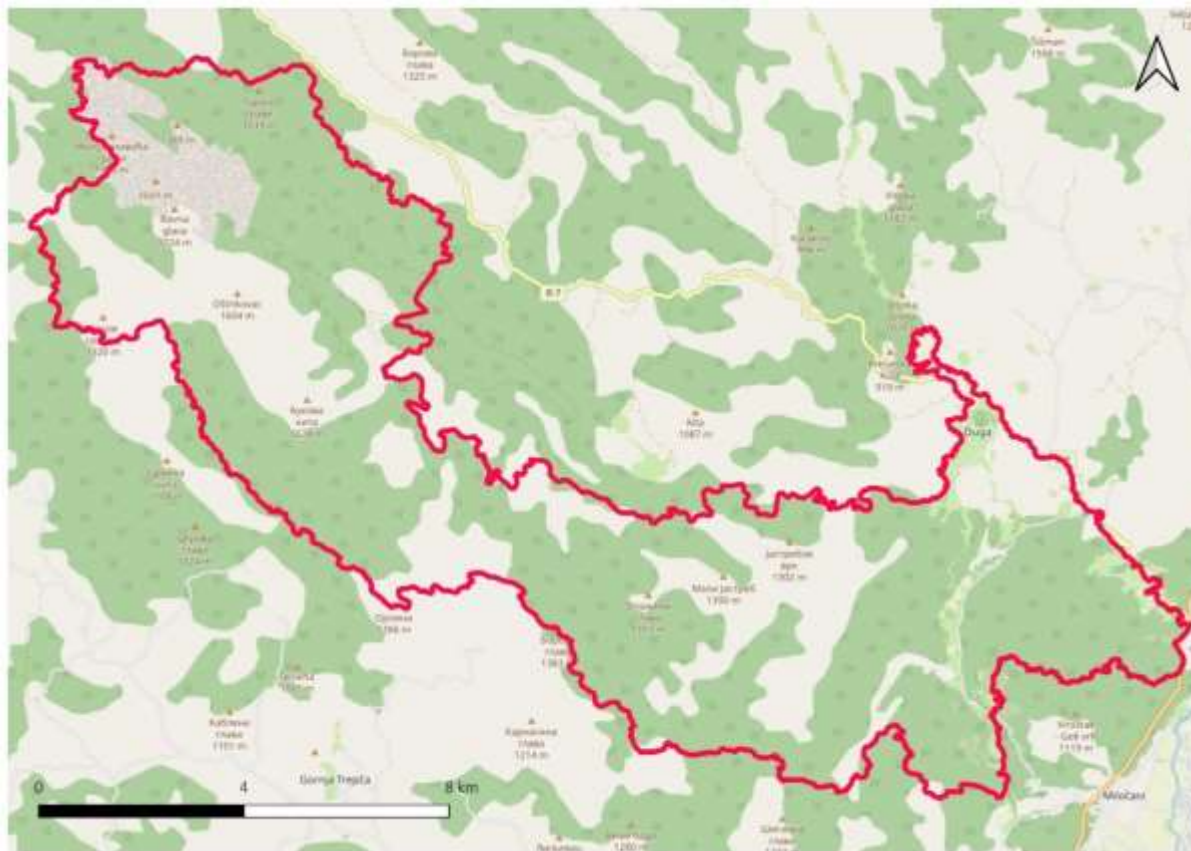
Izvorišni i gornji dio toka rijeke Zete, od više kraških vrela koja teku kroz naseljeno područje nizvodno od Vidrovana, karakteriše veoma dobro i tipično razvijena vegetacija vodenih ljutića brzih i hladnih riječnih tokova (3260), najbolje razvijena u cijelom mediteranskom području Crne Gore. Ovo područje, iako naseljeno, regularno je održavano i košeno, te se odlikuje velikim prostranstvima nizijskih livada košanica (6510) i obalnih galerijama bijele vrbe (*91E0), važnim za zaštitu u mediteranskom regionu. Oko ovog područja, prema Lukovu, nalaze se dobro razvijene šume cera (91M0), koje su, po pravilu, veoma degradirane u ovom biogeografskom regionu. Ovaj dio polja je prvorazredno značajan zbog raka (*Astacus astacus*), a takođe je stanište vodenih zmija, šišmiša, žaba i nekih insekata.

Karta 26. Predloženi obuhvat područja Gornje Nikšićko polje - Lukovo

Njegoš

Planina Njegoš i njeni obronci spadaju u prelazne submediteranske planine, prema kontinentalnim planinama centralnog dinarskog lanca. Na ovim planinama važne su šume crnog bora (*9530), koje su na Njegošu optimalno razvijene, kao i posebne zajednice jele na krečnjačkim blokovima, kao poseban podtip četinarskih šuma (9410), koje su rijetke u mediteranskom regionu. Osim njih, ovdje su prisutne degradirane šume cera (91M0), bukve (91K0), te različiti travnjaci, manje ili više skeletnosti. Od vrsta na Njegošu su posebno značajne *Lycaena dispar* i neke vrste slijepih miševa, kao i velike zvijeri, insekti i druge vrste.

Karta 27. Predloženi obuhvat područja Njegoš

Banjani

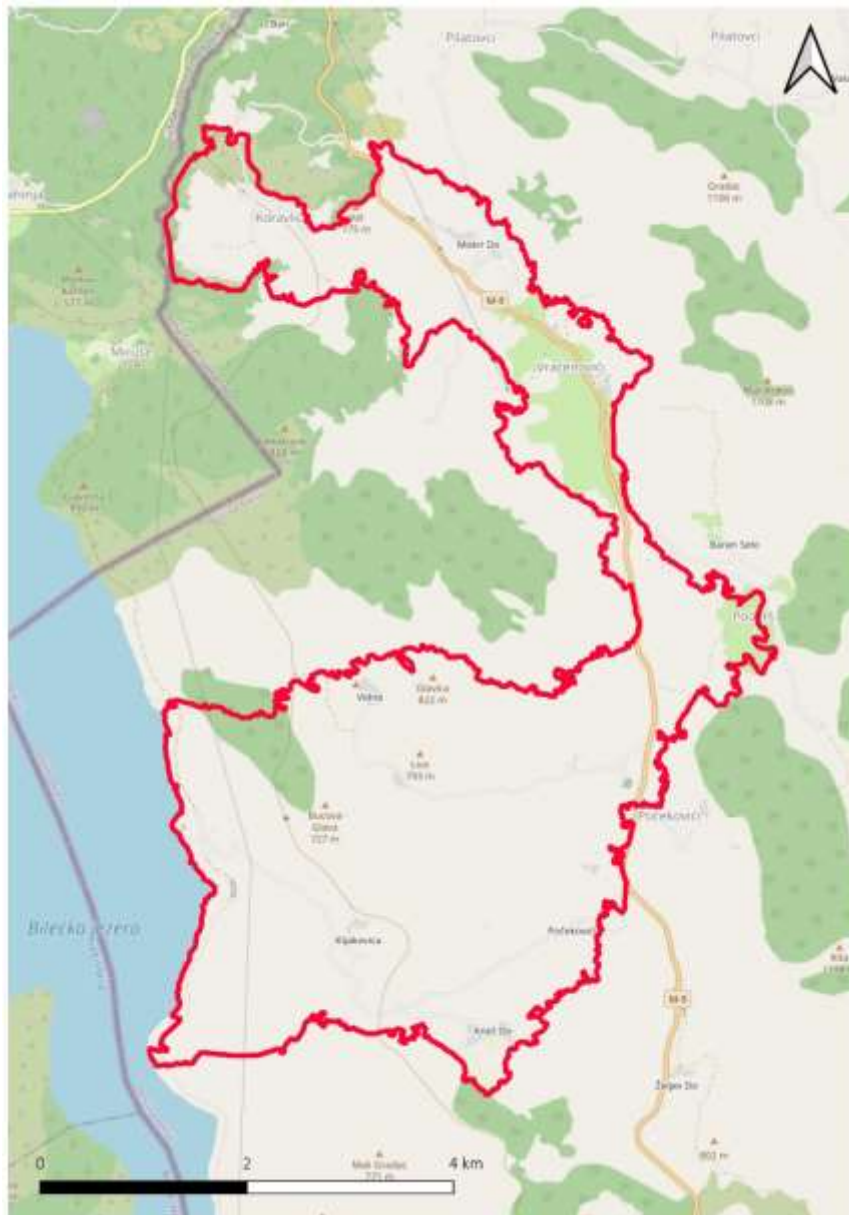
Šire područje Koprivica u Banjanima, kao i drugi tipični submediteranski dijelovi ovog kraja, odlikuje se dinamičnom smjenom krečnjaka i dolomita, sa razvijenom tipičnom vegetacijom različitih zajednica travnjaka 62A0. Upravo na ovim skeletnim i poluzaledinjenim livadama pronađena je *Pulsatilla grandis*, vrsta sase sa Direktive, koja nedostaje u drugim dijelovima Crne Gore. Pored sase i travnjaka, područje se odlikuje šumama cera (91M0) i manjim ostacima bukovih šuma, a na dolomitnim pržinama česta je *Gladiolus palustris*. Pored pomenutih karakteristika područje je značajno za zaštitu nekih gmizavaca, u prvom redu smukulje (*Coronella austriaca*), žabe *Bombina variegata*, kao i brojnih ksilofagnih insekata.

Karta 28. Predloženi obuhvat područja Banjani

Vračenići

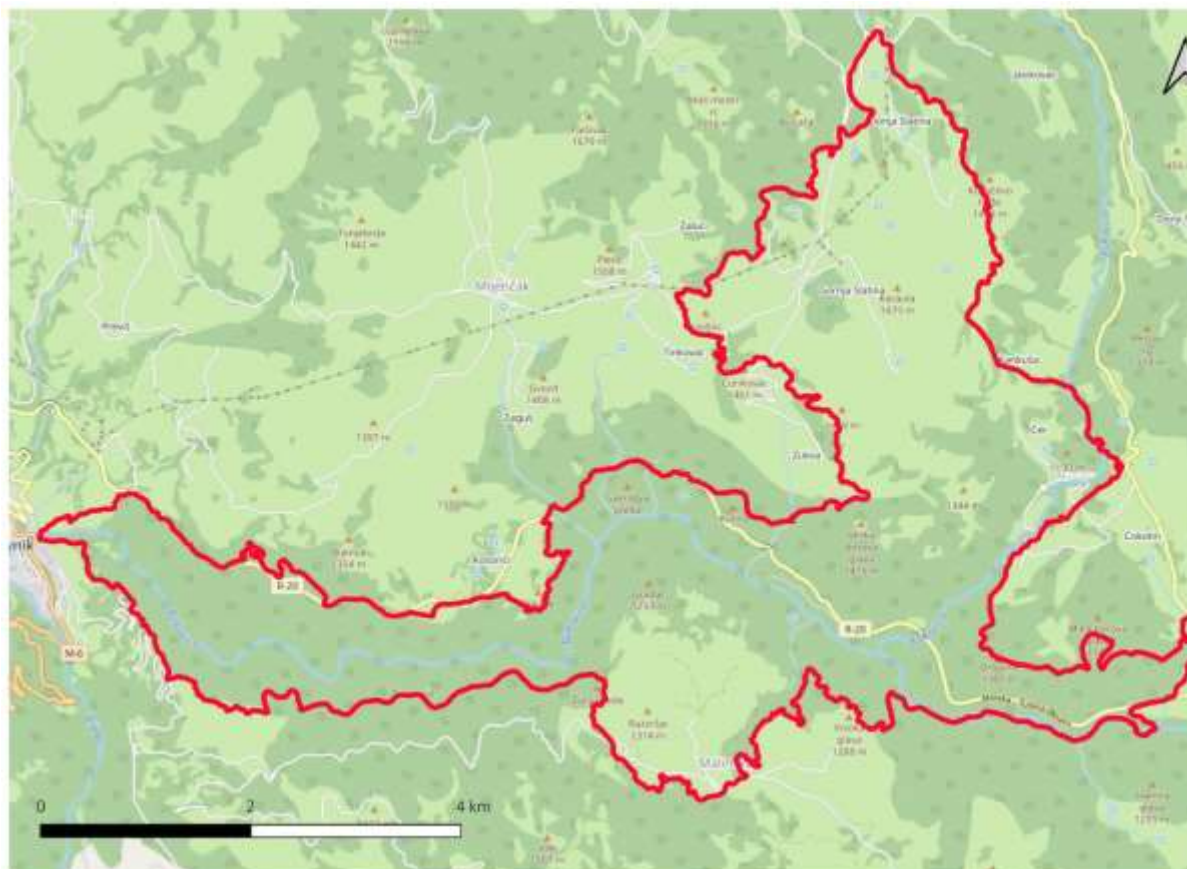
Područje od Vračenića prema Petrovićima tipično je submediteransko kraško područje sa klimazonalnim šumama medunca i bjelograbića, sa manjim selima raštrkanim po pitomijim dolomitnim zaravnima i blažim padinama. Karakterišu ga razni tipovi livada, od niskih mediteranskih košanica (*6220), preko dominantnih kamenitih pašnjaka *Scorzonerion villosae* i *Satureion subspicatae* (62A0), do ponegdje tipičnih nizijskih đubrenih košanica (*6210), dok su od šuma sa Direktive prisutne jedino cerove šume. Ovdje je potvrđen jedan od rijetkih nalaza *Himantoglossum adriaticum* u Crnoj Gori, a područje je važno i za više vrsta gmizavaca, vodozemaca, insekata i krupnih sisara.

Karta 29. Predloženi obuhvat područja Vračenići

Šavnik

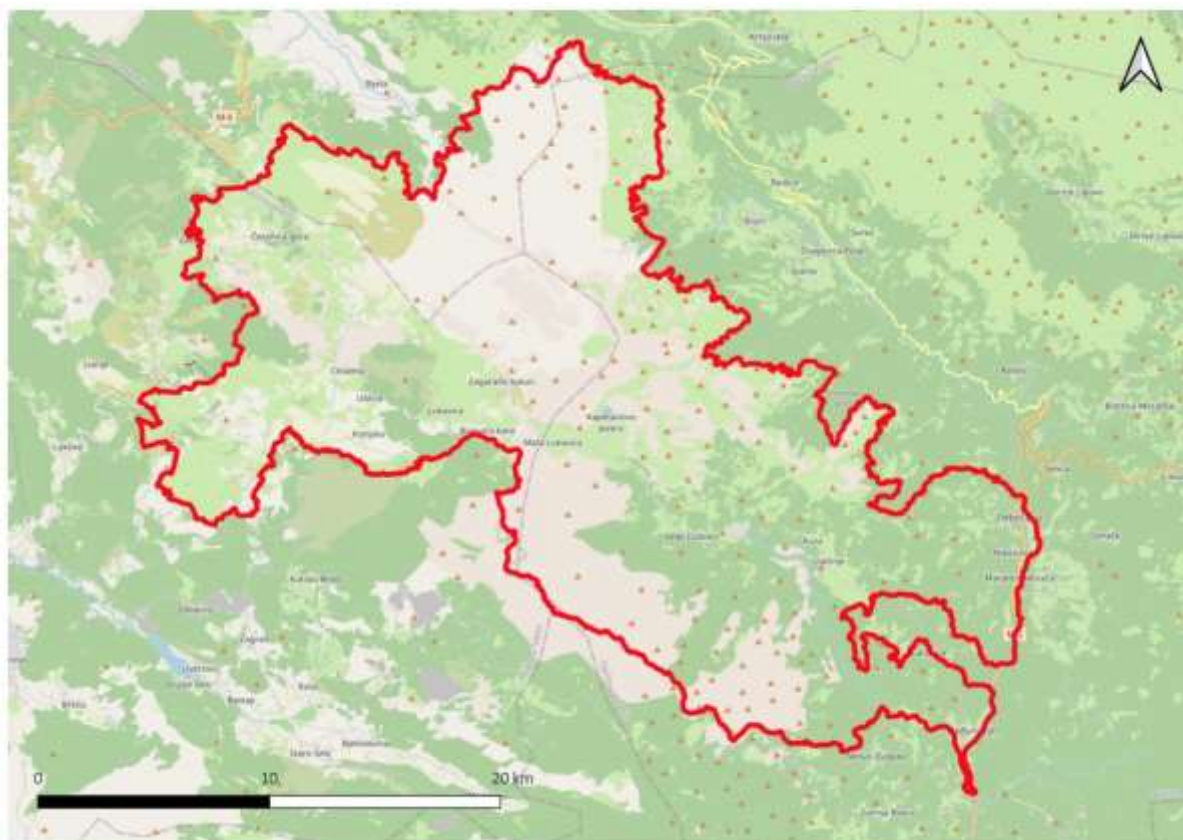
Područje Šavnika obuhvata klisure rijeke Bukovice i njene pritoke Tušinje i okolna sela, od sela Tušinja do grada Šavnika. Ovo područje izdvojeno je zbog sedrenih izvorišta (*7220), stijena (8210), gorskih sipara (8140), te očuvanih šuma i održavanih livada. Područje je značajno i za više vrsta slijepih miševa, vodozemaca, gmizavaca, leptira, tvrdokrilaca i krupnih sisara.

Karta 32. Predloženi obuhvat područja Šavnik

Moračke planine

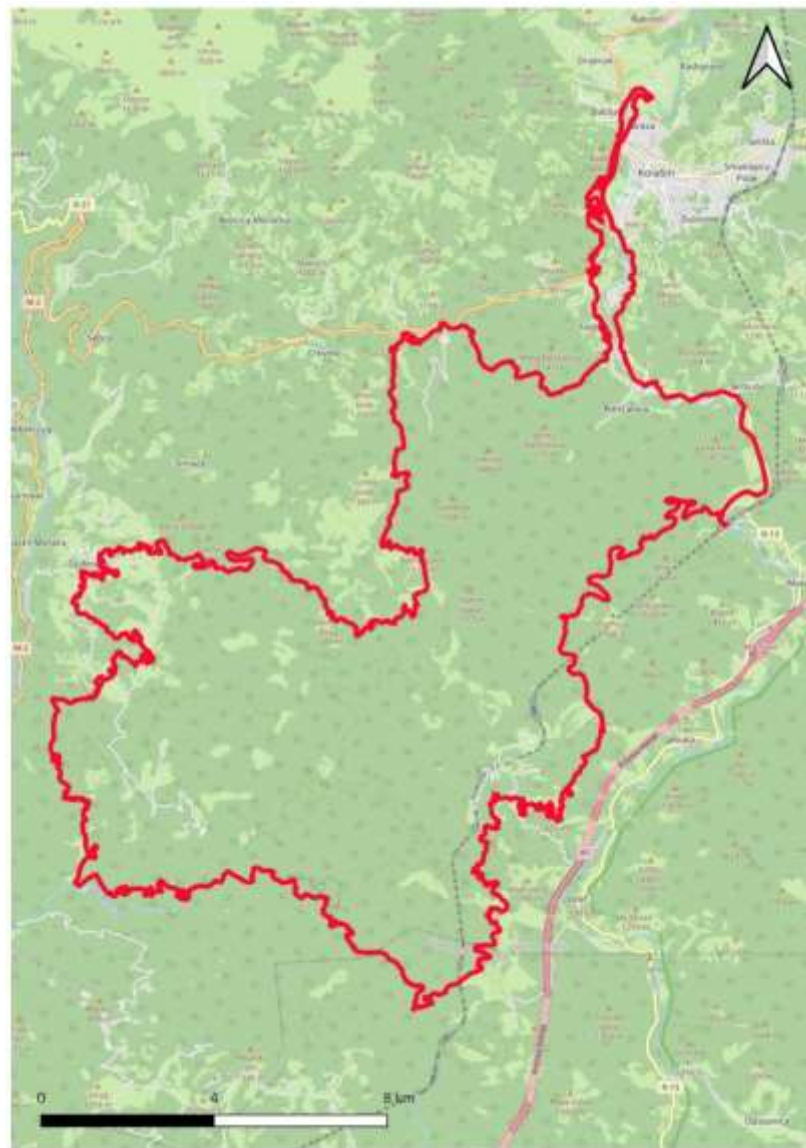
Šire područje Moračkih planina djelimično se nalazi u oba biogeografska regiona u Crnoj Gori. Generalno gledano, ovo područje odlikuje se izuzetnom očuvanošću i reprezentativnošću brojnih planinskih otvorenih, kao i šumskih i vrištinskih ekosistema, te su njime obuhvaćena brojna najreprezentativnija staništa, kako u mediteranskom tako i u alpskom biogeografskom regionu. Tako je mediteranski dio prvorazredno značajan za šljunkovite gorske sprudove bez drvenaste vegetacije (3220), planinske i borealne vrištine (4060), subalpijske krečnjačke travnjake (6170), gorske kontinentalne pašnjake (*6210), livade surovuka (*6230), oromezijske livade velike vlasulje (62D0), visoke zeleni (6430), planinske košanice (6520), sedrena izvorišta (*7220), alkalne tresave (7230), istočnomediteranske sipare (8140), kisele bukove šume (9110), ali i brojne druge ekosisteme. Od vrsta područje je izdvojeno kao najvažnije za žabe (*Bufo viridis* i *Rana graeca*), sisare, kao i za leptira *Coenagrion ornatum*. Alpski dio područja takođe je izdvojen zbog sličnih ekosistema, naročito travnjaka surovuka (*6230), alkalnih tresava (7230), istočnomediteranskih sipara (8140) i oromezijskih livada velike vlasulje (62D0). Od vrsta područje je izdvojeno kao najvažnije u alpskom regionu za neke vrste sa Aneksa IVDirektive (*Argyroides nigropunctatus* i *Zerynthia polyxena*), ali i brojne druge vrste vodozemaca, gmizavaca, slijepih miševa itd.

Karta 33. Predloženi obuhvat područja Moračke planine

Kos

Područje Kos takođe djelimično zahvata oba biogeografska regiona. Radi se o dominantno silikatnom gorskom masivu vrlo dinamičnog reljefa ispresijecanog potocima i manjim ili većim vodotocima. U krajnjem dijelu obuhvata je i dio korita rijeke Tare. U mediteranskom dijelu obuhvata nalaze se najveći i najljepši kompleksi hrastovih šuma na verfenima (kitnjak, sladun, cer) (91M0) u cijelom mediteranskom području Crne Gore, kao i najveći kompleksi kiselih bukovih šuma (9110) u ovom dijelu zemlje. U alpskom dijelu područje je značajno za obalne ekosisteme, naročito sprudove (3220) i šibljake sive vrbe (3240), galerije bijele vrbe (*91E0), ali i bukove šume (9110, 91K0) te više tipova livada. Od vrsta su značajni krupni sisari, šišmiši, ksilofagni insekti i druge grupe.

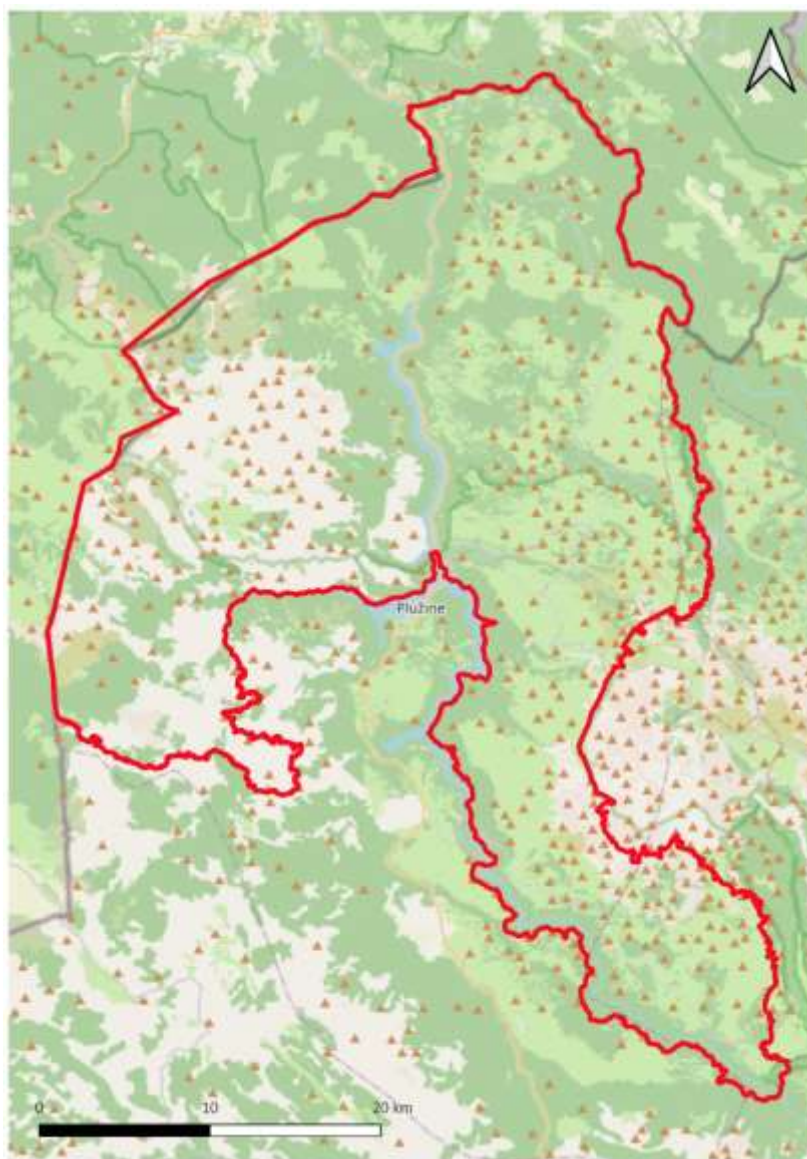

Karta 34. Predloženi obuhvat područja Kos

Karta 35. Komovi

Piva

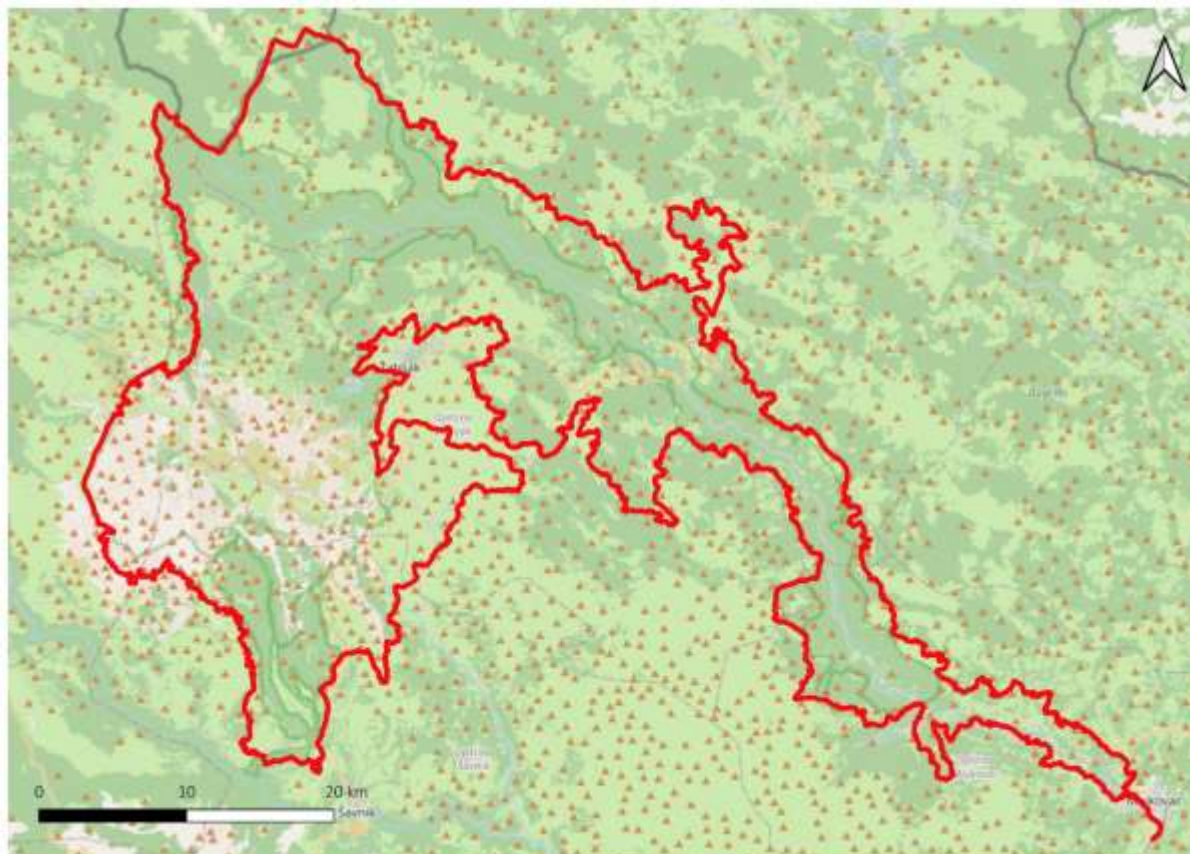
Područje Pive, uz Durmitor i Prokletije, predstavlja najveće predloženo Natura područje u Crnoj Gori i spada među one najznačajnije sa stanovišta očuvanja ekosistema i vrsta od značaja za EU na teritoriji Crne Gore. Predstavlja najznačajnije alpsko područje za očuvanje brojnih tipova staništa: šume plemenitih lišćara (*9180), istočne šume medunca (*91AA), ilirske bukove šume (91K0), sklerofilne žbunjake kleke (5130), subalpijske krečnjačke travnjake (6170), gorske kontinentalne pašnjake (*6210), šumolivade (*6530), submediteranske kamenjare (62A0), ali značajno su zastupljena i brojna druga staništa. Područje je prvorazredno značajno za više od 50 vrsta od značaja za EU, a tu je jedino sigurno potvrđeno prisustvo risa u Crnoj Gori.

Karta 36. Predloženi obuhvat područja Piva

Durmitor-Kanjon Tare

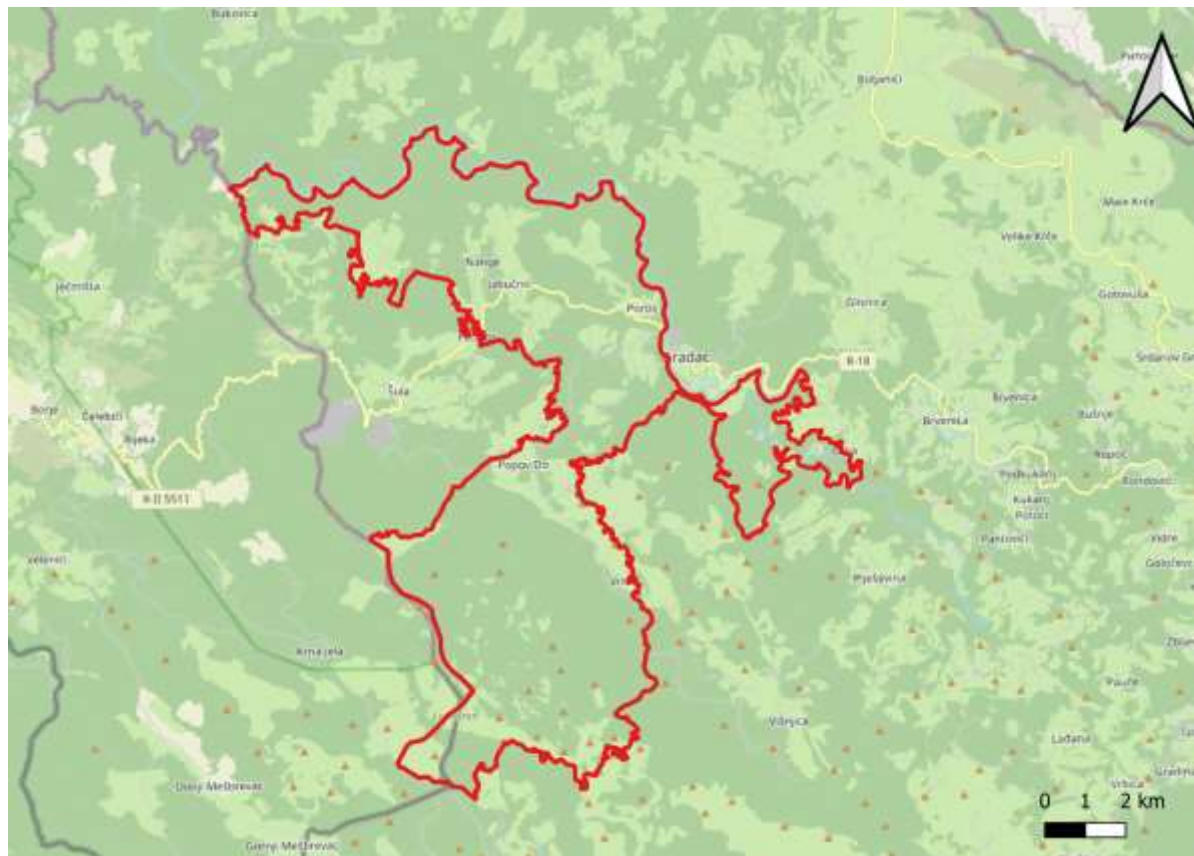
Ovo područje pripada istoimenom nacionalnom parku, sa značajnim proširenjem na Durmitorsku površ i uzvodno uz Taru sve do Mojkovca. Po veličini i po značaju spada u najznačajnija područja Crne Gore, kako sa stanovišta Nature 2000 tako i od nacionalnog značaja. Odlikuje se izvanrednom raznovrsnošću proučavanih staništa, sa 43 tipa staništa (za čak 24 je prvorazredno značajno područje), te je registrovano više od 70 vrsta od značaja za EU, a za većinu njih je zaštita ovog područja od presudnog značaja.

Karta 37. Predloženi obuhvat područja Durmitor – kanjon Tare

Ljubišnja 1

Područje donje doline Čehotine sa planinskim masivom Ljubišnje predstavlja najsjevernije područje u Crnoj Gori. Odlikuje se širokim diverzitetom tipova staništa (registrovano 26 tipova) i više od 45 zabilježenih vrsta. Predstavlja prvorazredno područje na hrastove šume (91M0) u alpskom biogeografskom regionu, te šume običnog graba (91L0), ali i brojne druge ekosisteme. Prvenstven značaj područje ima za neke vrste slijepih miševa i brojne vrste insekata.

Karta 38. Predloženi obuhvat područja Čehotina – Ljubišnja

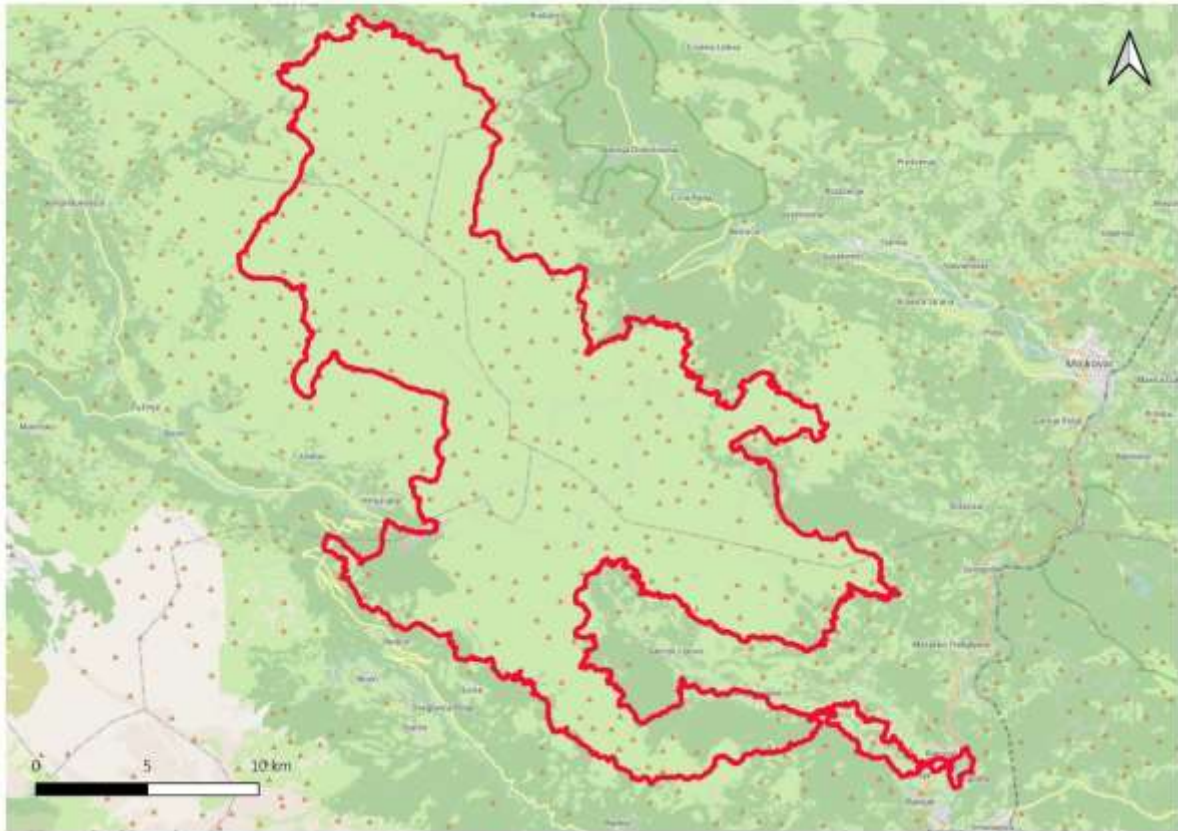
Potkovač

Područje donje doline Čehotine sa planinskim masivom Ljubišnje predstavlja najsjevernije područje u Crnoj Gori. Odlikuje se širokim diverzitetom tipova staništa (registrovano 26 tipova) i više od 45 zabilježenih vrsta. Predstavlja prvorazredno područje na hrastove šume (91M0) u alpskom biogeografskom regionu, te šume običnog graba (91L0), ali i brojne druge ekosisteme. Prvenstven značaj područje ima za neke vrste slijepih miševa i brojne vrste insekata.

Sinjajevina

Područje prostranih pašnjaka i obronaka Sinjajevine prema Morači i prema Tari, predstavlja jedan od najreprezentativnijih pašnjaka u bivšoj Jugoslaviji. Odlikuje se veoma izraženim diverzitetom travnjaka, a prvenstven značaj ima za livade surovuka (*6230), planinske i borealne vrištine (4060). Izrazito je značajno jer se na ovom masivu nalaze najsjevernije sastojine munike (95A0) u Crnoj Gori, kao i najreprezentativnija amfibijska vegetacija razvijena u nekadašnjim pojilištima stoke. Jedino na ovom području, na tresavama Semolja, zabilježena je biljna vrsta *Eleocharis carniolica*. Osim nje, područje je izuzetno značajno za brojne vrste leptira, npr. *Polyommatus eroides*, brojne slijepe miševe, vodozemce, insekte i sisare.

Karta 40. Predloženi obuhvat područja Sinjajevina

Kovren – gornja Ćeotina

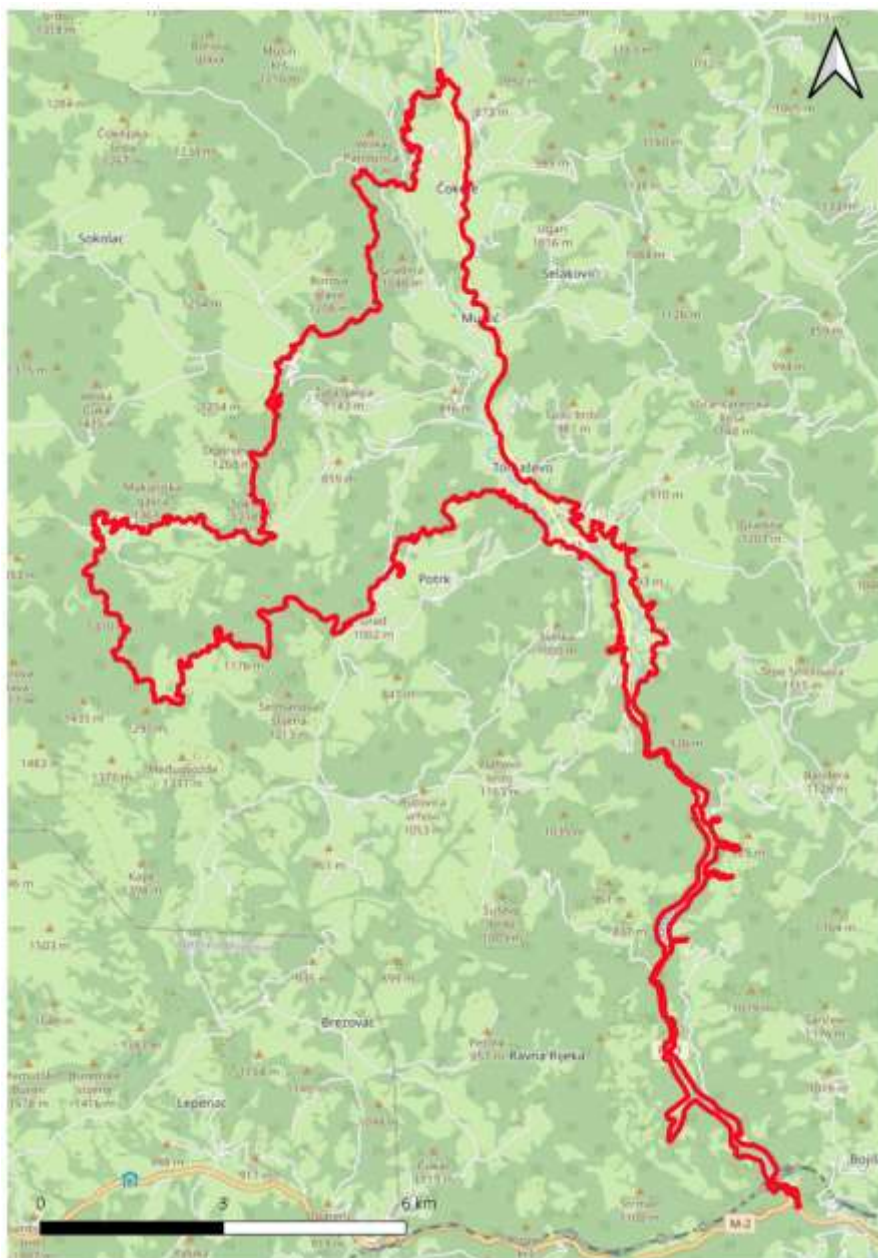
Područje sela Kovren i njegove okoline odlikuje se nekim specifičnim kontinentalnim ekosistemima, koji nisu česti u ostalim dijelovima Crne Gore. To se najprije odnosi na livade beskoljenke (6410), koje su raštrkane po sjevernim područjima i za čiju zaštitu je upravo ovo područje najvrijednije. Osim toga, nigdje kao na ovim krajnje sjevernim dijelovima, uz brojne potoke i rijeke, nije tako razvijena i sačuvana vegetacija riparijskih šuma crne jove i bijele vrbe (*91E0), kao na ovom i susjednim područjima. Ovo područje poznato je i po nepreglednim livadama košanicama, koje se još i danas regularno održavaju i kose, a osim njih registrovano je još 20 tipova staništa od značaja za EU. Ovo područje značajno je i za zaštitu brojnih vrsta, naročito insekata, vodozemaca, sisara i gmizavaca.

Karta 41. Predloženi obuhvat područja Kovren

Ljuboviđa

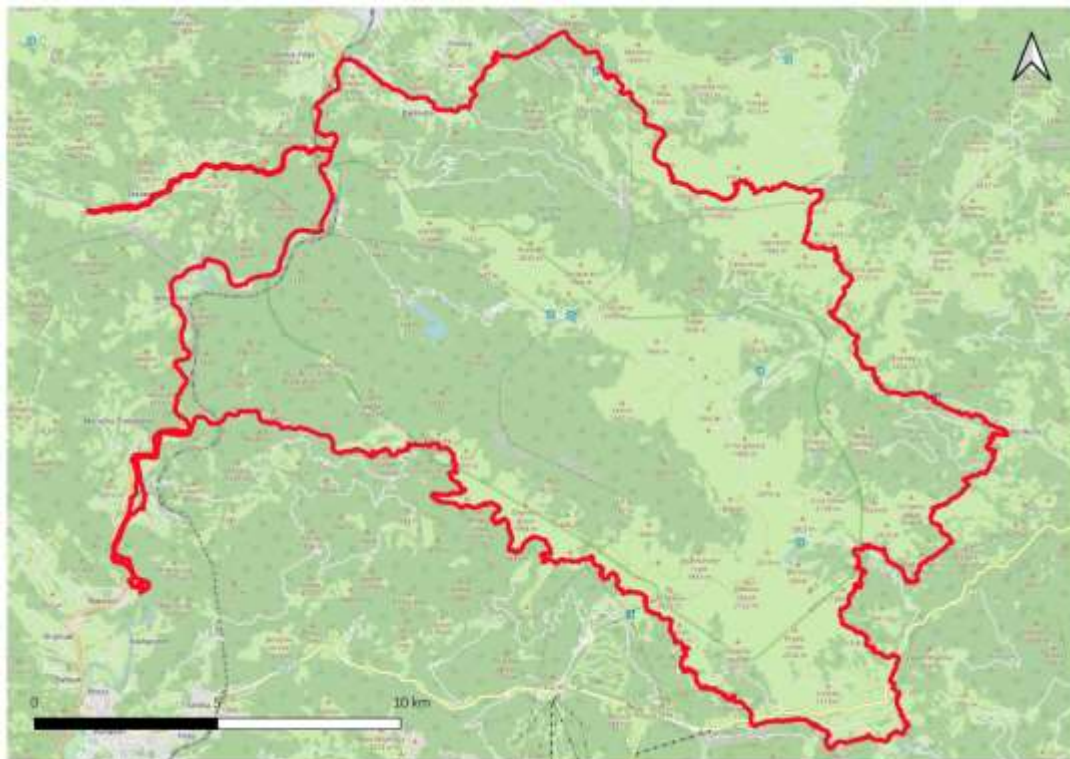
Područje toka Ljuboviđe i njenih glavnih pritoka, po stanišnim prilikama veoma je slično području Kovrena i naslanja se na njega. Predstavlja područje veoma važno za zaštitu riparijskih šuma (*91E0), a značajno je i za zaštitu drugih ekosistema, u prvom redu nizijskih košanica (6510), bukovih (91K0) i grabovih (91L0) šuma, sedrenih izvorišta (*7220) i šibljacka obične kleke (5130). Sa stanovišta vrsta naročito je važno za ribe i riječne rakove, ali i brojne druge vrste sisara, insekata, gmizavaca i vodozemaca.

Karta 42. Predloženi obuhvat područja Ljuboviđa

Bjelasica

Područje Bjelasice predstavlja jedan od najznačajnijih planinskih kompleksa u Crnoj Gori, odlikujući se izuzetnom raznovrsnošću staništa i očuvanošću prirodnih ekosistema. Područje obuhvata i Nacionalni park Biogradska gora, jedan od posljednjih prašumskih kompleksa u Evropi, što dodatno potvrđuje njegov izuzetan značaj za očuvanje prirodnih procesa i referentnih šumskih ekosistema. Posebnu vrijednost ovom području daje prisustvo ledenjačkih jezera i drugih vodenih tijela, uključujući oligotrofne i mezotrofne vode (3130, 3140), kao i eutrofna jezera (3150), koja zajedno sa planinskim rijekama (3220, 3240) čine ključne elemente hidrološke mreže. Na ovoj dominantno silikatnoj planini prvenstven razlog za uključenje u mrežu su silikatni travnjaci (6150), oromezijski travnjaci celika vlasulje (62D0) te planinski vrbaci niskih vrba (4080) i silikatne krhotine (8230) i sipari (8110). Osim toga velika prostranstva zauzimaju vrištine (4060), klekovina bora krivulja (*4070) i livade surovuka (*6230). Ova staništa se smjenjuju sa bogatim livadskim kompleksima (6510, 6520), vlažnim i tresetnim ekosistemima (7140, 7230), kao i izvorima sa formiranjem sedre (*7220). Diverzitet područja zaokružuje ukupno 38 tipova staništa, od čega je 8 od prioriteta. Fauna je izuzetno bogata i raznolika, sa velikim brojem vrsta od evropskog značaja. Posebno se ističe raznovrsnost šišmiša (Chiroptera), kao i prisustvo velikih zvijeri poput vuka (*Canis lupus*), mrkog medvjeda (*Ursus arctos*) i divokoze (*Rupicapra rupicapra balcanica*), a biljna vrsta *Dianthus nitidus* jedino je potvrđena na ovom području. Vodeni ekosistemi podržavaju značajne populacije vrsta kao što su *Cottus gobio* i *Hucho hucho*, dok kompleks staništa omogućava prisustvo brojnih rijetkih i zaštićenih vrsta insekata, biljaka i herpetofaune. Poseban značaj ima prisustvo rijetke vrste sisara, *Vormela peregusna*, čije su populacije u regionu izrazito fragmentirane, što Bjelasicu čini jednim od ključnih područja za njeno očuvanje.

Karta 43. Predloženi obuhvat područja Bjelasica

Đalovića klisura – Donji Lim

Područje Đalovića klisure i donjeg toka Lima predstavlja jedan od najznačajnijih i najočuvanijih riječnih i kanjonskih sistema u sjevernoj Crnoj Gori, odlikujući se izuzetnom geomorfološkom složenosti i visokom ekološkom raznolikošću. Riječni koridor i njegova priobalna zona imaju ključnu ulogu u održavanju funkcionalne povezanosti staništa, pri čemu su posebno značajne planinske rijeke sa zeljastom vegetacijom (3220), kao i razvijene aluvijalne šume (*91E0), koje osiguravaju kontinuitet duž riječnog sistema. Mozaik otvorenih i šumskih staništa dodatno doprinosi ukupnoj heterogenosti područja. Suhi travnjaci na krečnjačkoj podlozi (*6210), nizijske i planinske livade (6510, 6520), sipari (8140) i krečnjačke stijene sa hazmofitskom vegetacijom (8210) stvaraju raznolike mikrohabitate, dok šumski kompleksi bukve (9110, 91K0), hrasta i graba (91L0, 91M0), kao i reliktno crnoborove šume (*9530), dodatno obogaćuju strukturu pejzaža. Riječni ekosistemi imaju izuzetnu važnost za očuvanje ihtiofaune, uključujući vrste od evropskog značaja kao što su *Hucho hucho*, *Cottus gobio*, *Barbus meridionalis*, kao i predstavnike lampretki i autohtonih vrsta riječnih rakova (*Austropotamobius torrentium*). Ovi vodeni sistemi predstavljaju ključna staništa za održavanje prirodnih populacija i ekoloških procesa u slivu Lima. Područje se takođe ističe velikom raznolikošću faune, naročito šišmiša (Chiroptera), što ukazuje na visok kvalitet staništa i dostupnost skloništa u kompleksnoj strukturi kanjona i šumskih ekosistema. Poseban značaj ima prisustvo rijetke i vrlo lokalizovane vrste sisara, *Vormela peregusna*, za koju ovo područje predstavlja jedno od rijetkih poznatih staništa u regionu, a biljna vrsta *Echium russicum* ima jedino nalazište u Crnoj Gori.

Karta 44. Predloženi obuhvat područja Đalovića klisura – Donji Lim

Pešter

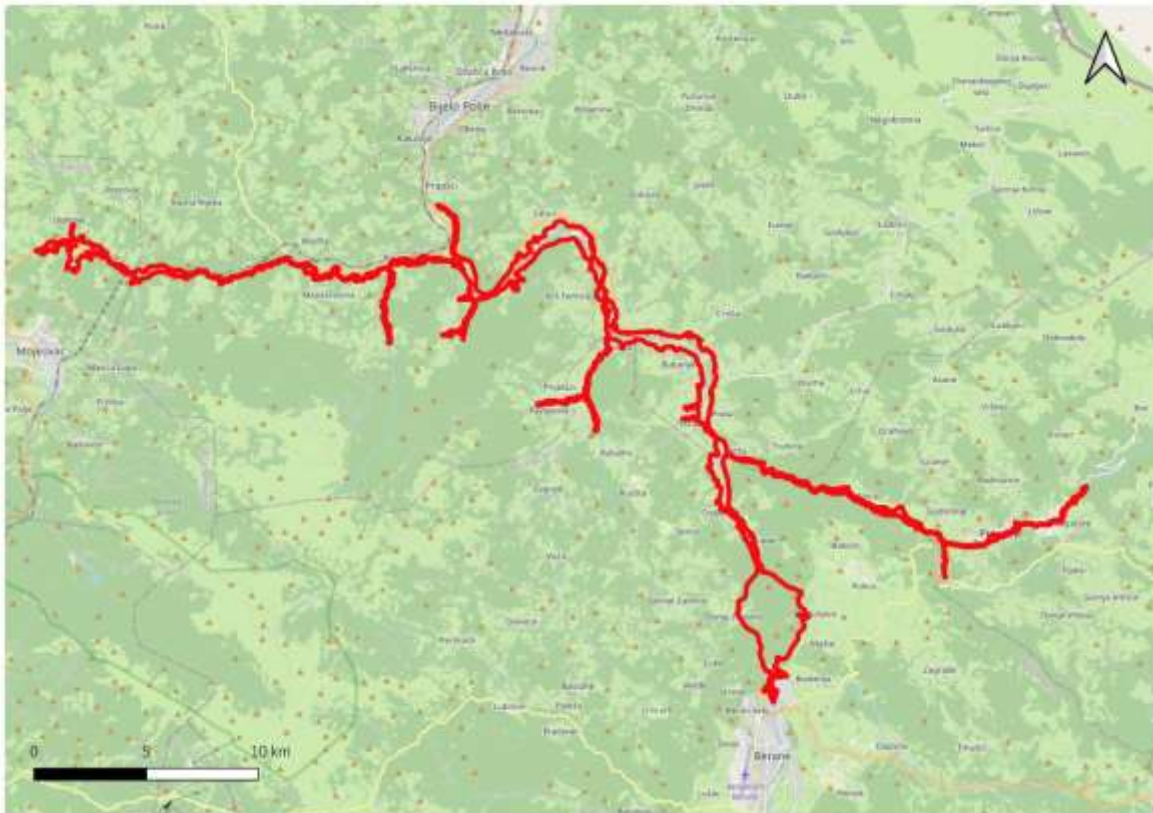
Pešterska visoravan predstavlja jedinstven kraški sistem na sjeveru Crne Gore, koji se prostire prema teritoriji Srbije, i karakteriše se izrazitom geomorfološkom i klimatskom specifičnošću. Riječ je o planinskoj visoravni sa razvijenim podzemnim drenažnim sistemima, brojnim vrtačama i pećinama, što uslovljava formiranje specifičnih staništa. Područje je poznato po ekstremnim klimatskim uslovima, zbog čega se često naziva „Sibir Balkana“. Dominantni pejzaž čine prostrani prirodni travnjaci i pašnjaci (*6210, *6230, 6410, 6520), a zastupljene su i zajednice kleke (5130), kao i bjeloborove (91R0) i smrčeve šume (9410), dok su aluvijalne šume (*91E0) ograničene na uske pojaseve uz vodotoke. Sa stanovišta faune, područje je značajno za vrste prilagođene otvorenim i planinskim staništima, uključujući *Rupicapra rupicapra balcanica*, kao i velike zvijeri (*Ursus arctos*, *Canis lupus*). Prisustvo vrsta kao što su *Bombina variegata* i više vrsta šišmiša (*Rhinolophus* spp., *Myotis emarginatus*) dodatno potvrđuje ekološku vrijednost područja. Izolovanost i specifični uslovi ovog kraškog sistema čine Pešter jedinstvenim prirodnim prostorom i važnim dijelom šire ekološke mreže u regionu.

Karta 45. Predloženi obuhvat područja Pešter

Srednji Lim

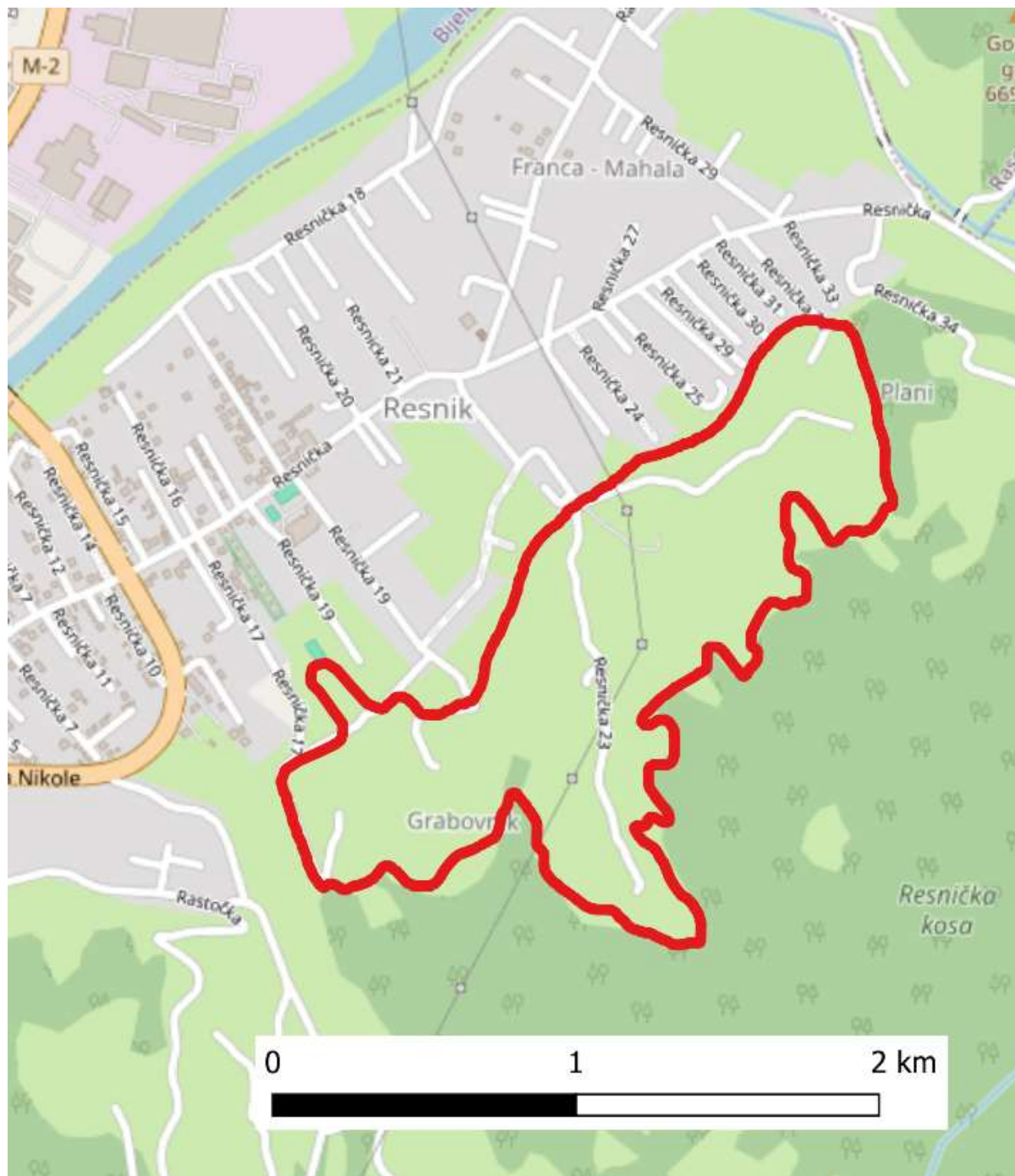
Područje Srednjeg Lima predstavlja jedan od najznačajnijih segmenata riječnog sistema Lima, sa izraženom strukturnom i ekološkom raznovrsnošću. Ukupno je zastupljeno 12 tipova staništa i više od 70 vrsta sa Direktive. Riječni i priobalni ekosistemi imaju ključnu ulogu, uključujući planinske rijeke sa zeljastom i drvenastom vegetacijom (3220, 3240), kao i dobro razvijene aluvijalne šume (*91E0), koje osiguravaju kontinuitet i funkcionalnu povezanost duž riječnog koridora. Otvorena staništa su dobro zastupljena i uključuju suve travnjake (*6210), nizijske (6510) i planinske livade (6520), kao i litice (8210), koje doprinose visokoj prostornoj heterogenosti. Riječni ekosistemi su od posebnog značaja za vrste riba, uključujući *Hucho hucho*, *Cottus gobio* i *Barbus meridionalis*, kao i za vrste poput riječne paklare (*Eudontomyzon* spp.) i riječnih rakova (*Astacus astacus*, *Austropotamobius torrentium*). Sa stanovišta faune, područje se izdvaja velikim brojem vrsta šišmiša (Chiroptera), što ukazuje na visok kvalitet staništa i dostupnost skloništa. Prisustvo vrste *Vormela peregusna* dodatno naglašava značaj ovog područja u okviru šire ekološke mreže.

Karta 46. Predloženi obuhvat područja Srednji Lim

Livade bjelopoljske

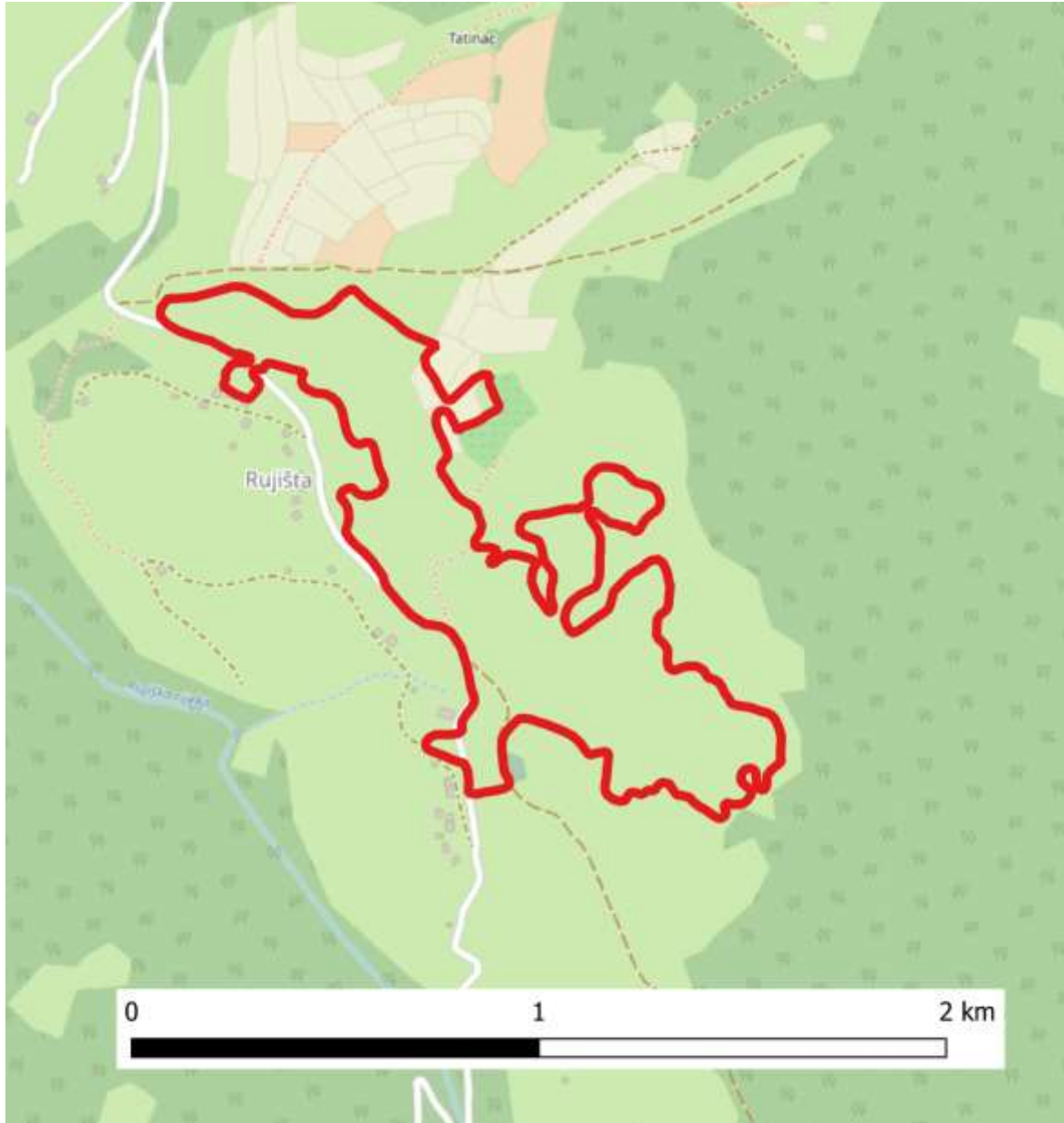
Područje Livada kod Bijelog Polja izdvojeno je kao nalazište vrste *Vormela peregusna*. Iako izdvojeno prvenstveno kao nalazište ove vrste zaokružena cjelina obuhvata livade sa krpicama šuma i više od 20 vrsta sa Direktive. Nizijske livade (6510) imaju ključnu ulogu i predstavljaju pogodna staništa za brojne vrste leptira, čime dodatno povećavaju ukupnu biološku raznovrsnost ovog malog područja.

Karta 47. Predloženi obuhvat područja Livade bjelopoljske

Rujišta

Područje Rujišta predstavlja takođe samo jedan kompleks livada ispod istoimenog sela blizu Berana. Područje je izdvojeno kao stanište rijetke vrste *Vormela peregusna*, a obuhvata planinske livade koje imaju ključnu ulogu kao otvorena staništa značajna za neke vrste leptira.

Karta 48. Predloženi obuhvat područja Rujišta

Livade u Radmancima

Područje obuhvata samo jednu livadu kod sela Radmance, gdje je potvrđeno prisustvo vrste *Vormela peregusna*. Stanište predstavlja nizijske livade košanice (6510) uz Radmansku rijeku, očuvane kroz ekstenzivno upravljanje, koje predstavljaju ključna staništa za brojne vrste leptira. Područje je takođe značajno za više vrsta šišmiša, dok ukupno obuhvata oko 15 vrsta sa Direktive.

Karta 49. Predloženi obuhvat područja Livade u Radmancima

Gornji Lim

Područje Gornjeg Lima predstavlja jedan od ključnih riječnih sistema na sjeveroistoku Crne Gore, sa izraženom ekološkom povezanošću duž riječnog koridora, gdje je zabilježeno oko 19 tipova staništa i više od 60 vrsta sa Direktive. Riječni sistem i prateća vegetacija imaju centralnu ulogu, uključujući planinske rijeke sa zeljastom i drvenastom vegetacijom (3220, 3230, 3240), kao i razvijene obalne i visoke zeleni (6430). Ovi kontinuirani riječni i priobalni ekosistemi predstavljaju osnovu za očuvanje funkcionalne povezanosti područja. Otvorena staništa su raznovrsna i dobro razvijena, uključujući suve travnjake (*6210), livade surovuka (*6230), kao i nizijske (6510) i planinske livade (6520), dok kamenjari i litice (*6110, 8210) dodatno doprinose heterogenosti staništa. Šumski kompleksi su široko zastupljeni i uključuju bukove šume (9110, 91K0), hrastovo-grabove šume (91L0), dok aluvijalne šume (*91E0) imaju ključnu ulogu u stabilizaciji riječnih obala. Sa stanovišta vrsta, područje se izdvaja izuzetnom raznovrsnošću, naročito šišmiša (više vrsta iz rodova *Rhinolophus*, *Myotis* i *Miniopterus*), što ukazuje na visok kvalitet staništa i dostupnost skloništa. Riječni ekosistemi su od posebnog značaja za vrste poput *Hucho hucho* i *Cottus gobio*, kao i za potočnog raka (*Austropotamobius torrentium*). Područje je takođe važno za velike sisare (*Ursus arctos*, *Canis lupus*, *Rupicapra rupicapra balcanica*), kao i za vrste vezane za stare šume, uključujući saproksilne kornjaše poput *Osmoderma eremita* i *Rosalia alpina*. Prisustvo velikog broja vrsta leptira dodatno potvrđuje visok nivo očuvanosti otvorenih staništa.

Karta 50. Predloženi obuhvat područja Gornji Lim

Donja Ržanica

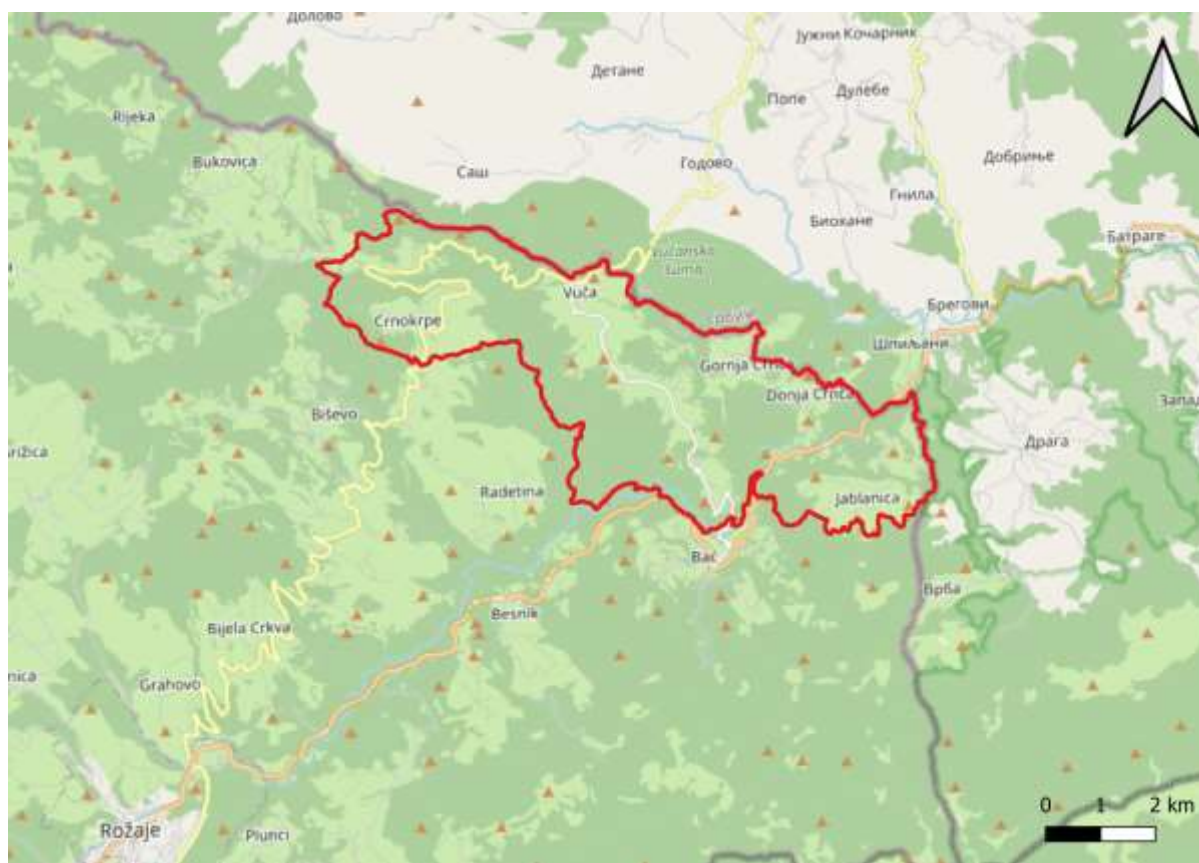
Područje Donje Ržanice obuhvata 7 tipova staništa i 12 vrsta sa Direktive, i karakteriše ga izražena strukturna raznovrsnost na relativno ograničenom prostoru, gdje se prepliću otvorena staništa, litice i šumski kompleksi. Posebno se izdvajaju suva travnjačka staništa (*6210) i nizijske livade (6510), koja formiraju mozaik sa siparima (*8160) i karbonatnim liticama (8210), stvarajući raznovrsne mikrohabitata i povoljne uslove za specijalizovane biljne zajednice. Šumski ekosistemi imaju važnu ulogu u stabilizaciji prostora i očuvanju kontinuiteta, a zastupljeni su ilirske bukove šume (91K0), kao i šume hrasta cera i kitnjaka (91M0). Duž vodotoka razvijene su aluvijalne šume (*91E0), koje dodatno povećavaju ekološku povezanost područja. Sa stanovišta faune, područje ima značaj kao stanište velikih zvijeri (*Ursus arctos*, *Canis lupus*, *Felis silvestris*), dok prisustvo vidre (*Lutra lutra*) ukazuje na očuvanost vodenih ekosistema. Posebno je značajno prisustvo više vrsta šišmiša (*Rhinolophus euryale*, *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros* i *Myotis emarginatus*), koje koriste heterogenu strukturu prostora. Vodotoci su pogodni za vrste kao što je *Cottus gobio*, dok otvorena i rubna staništa podržavaju vrste poput *Bombina variegata* i *Lacerta viridis*.

Karta 51. Predloženi obuhvat područja Donja Ržanica

Rožaje

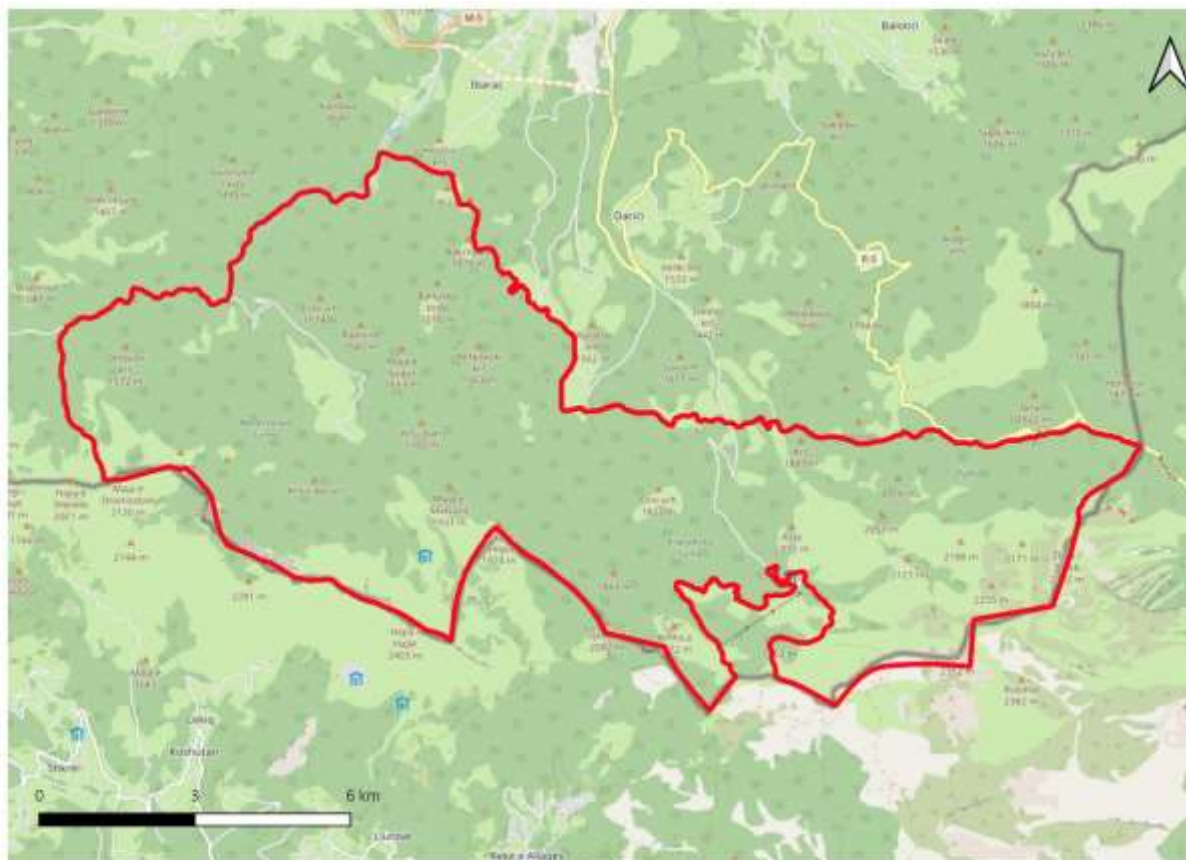
Područje Rožaja predstavlja jedno od značajnijih i dobro očuvanih područja na sjeveroistoku Crne Gore, gdje je zabilježeno više od 20 vrsta sa Direktive i 12 tipova staništa, uz izražen kontinuitet prirodnih i poluprirodnih ekosistema. Poseban značaj imaju travnjačka staništa, uključujući poluprirodne suve travnjake (*6210) značajne kao staništa orhideja, kao i nizijske (6510) i planinske livade (6520), koje su dobro očuvane i široko zastupljene. Zastupljene su i zajednice kleke (5130), koje dodatno doprinose raznovrsnosti. Vodeni i priobalni ekosistemi imaju važnu ulogu, naročito planinske rijeke sa vrbovom vegetacijom (3240), kao i očuvani vodotoci koji predstavljaju značajna staništa za ribe. Šumska staništa su dobro razvijena i obuhvataju bukove šume (9110, 91K0), šume hrasta i graba (91L0), kao i smrčeve šume (9410). Poseban značaj imaju *aluvijalne šume* (*91E0). Sa stanovništa vrsta, područje je značajno za velike zvijeri (*Ursus arctos*, *Canis lupus*), vidru (*Lutra lutra*), kao i šišmiše. Vodeni ekosistemi su posebno značajni za vrste riba poput *Hucho hucho* i *Cottus gobio*, dok su stare šume važne za vrste poput *Morimus funereus* i *Lucanus cervus*.

Karta 52. Predloženi obuhvat područja Rožaje

Hajla

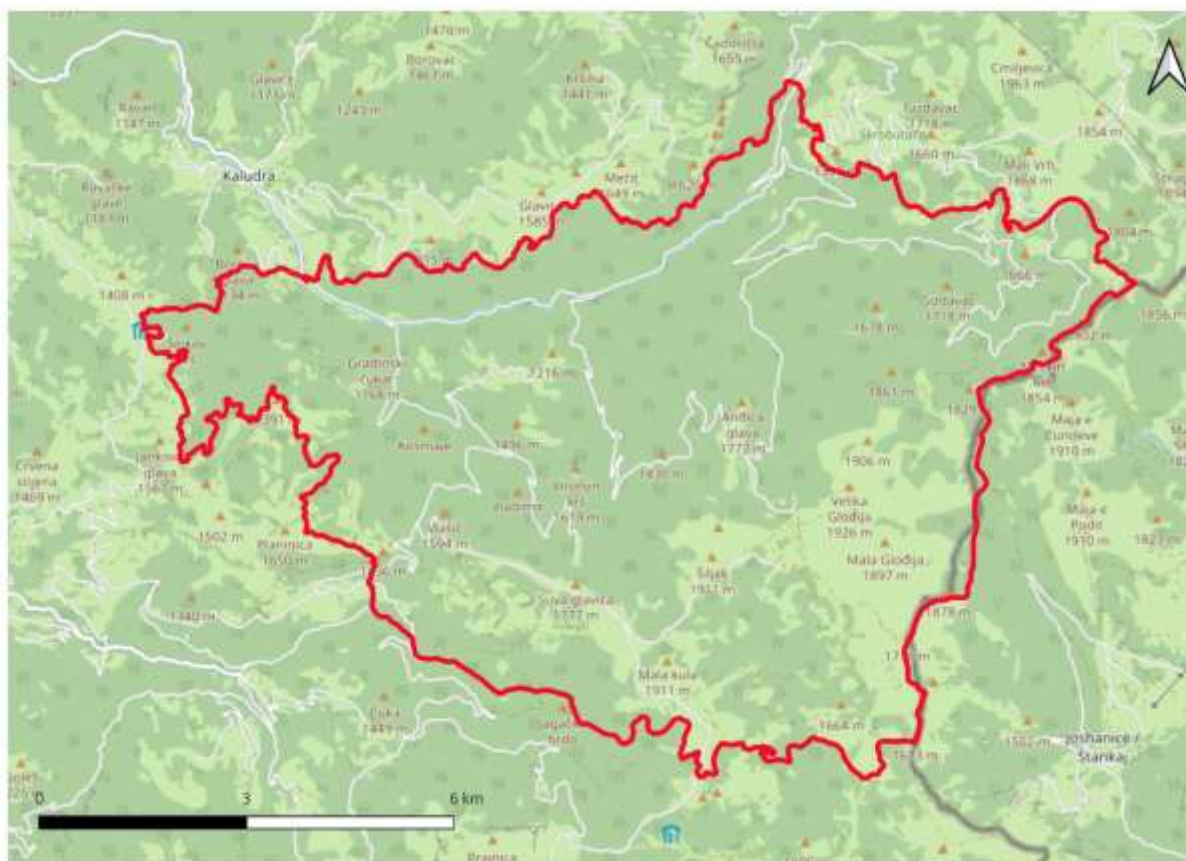
Područje Hajle predstavlja značajno visokoplaninsko područje na istoku Crne Gore, uz granicu sa Kosovom, koje se nalazi na sjeveroistočnom obodu sistema Prokletija i odlikuje se izraženim alpijskim karakterom. Područje je značajno za raznovrsna alpijska i subalpijska staništa, uključujući vrištine (4060), klekovine (*4070), travnjake (6150, 6170, *6230) i planinske livade (6520, *6530). Poseban značaj imaju vlažna staništa, naročito prelazne tresave (7140), alkalne močvare (7230) i izvori sa formiranjem sedre (*7220), koji predstavljaju rijetke ekosisteme u Crnoj Gori. Zastupljena su i stjenovita staništa (8110, 8210), kao i šume bukve (91K0), smrče (9410) i *aluvijalne šume* (*91E0). Sa stanovišta vrsta, područje je značajno za velike zvijeri poput mrkog medvjeda (*Ursus arctos*) i vuka (*Canis lupus*), kao i za šišmiše. Takođe je značajno za planinske i reliktnne vrste, uključujući leptire (*Parnassius apollo*, *Euphydryas aurinia*) i rijetke biljne vrste poput *Eryngium alpinum*. Ukupno je zabilježeno više od 30 vrsta sa Direktive.

Karta 53. Predloženi obuhvat područja Hajla

Kaludra

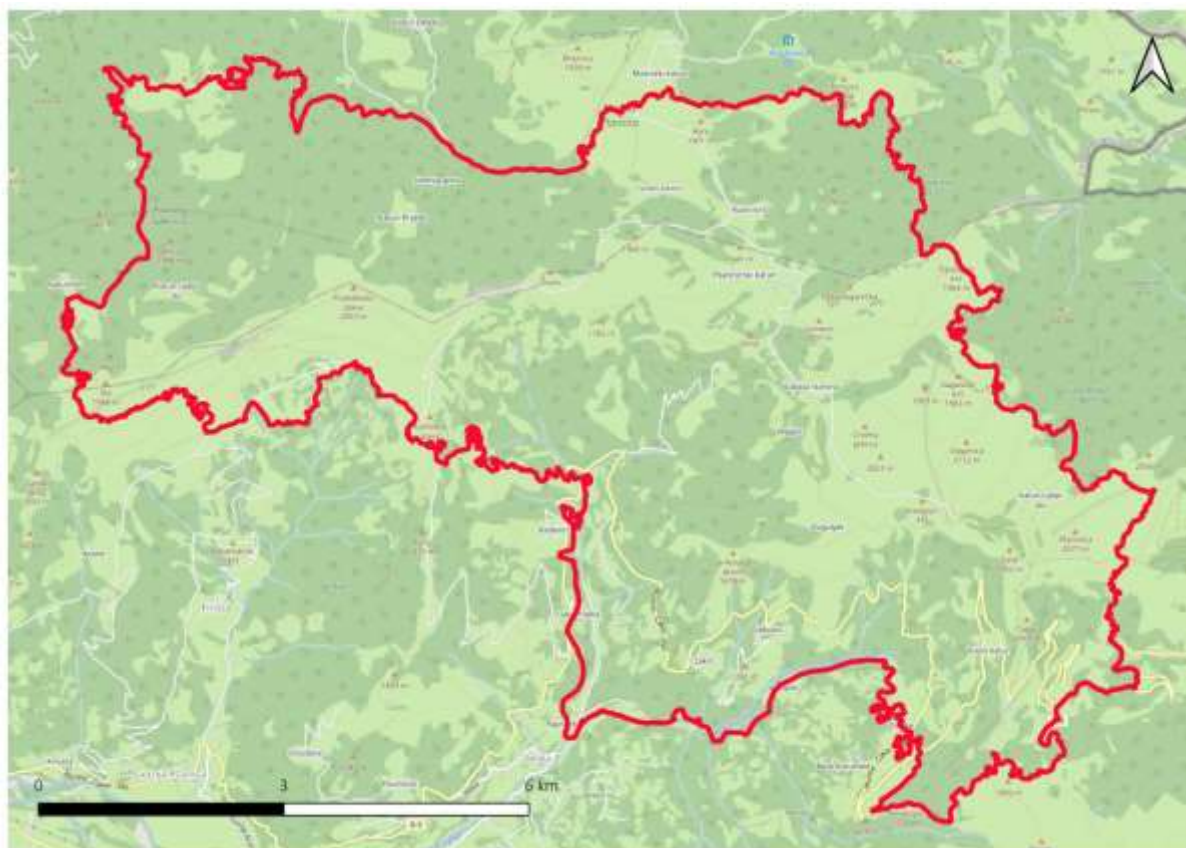
Područje Kaludra predstavlja značajno planinsko područje na jugoistoku Crne Gore, uz granicu sa Kosovom, u nastavku masiva Prokletija i u blizini Nacionalnog parka Bjeshkët e Nemuna, koje se odlikuje dobro očuvanim mozaikom travnjačkih i šumskih staništa. Naročito važna staništa su izvori bogati mineralima (7160), poluprirodni suvi travnjaci (*6210), livade surovuka (*6230) i planinske livade (6520). Zastupljene su i vrištine (4060) i zajednice kleke (5130), koje doprinose raznovrsnosti staništa. Šumska staništa su dobro očuvana i uključuju bukove šume (9110, 91K0), šume hrasta i graba (91L0), kao i smrčeve šume (9410). Poseban značaj imaju *aluvijalne šume* (*91E0). Sa stanovišta vrsta, ukupno je zabilježeno više od 25 vrsta sa Direktive. Područje je značajno za šišmiše, kao i za velike zvijeri poput mrkog medvjeda (*Ursus arctos*) i vuka (*Canis lupus*). Takođe je značajno za vrste vezane za stare šume, uključujući ksilofagne insekte poput tvrdokrilca (*Osmoderma eremita*).

Karta 54. Predloženi obuhvat područja Kaludra

Čakor-Mokra planina

Čakor–Mokra planina je važno planinsko područje s dobro očuvanim mozaikom alpskih i subalpskih staništa. Područje je posebno značajno za travnjačka staništa, uključujući poluprirodne suve travnjake (*6210), kao i livade surovuka(*6230), koji su dobro razvijeni na ovom području. Vlažna staništa, naročito prelazne tresave (7140), izvori bogati mineralima (7160) i alkalne tresave (7230), predstavljaju rijetke i vrijedne ekosisteme. Stjenovita staništa i sipari (8110–8140), kao i očuvane planinske šume, naročito molike (95A0), ali i bukove (91K0) i smrčeve šume (9410), dodatno doprinose raznovrsnosti staništa. Sa stanovita vrsta, područje je značajno za planinske vrste poput *Vipera ursinii macrops*, kao i za velike zvijeri (*Canis lupus*, *Ursus arctos*) i bogatu faunu beskičmenjaka, uključujući *Rosalia alpina* i *Osmoderma eremita*. Ukupno je zabilježeno više od 40 vrsta značajnih za biodiverzitet ovog područja.

Karta 55. Predloženi obuhvat područja Čakor-Mokra planina

Visitor-Zeletin

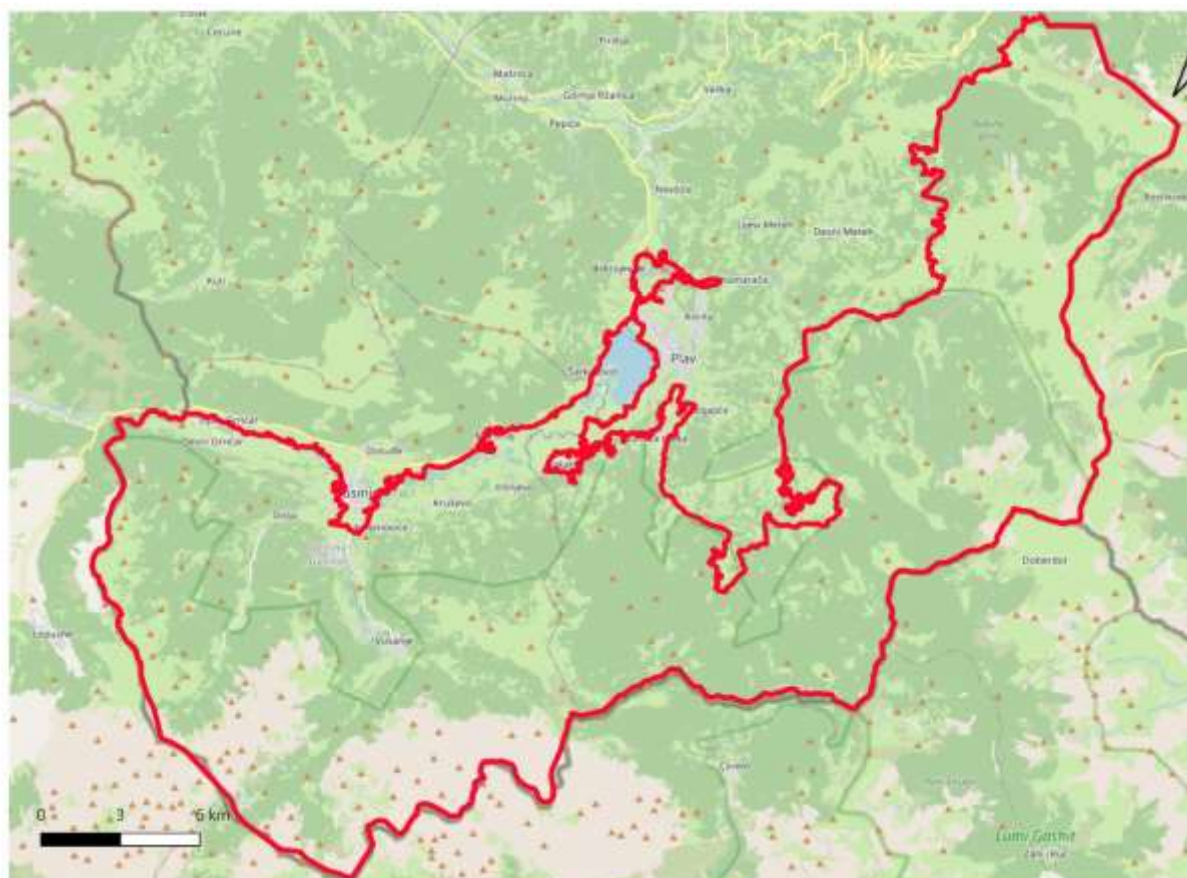
Masiv Visitor–Zeletin predstavlja jedno od najznačajnijih planinskih područja na sjeveroistoku Crne Gore, sa raznovrsnim i dobro očuvanim endemičnim šumama, travnjacima i vlažnim staništima. Prvenstven značaj imaju stare šume molike i munike (95A0) skoro prašumskog karaktera, te veoma dobro očuvane komplekse tresava (7140, 7230). Područje je značajno za alpijska i subalpijska staništa, uključujući vrištine (4060), zajednice kleke (*Juniperus communis*) (5130), kao i silikatne i karbonatne travnjake (6150, 6170) te poluprirodne suve travnjake (*6210), livade surovuka(*6230) i planinske livade (6520). Područje je jedno od ključnih za zaštitu vrsta, uključujući velike zvijeri (*Canis lupus*, *Ursus arctos*), vidru (*Lutra lutra*) i divlju mačku (*Felis silvestris*). Posebno je značajno za šišmiše (npr. *Rhinolophus ferrumequinum*, *Myotis myotis*, *Barbastella barbastellus*), vodozemce poput *Bombina variegata* i gmizavce, uključujući *Vipera ursinii macrops*. Visitor–Zeletin je takođe značajan za beskičmenjake vezane za stare šume i travnjake, uključujući *Rosalia alpina*, *Osmoderma eremita*, kao i leptire (*Parnassius apollo*, *Maculinea arion*, *Euphydryas aurinia*). Akvatične vrste riba, poput *Cottus gobio* i *Hucho hucho*, dodatno naglašavaju značaj ovog područja.

Karta 56. Predloženi obuhvat područja Visitor-Zeletin

Prokletije

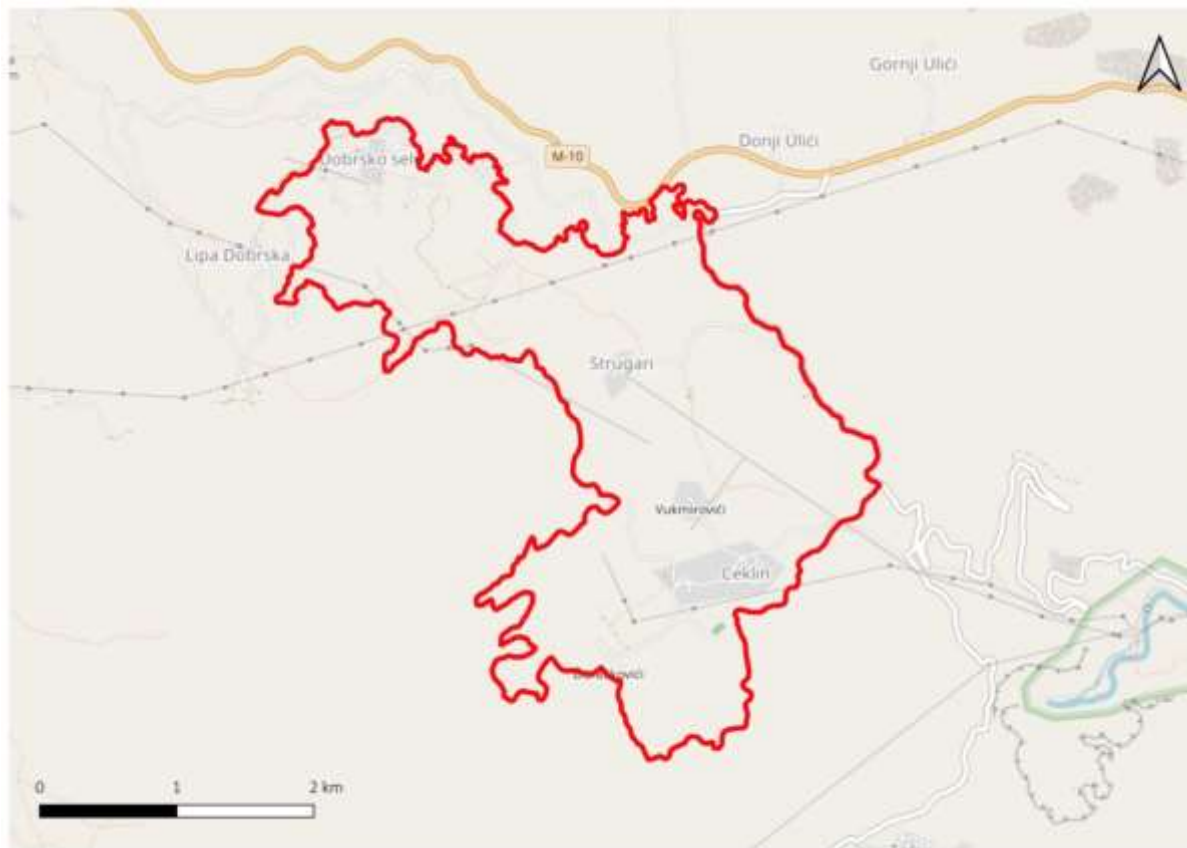
Masiv Prokletija predstavlja najznačajnije visokoplaninsko područje u Crnoj Gori i jedan od najbogatijih centara biodiverziteta u Dinarskom sistemu. Zahvaljujući izraženom reljefu, velikim visinskim razlikama i obilnim padavinama, razvijen je izuzetno raznovrstan mozaik alpijskih, subalpijskih i planinskih staništa. Veliki dio područja već je zaštićen kao Nacionalni park Prokletije, što potvrđuje njegov izuzetan prirodni značaj i visok stepen očuvanosti. Područje je naročito značajno za dobro razvijena alpijska staništa, uključujući vrištine (4060), klekovine (*4070), silikatne i karbonatne travnjake (6150, 6170), kao i vrstama bogate *Nardus* travnjake (*6230). Stjenovita staništa, poput prostranih sipara (8110–*8160) i pukotinske vegetacije (8210, 8220), spadaju među najreprezentativnije u Crnoj Gori. Slatkovodni ekosistemi imaju poseban značaj, uključujući oligotrofne planinske vode (3130), alpijske rijeke (3220–3240) i očuvane vodotokove (3260), kao i lokalno razvijena tresetišta (7140, 7230), koja su rijetka u Crnoj Gori. Šumska staništa su raznovrsna i dobro očuvana, posebno ilirske bukove šume (91K0), smrčeve šume (9410) i aluvijalne šume (*91E0). Prokletije su jedno od ključnih područja za zaštitu vrsta, naročito velikih zvjeri (*Canis lupus*, *Ursus arctos*), šišmiša i planinskih vrsta poput *Vipera ursinii macrops*, kao i beskičmenjaka poput *Rosalia alpina* i *Euphydryas aurinia*.

Karta 57. Predloženi obuhvat područja Prokletije

Ceklin

Područje sela Ceklin i njegove bliže okoline predstavlja tipično submediteransko selo smješteno u jednoj dolini zapadno od izvora Rijeke Crnojevića. Odlikuje se regularno održanim travnjacima (*6220 i 62A0) te očuvanim čerovim šumama (91M0), te pećinama i izvorima. Sa stanovišta vrsta prvorazredno je značajno kao stanište tritona (*Triturus macedonicus*) i brojnih vrsta slijepih miševa, dok se može smatrati značajnim i za brojne vrste gmizavaca, insekata i vodozemaca od značaja za EU.

Karta 58. Predloženi obuhvat područja Ceklin

Preliminarna lista identifikovanih pritisaka po područjima

Naziv područja	Šifra pritiska	Pritisak
Komovi	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada iz izgrađenih područja
Komovi	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Komovi	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Komovi	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine

Komovi	PG11	Iskorišćavanje vrsta – Nezakonito odstrjeljivanje/ubijanje
Orjen	PE01	Saobraćaj – Putevi i prateća infrastruktura
Orjen	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Orjen	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Rumija	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Rumija	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Rumija	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Rumija	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Cijevna	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Cijevna	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada iz izgrađenih područja
Cijevna	PL05	Vodni režimi – Izmjena hidrološkog toka
Cijevna	PL02	Vodni režimi – Odvodnjavanje (drenaža)
Cijevna	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Cijevna	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Bojana	PE08	Saobraćaj – koji stvara buku, svjetlosno i druge oblike zagađenja
Bojana	PG01	Iskorišćavanje vrsta – Profesionalni izlov morskih riba i školjki (smanjenje populacija i uznemiravanje vrsta)
Bojana	PK02	Zagađenje – Zagađenje morske vode iz mješovitih izvora posebno od urbanih zona (morsko i priobalno)
Bojana	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Bojana	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Bojana	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Bojana	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada iz izgrađenih područja
Bojana	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Skadarsko jezero	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada iz izgrađenih područja
Skadarsko jezero	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Skadarsko jezero	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Skadarsko jezero	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Skadarsko jezero	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Skadarsko jezero	PL05	Vodni režimi – Izmjena hidrološkog toka
Skadarsko jezero	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Đalovića klisura- Donji Lim	PL05	Vodni režimi – Izmjena hidrološkog toka
Đalovića klisura- Donji Lim	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni

Đalovića klisura- Donji Lim	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Đalovića klisura- Donji Lim	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Đalovića klisura- Donji Lim	PF07	Infrastruktura – Stambene i komercijalne aktivnosti i objekti koji zagađuju površinske ili podzemne vode
Đalovića klisura- Donji Lim	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada iz izgrađenih područja
Đalovića klisura- Donji Lim	PA05	Poljoprivreda – Napuštanje upravljanja/korišćenja travnjaka i drugih poljoprivrednih i agrošumarskih sistema
Buljarica	PE08	Saobraćaj –koji stvara buku, svjetlosno i druge oblike zagađenja
Buljarica	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Buljarica	PK02	Zagađenje – Zagađenje morske vode iz mješovitih izvora (morsko i priobalno)
Buljarica	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Buljarica	PG01	Iskorišćavanje vrsta – Profesionalni izlov morskih riba i školjki (smanjenje populacija i uznemiravanje vrsta)
Buljarica	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Buljarica	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Luštica	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Luštica	PF07	Infrastruktura – Stambene i komercijalne aktivnosti i objekti
Banjani	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Banjani	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Nikšićko polje	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Jaz-Spas	PE02	Saobraćaj – plovni
Jaz-Spas	PE08	Saobraćaj – Kopneni i vodeni saobraćaj koji stvara buku, svjetlosno i druge oblike zagađenja
Jaz-Spas	PG01	Iskorišćavanje vrsta – Profesionalni izlov morskih riba i školjki (smanjenje populacija i uznemiravanje vrsta)
Jaz-Spas	PK02	Zagađenje – Zagađenje morske vode iz mješovitih izvora (morsko i priobalno)
Jaz-Spas	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada iz izgrađenih područja
Jaz-Spas	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Jaz-Spas	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Piva	PL05	Vodni režimi – Izmjena hidrološkog toka
Piva	PG11	Iskorišćavanje vrsta – Nezakonito odstrjeljivanje/ubijanje
Piva	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Piva	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)

Piva	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Piva	PF05	Infrastruktura – Sport, turizam i rekreativne aktivnosti
Piva	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Prokletije	PG11	Iskorišćavanje vrsta – Nezakonito odstrjeljivanje/ubijanje
Prokletije	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Prokletije	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Prokletije	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada/smeća iz izgrađenih područja
Prokletije	PA05	Poljoprivreda – Napuštanje upravljanja/korišćenja travnjaka i drugih poljoprivrednih i agrošumarskih sistema
Prokletije	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Prokletije	PF07	Infrastruktura – Stambene i komercijalne aktivnosti i objekti koji zagađuju površinske ili podzemne vode
Prokletije	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Prokletije	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Zeta	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Zeta	PF02	Infrastruktura – Infrastruktura ili izmjene u postojećim izgrađenim područjima
Zeta	PL05	Vodni režimi – Izmjena hidrološkog toka
Zeta	PG11	Iskorišćavanje vrsta – Nezakonito odstrjeljivanje/ubijanje
Zeta	PG12	Iskorišćavanje vrsta – Nezakonito sakupljanje, branje i uzimanje
Zeta	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Zeta	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Zeta	PF07	Infrastruktura – Stambene i komercijalne aktivnosti i objekti koji zagađuju površinske ili podzemne vode
Zeta	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada/smeća iz izgrađenih područja
Zeta	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Zeta	PC01	Eksploatacija – Vađenje minerala
Zeta	PL01	Vodni režimi – Zahvatanje podzemnih, površinskih ili mješovitih voda
Zeta	PE01	Saobraćaj – Putevi, staze, pruge i prateća infrastruktura
Lovćen	PE01	Saobraćaj – Putevi, staze, pruge i prateća infrastruktura
Lovćen	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Lovćen	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Lovćen	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)

Lovćen	PF05	Infrastruktura – Sport, turizam i rekreativne aktivnosti
Lovćen	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Lovćen	PA05	Poljoprivreda – Napuštanje upravljanja/korišćenja travnjaka i drugih poljoprivrednih i agrošumarskih sistema
Vračenovići	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Kovren-gornja Čehotina	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Kovren-gornja Čehotina	PL05	Vodni režimi – Izmjena hidrološkog toka
Kovren-gornja Čehotina	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada/smeća iz izgrađenih područja
Kovren-gornja Čehotina	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Kovren-gornja Čehotina	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Kovren-gornja Čehotina	PF07	Infrastruktura – Stambene i komercijalne aktivnosti i objekti koji zagađuju površinske ili podzemne vode
Kovren-gornja Čehotina	PA07	Poljoprivreda – Intenzivna ili prekomjerna ispaša stoke
Valdanos	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Srednji Lim	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Srednji Lim	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada/smeća iz izgrađenih područja
Šavnik	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Gornje Nikšićko polje - Lukovo	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Gornje Nikšićko polje - Lukovo	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Gornje Nikšićko polje - Lukovo	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada/smeća iz izgrađenih područja
Ljubišnja - Čehotina	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Ljubišnja - Čehotina	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Ljubišnja - Čehotina	PL05	Vodni režimi – Izmjena hidrološkog toka
Ljubišnja - Čehotina	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Ljubišnja - Čehotina	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada/smeća iz izgrađenih područja
Gornji Lim	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Vilina pećina - Paštrovići	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Durmitor-Kanjon Tare	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Durmitor-Kanjon Tare	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Durmitor-Kanjon Tare	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Durmitor-Kanjon Tare	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Durmitor-Kanjon Tare	PF05	Infrastruktura – Sport, turizam i rekreativne aktivnosti
Visitor-Zeletin	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Visitor-Zeletin	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Sinjajevina	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni

Bjelasica	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Bjelasica	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Bjelasica	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Bjelasica	PA05	Poljoprivreda – Napuštanje upravljanja/korišćenja travnjaka i drugih poljoprivrednih i agrošumarskih sistema
Moračke planine	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Moračke planine	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Moračke planine	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Moračke planine	PA05	Poljoprivreda – Napuštanje upravljanja/korišćenja travnjaka i drugih poljoprivrednih i agrošumarskih sistema
Moračke planine	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Pešter	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Golija-Komarnica-Vojnik	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Golija-Komarnica-Vojnik	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Prekornica-Morakovo	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Prekornica-Morakovo	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Prekornica-Morakovo	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Rožaje	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Rožaje	PF07	Infrastruktura – Stambene i komercijalne aktivnosti i objekti koji zagađuju površinske ili podzemne vode
Rožaje	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada/smeća iz izgrađenih područja
Vrmac	PG11	Iskorišćavanje vrsta – Nezakonito odstrjeljivanje/ubijanje
Vrmac	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Vrmac	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Vrmac	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Kanjon Morače - Mala rijeka	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Kanjon Morače - Mala rijeka	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada/smeća iz izgrađenih područja
Hajla	PE01	Saobraćaj – Putevi, staze, pruge i prateća infrastruktura
Hajla	PH08	Bezbjednost – Drugi oblici ljudskog ometanja ili uznemiravanja koji nisu navedeni
Hajla	PF05	Infrastruktura – Sport, turizam i rekreativne aktivnosti
Ljuboviđa	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Čakor - Mokra planina	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Čakor - Mokra planina	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Čakor - Mokra planina	PG11	Iskorišćavanje vrsta – Nezakonito odstrjeljivanje/ubijanje

Kaludra	PG11	Iskorišćavanje vrsta – Nezakonito odstrjeljivanje/ubijanje
Kaludra	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Kaludra	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Štitari	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Kos	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Gostilje	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Gostilje	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Njgoš	PM03	Prirodni – Prirodni požari (požari otvorenog prostora)
Njgoš	PB06	Šumarstvo – Sječa ili proređivanje (osim čiste sječe)
Njgoš	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada/smeća iz izgrađenih područja
Njgoš	PG11	Iskorišćavanje vrsta – Nezakonito odstrjeljivanje/ubijanje
Krstac	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Volujica tunnel	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Sitnica-Matica	PK01	Zagađenje – Zagađenje iz mješovitih izvora površinskih i podzemnih voda (limničko i kopneno)
Sitnica-Matica	PF06	Infrastruktura – Odlaganje i tretman otpada/smeća iz izgrađenih područja
Sitnica-Matica	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Ceklin	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Donja Ržanica	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Jošova pećina	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Livade u Radmancima	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Livade Bjelopoljske	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Livade Bjelopoljske	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Rujišta	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Sumporna cave	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Pećina Magara	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje
Čevo	PF01	Infrastruktura – Prenamjena drugih namjena zemljišta u izgrađene površine
Čevo	PG11	Iskorišćavanje vrsta – Nezakonito odstrjeljivanje/ubijanje
Čevo	PX03	Nepoznato – Nepoznati pritisci ili prijetnje

Support to the Establishment
of the Natura 2000 Network
for Montenegro

Funded by
the European Union

**Predlog područja ekološke mreže Natura 2000 za morski dio teritorije Crne Gore
(III dio)**

Podgorica, jun 2026.

Uvod

Uspostavljanje ekološke mreže Natura 2000 predstavlja ključnu obavezu Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji, definisanu kroz završno mjerilo 5 u okviru Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene. U Pregovaračkoj poziciji Crne Gore za ovo poglavlje jasno je definisano da: „*U oblasti zaštite prirode, Crna Gora dostavlja Komisiji liste predloženih lokacija Natura 2000, koja u dovoljnoj mjeri pokrivaju tipove staništa i vrste u skladu sa zahtjevima Direktive o pticama i Direktive o staništima.*“ Ova obaveza podrazumijeva identifikaciju i predlaganje područja koja osiguravaju adekvatnu zastupljenost vrsta i staništa od značaja za Evropsku uniju, u skladu sa Direktivom o pticama i Direktivom o staništima.

Na nacionalnom nivou, pravni osnov za uspostavljanje ekološke mreže definisan je Zakonom o zaštiti prirode („Službeni list Crne Gore“, br. 54/16), kojim je u članu 42 propisano da nadležni organ uprave (Agencija za zaštitu životne sredine), u saradnji sa stručnim i naučnim institucijama, prikuplja podatke, formira bazu podataka i priprema dokumentaciju za uspostavljanje područja ekološke mreže. Na osnovu prikupljenih podataka, isti organ predlaže područja sa definisanim granicama i podacima o ciljnim vrstama i staništima, uz primjenu kriterijuma koji se odnose na reprezentativnost stanišnih tipova, njihovu površinsku zastupljenost, kao i veličinu i gustinu populacija vrsta u odnosu na nacionalni nivo.

Detaljniji kriterijumi za određivanje područja ekološke mreže utvrđeni su podzakonskim aktom – Pravilnikom o bližim kriterijumima za određivanje područja ekološke mreže („Službeni list Crne Gore“, br. 45/17). Ovim pravilnikom propisani su specifični kriterijumi za izbor područja za očuvanje ptica, uključujući prisustvo vrsta od značaja, veličinu i koncentraciju populacija, kao i značaj područja za migratorne vrste, dok su za staništa i druge vrste definisani kriterijumi koji obuhvataju zastupljenost i reprezentativnost staništa, veličinu i stanje populacija, stepen izolovanosti, kao i ukupnu vrijednost područja za očuvanje biodiverziteta.

Navedeni Pravilnik usklađen je u potpunosti sa Prilogom III Direktive o staništima kao i Direktivom o pticama.

U periodu od 2023. godine do danas sprovedena su sistematska istraživanja morskog dijela teritorije Crne Gore, od strane Instituta za biologiju mora, a pored toga uzeti su u obzir svi raspoloživi podaci Instituta za biologiju mora, Univerziteta Crne Gore iz drugih aktivnosti koje su doprinijele kartiranju morskih pećina, livada morske cvjetnice *Posidonia oceanica*, i drugih staništa i vrsta. Dalje, metodološki pristup bio je zasnovan na analizi podataka i prostornom modeliranju. Podaci o rasprostranjenosti vrsta i kartiranje staništa korišćeni su za identifikaciju područja najveće ekološke vrijednosti. Prisustvo, distribucija, brojnost i ekološka funkcionalnost staništa i vrsta predstavljali su osnovne kriterijume za izbor područja. Natura 2000 područja se, u tom smislu, ne definišu administrativno, već kao prostorni odraz obrazaca biodiverziteta.

Analiza distribucije omogućila je identifikaciju prioriternih područja za uključivanje u mrežu Natura 2000 koja su data u nastavku dokumenta i koja su predložena od strane stručnjaka Instituta za biologiju mora sa kojima saraduje Agencija za zaštitu životne sredine.

Kao rezultat ovog procesa, identifikovana su potencijalna Natura 2000 područja u moru (pSCI) koja se sastoje od predloženih sedam područja od značaja za Zajednicu.

Napomena:

Dokument u nastavku predstavlja sažetak predloženih područja uz objašnjenje ključnih stručnih razloga za njihovo predlaganje. Dodatno, kao prilozi navedenog dokumenta za potrebe detaljnijeg sagledavanja predloženih područja ista su data i na linku ispod (označeno plavom bojom). Takođe, date su i granice područja u GIS i CAD formatima, kao i prateća Excel tabela koja sadrži detalje o ciljnim vrstama i staništima sa dodatnim podacima o ispunjenju kriterijuma koji su gore navedeni, pri čemu su svi prostorni podaci definisani u WGS84 / UTM zoni 34N (EPSG:32634) projekciji.

Područja od značaja za Zajednicu u moru

<https://epaorg.maps.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=0258dcf742314903a327521ca071279a>

Bokokotorski zaliv

Zaliv Boke Kotorske je jedan od najvećih zaliva u Jadranskom moru. Zbog strmih planina koje ga okružuju, podsjeća na fjord, iako po porijeklu to nije. Zbog duboke uvučenosti u kopno, vrijeme zadržavanja vode je veoma dugo, a posebnost zaliva predstavlja i veliki dotok slatke vode koja se sliva sa okolnih planina. U unutrašnjem dijelu zaliva se nalazi i veliki broj podvodnih izvora, tzv. vrulja, od kojih su dvije najveće Sopot i Dražin vrt. Na ovim lokalitetima i u njihovoj okolini vladaju veoma specifični uslovi životne sredine, što je dovelo do razvoja specifičnih koraligenih zajednica (1170) jedinstvenih na Mediteranu, pa su ovi lokaliteti stavljani pod preventivnu zaštitu 2021. godine, a od 2024. zaštićeni su kao spomenici prirode. Pored ovih i još nekih specifičnih koraligenih zajednica (1170), značajno je prisustvo prioritetnog staništa livada morske trave *Posidonia oceanica* (1120), koje su uglavnom rasprostranjene u spoljašnjem dijelu zaliva (HercegNovski zaliv). Osim ove vrste, prisutne su i relativno velike livade morskih trava *Cymodocea nodosa*, a u manjoj mjeri i *Zostera noltii*. Takođe značajna staništa su Plitka stalno potopljena pješčana morska dna (1110), Estuari (1130) - netipično, Muljevita i pješčana morska dna koja za vrijeme osjeke nijesu pokrivena morskom vodom (1140), Velike plitke uvale i zalivi (1160) i Polupotopljene pećine (8330) - netipično.

U Bokokotorskom zalivu zabilježeno je nekoliko vrsta koje su navedene u EU Direktivi o staništima, dok su mnoge druge zaštićene različitim međunarodnim konvencijama ili nacionalnim zakonodavstvom, a zaliv predstavlja i veoma značajno područje za mriješćenje različitih ekonomski važnih vrsta riba.

Zbog dobrog kvaliteta postojećih biocenoza i značaja za zaštitu, unutrašnji dio zaliva (Kotorsko-Risanski zaliv) je pod zaštitom UNESCO-a a predložen je i kao Emerald područje. Područje zaliva administrativno pripada pod 3 opštine: Kotor, Tivat i Herceg Novi.

Zaštićeno područje u moru (ZPM) Platamuni

Morsko područje od rta Platamuni do uvale Žukovica, se nalazi u Opštini Kotor. Ovo je gotovo potpuno neurbanizovana stjenovita obala a ZPM se proteže od obale do dubine od 50 m. Obala je veoma strma, a vertikalne litice su karakteristične za južni dio područja. Dvije polupotopljene morske pećine (Krekavica i Saletova pećina) (8330) posebno su specifične i značajne za biodiverzitet, kao i ostali djelovi stjenovitog dna (1170) i livade morske cvjetnice *Posidonia oceanica* (1120) koje je prioritetno stanište. Zabilježeno je više od 14 biocenoza i asocijacija, što ukazuje na veliku raznovrsnost i složenost ovog područja. Kada je riječ o bentoskim zajednicama, velike površine infralitoralne zone predstavljaju ogoljela staništa („barrens“), najvjerojatnije kao posljedica ilegalnog sakupljanja školjke prstaca (*Lithophaga lithophaga*) i prekomjernog izlova riba. Ipak, prisustvo zaštićenih vrsta algi ukazuje na dobar kvalitet morske vode, a područje Platamuna predstavlja i značajno mrijestilište za neke zaštićene vrste riba.

Zaštićeno područje u moru (ZPM) Katič

Područje se nalazi u centralnom dijelu crnogorskog primorja, administrativno spada u područje Opštine Budva i malim dijelom Opštine Bar, obuhvata stjenovitu obalu, šljunkovite plaže i dva mala ostrva – Katič i Sv. Nedjelja. Glavna karakteristika morskog područja su velike livade prioritarnog staništa morske trave *Posidonia oceanica* (1120). Pored toga, ova dva ostrva obezbjeđuju specifičnu geomorfologiju, raznovrsnost staništa i veliku raznolikost na stjenovitom dnu. U blizini ostrva nalazi se i stjenoviti lokalitet „Donkova seka“ (1170), koji se uzdiže sa morskog dna (oko 30 m dubine) do nekoliko metara ispod površine mora. Područje ZPM Katič uopšteno predstavlja značajno mrijestilište za mnoge vrste riba i druge morske organizme. Postoje i usmena istorijska svjedočanstva (od ribara) o prisustvu morske medvedice ili tuljana (vrste morskog sisara *Monachus monachus*), a jedna pećina (8330) nosi naziv „Tuljanova pećina“.

U ovom području važan dio zaleđa čini močvarno područje Buljarica koje takođe treba zaštititi i preporuka je da se obezbijedi integralna zaštita spajanjem u smislu upravljanja kopnene i morske cjeline.

Zaštićeno područje u moru (ZPM) Stari Ulcinj

Područje se nalazi u južnom dijelu crnogorskog primorja, i kopneni dio ostrva Stari Ulcinj (2,5 ha) je zaštićeno. Morsko područje oko ovog ostrva veoma je značajno za brojne ekonomski važne vrste riba i mnoge druge organizme koji su zaštićeni domaćom i/ili međunarodnom legislativom. Drugi važan dio ovog ZPM je rt Rep i njegova okolina sa koraligenim staništima (1170) tj. facijesima gustih populacija zaštićenog sunđera *Axinella cannabina*. Pored toga, prisutne su i livade morske cvjetnice *Posidonia oceanica* (1120), dok najveći dio područja karakteriše pjeskovito-muljevito dno.

U odnosu na postojeće ZPM za područje Natura 2000 predloženo je nešto veće područje, tj. uključena je cijela uvala Valdanos. Kako je za Valdanos predloženo i kopнено područje

preporuka je da se obezbijedi integralan pristup upravljanju odnosno da se morski i kopneni dio tretira kao cjelina.

Trašte

Zaliv Trašte je predložen za zaštitu prije svega zbog prisustva velikog naselja prioritnog staništa livade morske trave posidonije (1120). Osim toga u ovom predloženom području se nalaze i staništa Plitka stalno potopljena pješčana morska dna (1110), Velike plitke uvale i zalivi (1160), Morski grebeni (1170) - sa značajnim zajednicama posebno uz obalu Luštice i Morske polutotopljene i potopljene pećine (8330). U pogledu morskih pećina najznačajnije područje je takođe uz obalu poluostrva Luštica gdje se nalazi dobro poznata Plava špilja, ali i niz drugih polupotopljenih i kompletno potopljenih pećina. Ove lokacije ne samo da su važne za veći broj zaštićenih morskih organizama nego i za nekoliko vrsta slijepih miševa koji su takođe zaštićeni.

Administrativno ovo područje spada u teritorije Opštine Kotor, Tivat i Herceg Novi.

Ostrvo Sveti Nikola

Akvatorija u okolini ostrva Sv. Nikola, ispred Budve je predložena za jedno od područja mreže Natura 2000 zbog prostranih područja prioriternog staništa livada morske trave posidonije (1120). Na istočnom dijelu predloženog područja naselja ove morske trave su djelimično zamuljena i degradirana ali se na zapadnoj strani nalaze u veoma dobrom stanju, djelimično na pješčanoj podlozi a bliže ostrvu u mozaiku sa kamenom i pijeskom. Na ovom području je takođe konstatovan veći broj zaštićenih vrsta, a lokacija je važna i za mriješćenje riba.

Zbog različitih aktivnosti i antropogenih pritisaka, a zbog lakšeg upravljanja nije uzet u obzir dio područja uz obalu grada Budve.

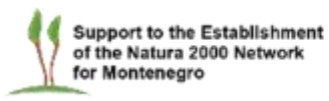
Velika plaža i Ada Bojana

Ovaj lokalitet se predlaže zbog staništa Plitka stalno potopljena pješčana morska dna (1110), što je zajedno sa pratećom pješčanom plažom neophodno stanište za polaganje jaja morske kornjače (*Caretta caretta*). Ova zaštićena vrsta je konstatovana na raznim djelovima crnogorske obale u prolazu, ali je njeno polaganje jaja na našoj teritoriji dokumentovano tek od nedavno na Adi Bojani i u vezi sa klimatskim promjenama i otopljavanjem za očekivati je da se ovakve pojave nastave pa legla jaja treba adekvatno pratiti i zaštititi.

Ovo područje koje se nalazi na teritoriji Opštine Ulcinj bi trebalo pripojiti zaštićenom kopnenom području Bojana zbog lakšeg upravljanja.

PRILOG 3.

**Predlog područja ekološke mreže Natura 2000 za kopneni dio teritorije Crne
Gore**

II dio

Predlog SPA područja

Podgorica, jun 2026.

SPA MEPPZP001 - DELTA RIJEKE BOJANE

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 87,1 km²

Delta rijeke Bojane zauzima jugoistočni dio Crne Gore i predstavlja najveću riječnu deltu u zemlji. Ona obuhvata raznovrstan mozaik međusobno povezanih staništa. Obalnu zonu duž Velike plaže i Ade Bojane karakterišu otvorene muljevite obale, pješčane plaže, aktivni sistemi dina i priobalne močvare. Kopneno zaleđe zadržalo je tradicionalni, poljoprivredni karakter, sa rasutim njivama, livadama, pašnjacima i drvenastim živicama koje formiraju suptilni kulturni pejzaž. Dijelovi ovog mozaika pretvoreni su u voćnjake i male zasade, pretežno mandarina, maslina i breskvi, a područje je rijetko, ali kontinuirano nastanjeno individualnim gazdinstvima i malim naseljima. Ulcinjska solana je takođe dio ovog kompleksa. Lokalitet je prvobitno bio priobalna laguna i močvara poznata kao Zogajsko blato (Zogajska ili Ptičja močvara (zog na albanskom znači ptica), formirana unutar delte.

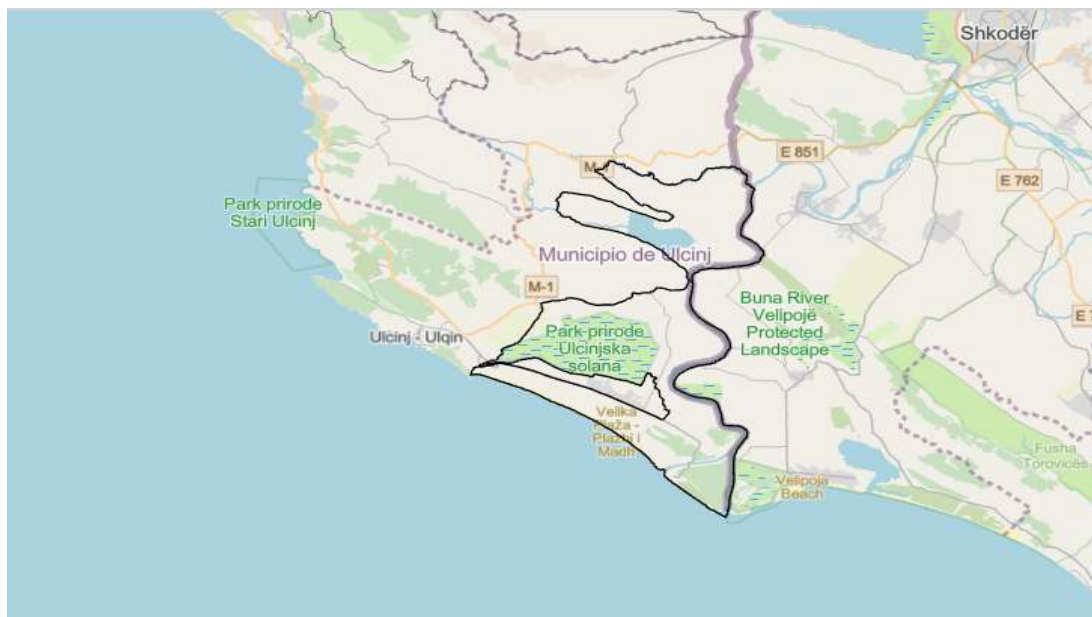
KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

57 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 12916 (Recentni 2016–2026: 11942 | Istorijski: 974)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A001	<i>Gavia stellata</i>	C2	Top 2	12	–	12
A002	<i>Gavia arctica</i>	C2	Top 2	22	2	24
A007	<i>Podiceps auritus</i>	C6	Top 4	3	1	4
A017	<i>Phalacrocorax carbo</i>	C3	Top 2	446	54	500
A020	<i>Pelecanus crispus</i>	C1, C2, C6	Top 2	258	15	273
A021	<i>Botaurus stellaris</i>	C6	Top 2	12	2	14
A023	<i>Nycticorax nycticorax</i>	C6	Top 4	31	13	44
A024	<i>Ardeola ralloides</i>	C6	Top 5	108	33	141
A026	<i>Egretta garzetta</i>	C6	Top 5	1085	79	1164
A029	<i>Ardea purpurea</i>	C6	Top 5	39	15	54
A030	<i>Ciconia nigra</i>	C6	Top 5	7	1	8
A031	<i>Ciconia ciconia</i>	C6	Top 4	10	–	10
A032	<i>Plegadis falcinellus</i>	C6	Top 4	73	8	81
A034	<i>Platalea leucorodia</i>	C6	Top 4	349	42	391
A059	<i>Aythya ferina</i>	C1, C2	Top 2	101	8	109
A060	<i>Aythya nyroca</i>	C1, C2, C6	Top 5	19	4	23
A081	<i>Circus aeruginosus</i>	C6	Top 5	369	33	402
A082	<i>Circus cyaneus</i>	C6	Top 5	45	16	61
A095	<i>Falco naumanni</i>	C6	Top 5	5	–	5
A097	<i>Falco vespertinus</i>	C6	Top 5	28	9	37
A127	<i>Grus grus</i>	C2, C5	Top 4	2	3	5
A130	<i>Haematopus ostralegus</i>	C1, C6	Top 2	44	11	55
A131	<i>Himantopus himantopus</i>	C6	Top 2	1093	35	1128
A132	<i>Recurvirostra avosetta</i>	C6	Top 1	137	6	143
A133	<i>Burhinus oedincnemus</i>	C6	Top 3	381	30	411
A135	<i>Glareola pratincola</i>	C1, C6	Top 1	633	27	660
A138	<i>Charadrius alexandrinus</i>	C2, C6	Top 1	950	25	975
A140	<i>Pluvialis apricaria</i>	C6	Top 2	70	7	77

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A142	<i>Vanellus vanellus</i>	C1, C6	Top 5	272	16	288
A166	<i>Tringa glareola</i>	C6	Top 5	292	18	310
A176	<i>Larus melanocephalus</i>	C2, C6	Top 3	42	17	59
A193	<i>Sterna hirundo</i>	C6	Top 2	146	26	172
A197	<i>Chlidonias niger</i>	C6	Top 2	29	9	38
A210	<i>Streptopelia turtur</i>	C6	Top 5	358	21	379
A224	<i>Caprimulgus europaeus</i>	C6	Top 5	56	4	60
A229	<i>Alcedo atthis</i>	C6	Top 5	258	44	302
A231	<i>Coracias garrulus</i>	C6	Top 5	286	31	317
A242	<i>Melanocorypha calandra</i>	C6	Top 3	3	2	5
A243	<i>Calandrella brachydactyla</i>	C6	Top 5	39	10	49
A255	<i>Anthus campestris</i>	C6	Top 5	18	4	22
A257	<i>Anthus pratensis</i>	C6	Top 5	73	7	80
A293	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	C6	Top 4	21	–	21
A402	<i>Accipiter brevipes</i>	C6	Top 5	42	3	45
A429	<i>Dendrocopos syriacus</i>	C6	Top 5	25	5	30
A663	<i>Phoenicopus roseus</i>	C2, C6	Top 2	1046	61	1107
A734	<i>Chlidonias hybrida</i>	C2, C6	Top 5	49	10	59
A773	<i>Ardea alba</i>	C2, C6	Top 5	269	37	306
A850	<i>Calonectris diomedea</i>	C6	Top 1	20	5	25
A855	<i>Mareca penelope</i>	C3	Top 2	228	3	231
A856	<i>Spatula querquedula</i>	C3	Top 2	124	11	135
A857	<i>Spatula clypeata</i>	C3	Top 2	377	11	388
A861	<i>Calidris pugnax</i>	C6	Top 4	308	18	326
A869	<i>Dryobates minor</i>	C6	Top 5	35	12	47
A875	<i>Microcarbo pygmaeus</i>	C2, C6	Top 5	700	65	765
A885	<i>Sternula albifrons</i>	C6	Top 2	415	35	450
A893	<i>Zapornia pusilla</i>	C6	Top 1	36	–	36
A894	<i>Hydroprogne caspia</i>	C6	Top 3	43	10	53

MAPA

SPA MEPPZP002 - RUMIJA

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 123,1 km²

Rumija je najjužnija planina Crne Gore, koja zauzima uzak kopneni koridor između Skadarskog jezera i Jadranskog mora. Masiv ima oblik dva paralelna grebena orijentisana u pravcu zapad-istok, odvojena uskom dolinom između njih. Najviši vrh, koji nosi isto ime — Rumija, dostiže 1.594 m n.m. i uzdiže se upadljivo strmim usponom otprilike 1.600 m iznad depresije Skadarskog jezera, dajući čitavom grebenu naglašen i prepoznatljiv profil. Dok su oba grebena pretežno suva i stjenovita, zaklonjena dolina među njima je relativno zelena, s nekoliko malih potoka koji izvire duž njenog toka.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

9 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 237 (Recentni 2016–2026: 217 | Istorijski: 20)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A080	<i>Circaetus gallicus</i>	C6	Top 5	26	7	33
A091	<i>Aquila chrysaetos</i>	C6	Top 5	30	1	31
A103	<i>Falco peregrinus</i>	C6	Top 5	8	–	8
A109	<i>Alectoris graeca</i>	C1	Top 5	45	3	48
A210	<i>Streptopelia turtur</i>	C6	Top 5	39	2	41
A215	<i>Bubo bubo</i>	C6	Top 5	26	–	26
A379	<i>Emberiza hortulana</i>	C6	Top 5	17	3	20
A402	<i>Accipiter brevipes</i>	C6	Top 5	15	3	18
A429	<i>Dendrocopos syriacus</i>	C6	Top 5	11	1	12

MAPA

SPA MEPPZP003 - BULJARICA

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 2,2 km²

Buljarica je priobalna uvala smještena duž centralnog dijela Primorja, ugniježđena između Resovog brda i Dubovice na nižim padinama Paštrovića. Sa površinom od oko 200 ha, ona je najveća preostala priobalna uvala na crnogorskom primorju sa šljunkovitom plažom dugom oko 2.250 m.

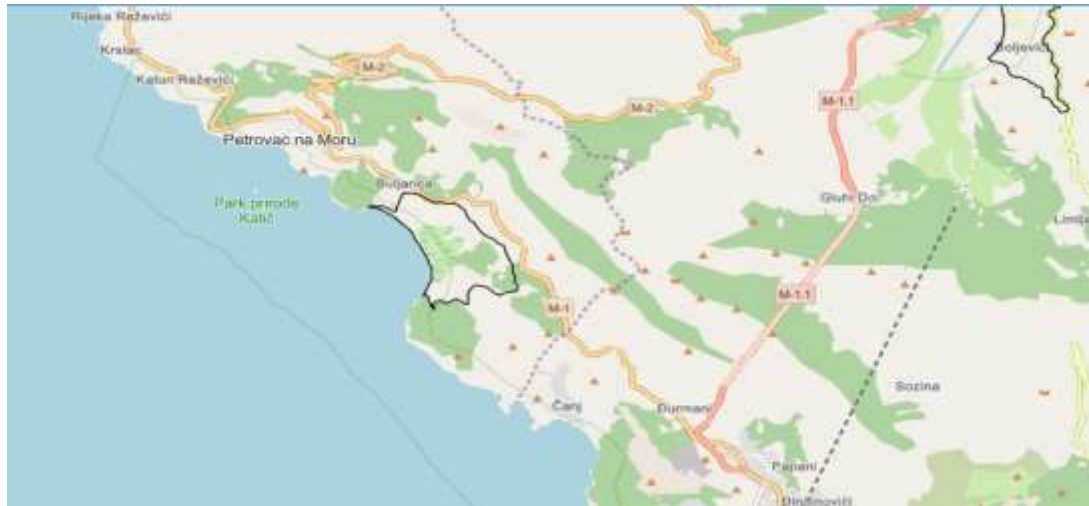
Buljarica spada među malobrojne preostale komplekse bočatnih močvara na crnogorskoj obali. Uprkos melioracionim radovima, područje je zadržalo dobar dio svog originalnog ekološkog karaktera i dalje pruža stanište nizu vrsta biljaka i životinja ograničenog areala i ugroženih vrsta, kako stalnih tako i migratornih. Močvarna komponenta uvale od posebnog je ornitološkog značaja, privlačeci vodene ptice koje se kreću duž ili preko Jadranskog seobnog koridora tokom proljećnog i jesenjeg preleta.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

10 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 84 (Recentni 2016–2026: 61 | Istorijski: 23)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A001	<i>Gavia stellata</i>	C2	Top 2	11	–	11
A002	<i>Gavia arctica</i>	C2	Top 2	18	1	19
A024	<i>Ardeola ralloides</i>	C6	Top 5	11	12	23
A029	<i>Ardea purpurea</i>	C6	Top 5	10	3	13
A060	<i>Aythya nyroca</i>	C1, C2, C6	Top 5	2	1	3
A130	<i>Haematopus ostralegus</i>	C1, C6	Top 2	–	3	3
A176	<i>Larus melanocephalus</i>	C2, C6	Top 3	4	–	4
A243	<i>Calandrella brachydactyla</i>	C6	Top 5	3	2	5
A293	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	C6	Top 4	–	–	–
A734	<i>Chlidonias hybrida</i>	C2, C6	Top 5	2	1	3

MAPA

SPA MEPPZP004 - LOVČEN

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 74,4 km²

Ovaj lokalitet obuhvata planinu Lovćen koja se uzdiže iznad čitavog Bokokotorskog zaliva i povezuje se sa Paštrovičkim i Sutormanskim planinama ka istoku od obalnog grada Budve. Čitav planinski lanac ima sličan izgled, geografsko i geološko porijeklo i ekološki karakter. Ovaj krečnjački masiv uzdiže se iznad Jadranskog mora u 60 km dugom lancu strmih planina. Uglavnom gole stjenovite južne padine su, iako više od 1.500 m na najvišoj tački (Štirovnik: 1.749 m n.v.), pod snažnim uticajem mediteranske klime, dok su sjeverni dijelovi pokriveni šumom.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

11 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 663 (Recentni 2016–2026: 564 | Istorijski: 99)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A080	<i>Circaetus gallicus</i>	C6	Top 5	54	6	60
A109	<i>Alectoris graeca</i>	C1	Top 5	72	10	82
A215	<i>Bubo bubo</i>	C6	Top 5	21	–	21
A224	<i>Caprimulgus europaeus</i>	C6	Top 5	74	1	75
A229	<i>Alcedo atthis</i>	C6	–	48	5	53
A246	<i>Lullula arborea</i>	C6	Top 5	44	15	59
A257	<i>Anthus pratensis</i>	C6	Top 5	14	1	15
A320	<i>Ficedula parva</i>	C6	Top 5	2	1	3
A338	<i>Lanius collurio</i>	C6	Top 5	209	55	264
A379	<i>Emberiza hortulana</i>	C6	–	21	1	22
A402	<i>Accipiter brevipes</i>	C6	Top 5	5	4	9

MAPA

SPA MEPPZP005 -TIVATSKA SOLILA

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 1,4 km²

Tivatska solila su jedna od dvije solane na crnogorskom dijelu jadranske obale. Nalaze se u Tivatskom zalivu, plitkom dijelu Bokotorskog zaliva i pokrivaju malu površinu od oko 150 ha. Približno jedna polovina solane pripada muljevitim bazenima sa halofitskom vegetacijom i nasipima visokim do 1 m, punjenim morskom vodom. Druga polovina područja sastoji se od uskih bazena i kanala sa mezofilnom vegetacijom.

Ove dvije jedinice sa drastično različitim staništima i florom razdvojene su cijelom dužinom nasipa visokim 2 do 3 metra. Iako su 1950-ih godina planovi za izgradnju solana i proizvodnju soli bili predviđeni za ovo područje, a bazeni za kristalizaciju, sistem kanala i nasipi već izgrađeni, proizvodnja soli nikada nije započela. Bazeni zapadnog dijela solane pune se vodom samo tokom visokih plima. Zbog rijetкости ovog tipa staništa u Crnoj Gori, halofitna vegetacija i čitavo područje solane predstavljaju visoku ekološku vrijednost.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

21 kvalifikujuća vrsta | Ukupno zapisa: 1084 (Recentni 2016–2026: 914 | Istorijski: 170)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A007	<i>Podiceps auritus</i>	C6	Top 4	2	–	2
A024	<i>Ardeola ralloides</i>	C6	Top 5	52	9	61
A026	<i>Egretta garzetta</i>	C6	Top 5	237	32	269
A029	<i>Ardea purpurea</i>	C6	Top 5	29	9	38
A030	<i>Ciconia nigra</i>	C6	Top 5	1	1	2
A032	<i>Plegadis falcinellus</i>	C6	Top 4	22	5	27
A034	<i>Platalea leucorodia</i>	C6	Top 4	33	12	45
A082	<i>Circus cyaneus</i>	C6	Top 5	3	6	9
A131	<i>Himantopus himantopus</i>	C6	Top 2	75	3	78

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A140	<i>Pluvialis apricaria</i>	C6	Top 2	9	–	9
A142	<i>Vanellus vanellus</i>	C1, C6	Top 5	11	5	16
A166	<i>Tringa glareola</i>	C6	Top 5	68	12	80
A255	<i>Anthus campestris</i>	C6	Top 5	7	10	17
A293	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	C6	Top 4	–	1	1
A338	<i>Lanius collurio</i>	C6	Top 5	107	28	135
A663	<i>Phoenicopterus roseus</i>	C2, C6	Top 2	20	–	20
A734	<i>Chlidonias hybrida</i>	C2, C6	Top 5	–	2	2
A773	<i>Ardea alba</i>	C2, C6	Top 5	102	15	117
A861	<i>Calidris pugnax</i>	C6	Top 4	33	6	39
A875	<i>Microcarbo pygmaeus</i>	C2, C6	Top 5	99	14	113
A894	<i>Hydroprogne caspia</i>	C6	Top 3	4	–	4

MAPA

SPA MEPPZP006 - ORJEN

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 251,3 km²

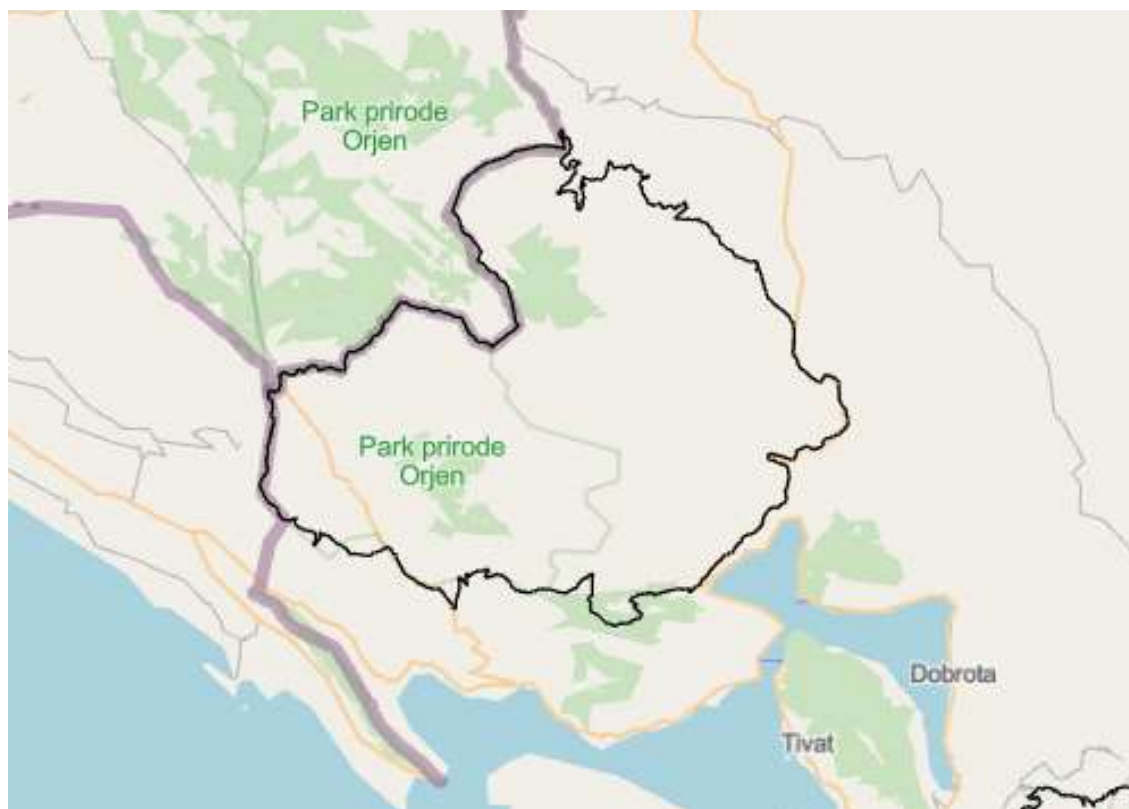
Orjen je najzapadnija priobalna planina Crne Gore i jedan od klimatski najekstremnijih predjela u zemlji. Uprkos tome što bilježi jedne od najviših količina padavina u Evropi — u prosjeku 4.762 mm godišnje, a povremeno i više od 7.000 mm — masiv je jedno od najsušnijih područja u Crnoj Gori.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

3 kvalifikujuće vrste | Ukupno zapisa: 39 (Recentni 2016–2026: 38 | Istorijski: 1)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A080	<i>Circaetus gallicus</i>	C6	Top 5	15	–	15
A091	<i>Aquila chrysaetos</i>	C6	Top 5	2	1	3
A215	<i>Bubo bubo</i>	C6	Top 5	18	–	18

MAPA

SPA MEPPZP007 - SKADARSKO JEZERO

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 476,7 km²

Skadarsko jezero je najveće jezero na Balkanu i jedan od najznačajnijih preostalih kompleksa slatkovodnih močvara na Mediteranu. Njegova površina varira između 370 i 530 km² u zavisnosti od sezone i godišnjih vodostaja, s tim da se otprilike dvije trećine nalazi u Crnoj Gori, a jedna trećina u Albaniji. Jezero je plitko u odnosu na svoju površinu, s dubinama od 6 do 44 m i eutrofnog je karaktera, posebno duž sjeverne obale, gdje tršćaci, tresetišta, močvarno tlo te vrbova i šibljava vegetacija stvaraju bogato obrasli obod močvare. Južne obale su znatno izloženije i stjenovitije, a oko desetak ostrva rasuto je po površini jezera, koncentrisanih pretežno duž južne obale.

Sjevernu obalu karakteriše plodan, suptilno strukturirani kulturni pejzaž malih njiva, pašnjaka, livada za košenje, voćnjaka i vinograda, isprepletan gustom mrežom živica obrubljenih drvećem — jedan od najočuvanijih tradicionalnih nizinskih mozaičnih pejzaža u Crnoj Gori. Južna obala predstavlja suprotan karakter, s toplim, stjenovitim mediteranskim padinama na kojima se nalaze krečnjačka gariga i makija, ispresijecane malim selima koja su uglavnom sačuvala svoj tradicionalni arhitektonski i ruralni karakter.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

46 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 7851 (Recentni 2016–2026: 6803 | Istorijski: 1048)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A007	<i>Podiceps auritus</i>	C6	Top 4	4	–	4
A008	<i>Podiceps nigricollis</i>	C2	Top 1	53	14	67
A017	<i>Phalacrocorax carbo</i>	C3	Top 2	618	96	714
A020	<i>Pelecanus crispus</i>	C1, C2, C6	Top 2	661	74	735
A021	<i>Botaurus stellaris</i>	C6	Top 2	8	3	11
A022	<i>Ixobrychus minutus</i>	C6	Top 2	11	1	12
A023	<i>Nycticorax nycticorax</i>	C6	Top 4	99	20	119
A024	<i>Ardeola ralloides</i>	C6	Top 5	585	113	698
A026	<i>Egretta garzetta</i>	C6	Top 5	619	103	722
A029	<i>Ardea purpurea</i>	C6	Top 5	96	43	139
A030	<i>Ciconia nigra</i>	C6	Top 5	2	1	3
A031	<i>Ciconia ciconia</i>	C6	Top 4	4	1	5
A032	<i>Plegadis falcinellus</i>	C6	Top 4	147	19	166
A034	<i>Platalea leucorodia</i>	C6	Top 4	1	2	3
A059	<i>Aythya ferina</i>	C1, C2	Top 2	83	9	92
A060	<i>Aythya nyroca</i>	C1, C2, C6	Top 5	166	12	178
A081	<i>Circus aeruginosus</i>	C6	Top 5	215	25	240
A082	<i>Circus cyaneus</i>	C6	Top 5	12	2	14
A097	<i>Falco vespertinus</i>	C6	Top 5	9	2	11
A127	<i>Grus grus</i>	C2, C5	Top 4	5	2	7
A133	<i>Burhinus oedicephalus</i>	C6	Top 3	24	2	26
A166	<i>Tringa glareola</i>	C6	Top 5	16	9	25
A176	<i>Larus melanocephalus</i>	C2, C6	Top 3	14	2	16
A193	<i>Sterna hirundo</i>	C6	Top 2	149	45	194

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A197	<i>Chlidonias niger</i>	C6	Top 2	55	12	67
A210	<i>Streptopelia turtur</i>	C6	Top 5	208	27	235
A224	<i>Caprimulgus europaeus</i>	C6	–	107	4	111
A229	<i>Alcedo atthis</i>	C6	Top 5	314	44	358
A231	<i>Coracias garrulus</i>	C6	Top 5	86	–	86
A243	<i>Calandrella brachydactyla</i>	C6	Top 5	5	1	6
A293	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	C6	Top 4	2	2	4
A338	<i>Lanius collurio</i>	C6	Top 5	118	17	135
A339	<i>Lanius minor</i>	C6	Top 5	73	8	81
A402	<i>Accipiter brevipes</i>	C6	Top 5	47	2	49
A429	<i>Dendrocopos syriacus</i>	C6	Top 5	44	2	46
A734	<i>Chlidonias hybrida</i>	C2, C6	Top 5	631	71	702
A773	<i>Ardea alba</i>	C2, C6	Top 5	265	43	308
A855	<i>Mareca penelope</i>	C3	Top 2	19	4	23
A856	<i>Spatula querquedula</i>	C3	Top 2	23	10	33
A857	<i>Spatula clypeata</i>	C3	Top 2	16	3	19
A859	<i>Clanga clanga</i>	C6	Top 1	9	2	11
A861	<i>Calidris pugnax</i>	C6	Top 4	17	7	24
A869	<i>Dryobates minor</i>	C6	Top 5	52	4	56
A875	<i>Microcarbo pygmaeus</i>	C2, C6	Top 5	1079	180	1259
A885	<i>Sternula albifrons</i>	C6	Top 2	20	2	22
A894	<i>Hydroprogne caspia</i>	C6	Top 3	11	2	13

MAPA

SPA MEPPZP008 – ČEMOVSKO POLJE 1

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 2,5 km²

Plantaže 2 se nalazi u južnom dijelu kompleksa Čemovskog polja, unutar poljoprivrednog pejzaža Zetske ravnice. Lokalitet obuhvata otvorena suva staništa, slabo obraslo zemljište i poljoprivredne površine sa ekstenzivnim načinom korišćenja, koje pružaju pogodne uslove za gniježđenje noćnog potrka (*Burhinus oedicnemus*). Ova vrsta je usko vezana za otvorene predjele koje karakterišu nizak vegetacijski pokrivač, ogoljeno tlo i minimalan nivo ljudskog uznemiravanja tokom perioda gniježđenja. Stanišni uslovi na lokalitetu Plantaže 2 pogoduju gniježđenju i ishrani vrste te doprinose održavanju lokalne gnjezdeće populacije. Pored toga, otvoreni travnjaci i stepska staništa predstavljaju pogodna područja za druge karakteristične vrste ptica otvorenih staništa, uključujući kratkoprstu ševaricu (*Calandrella brachydactyla*), dok ekstenzivni travnjaci i mozaik poljoprivrednih površina pružaju značajna hranilišta za grabljivice, poput eja močvarice (*Circus aeruginosus*).

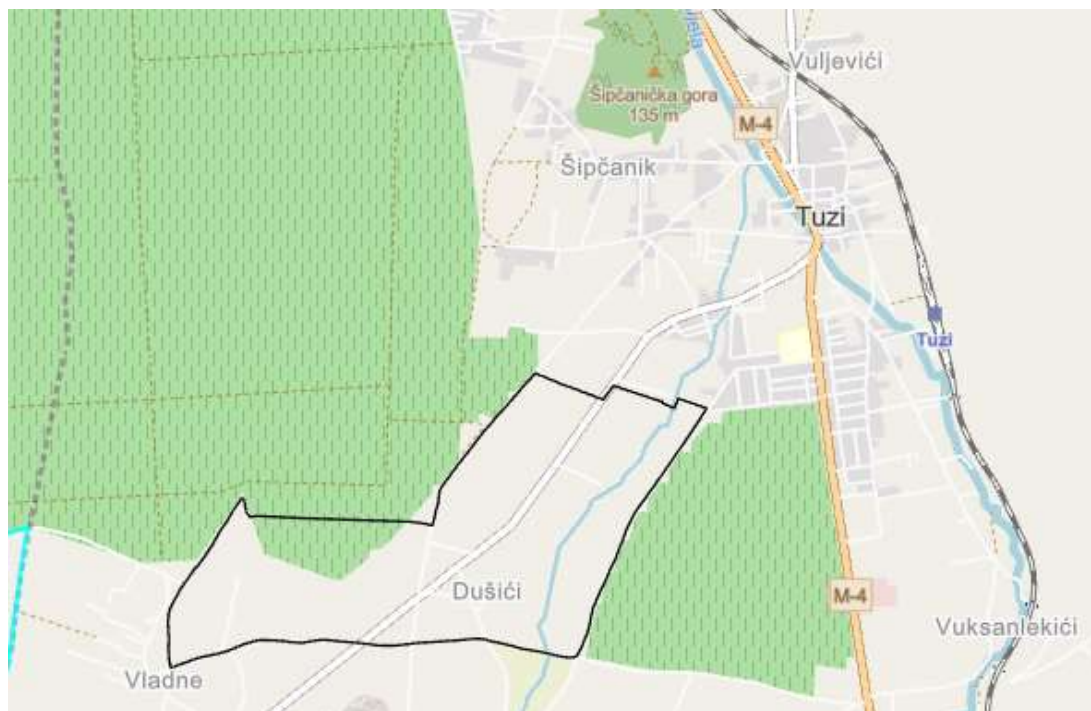
Iako relativno male površine, lokalitet predstavlja značajno područje za gniježđenje vrste *Burhinus oedicnemus* i dopunjuje mrežu očuvanih otvorenih staništa unutar nekadašnjeg kompleksa Čemovskog polja. Zajedno sa susjednim područjima posebne zaštite za ptice (SPA), doprinosi dugoročnom očuvanju jedne od najznačajnijih populacija ove vrste u Crnoj Gori.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

1 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 12 (Recentni 2016–2026: 12 | Istorijski: 0)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A133	<i>Burhinus oedicnemus</i>	C6	Top 2	12	0	12

MAPA

SPA MEPPZP009 – ČEMOVSKO POLJE 2

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 0,96 km²

Plantaže 1 se nalazi u jugozapadnom dijelu kompleksa Čemovskog polja i obuhvata fragment otvorenog, poluprirodnog staništa unutar poljoprivrednog pejzaža. Lokalitet karakterišu suvi travnjaci, površine sa rijetkom vegetacijom i otvoreni tereni pogodni za vrste ptica koje se gnijezde na tlu.

Područje je prepoznato kao značajno gnjezdilište kamenjarke (*Burhinus oedicnemus*), vrste koja zavisi od otvorenih staništa sa niskim vegetacijskim pokrivačem i minimalnim nivoom uznemiravanja. Kombinacija strukture staništa i karakteristika okolnog pejzaža pruža povoljne uslove za gniježđenje i ishranu tokom reproduktivnog perioda. Pored toga, lokalitet može predstavljati značajno hranilište za crvenonogog sokola (*Falco vespertinus*) tokom migracionih perioda, dodatno doprinoseći ekološkom značaju područja za vrste ptica vezane za otvorene predjele.

Uprkos svojoj ograničenoj površini, Plantaže 1 doprinosi ekološkoj povezanosti nekadašnjeg kompleksa Čemovskog polja i podržava očuvanje regionalne gnjezdeće populacije vrste *Burhinus oedicnemus*.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

2 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 7 (Recentni 2016–2026: 7 | Istorijski: 0)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A133	<i>Burhinus oedicnemus</i>	C6	Top 2	5	-	5
A097	<i>Falco vespertinus</i>	C6		2	-	2

MAPA

SPA MEPPZP010 - KANJON CIJEVNE

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 39,7 km²

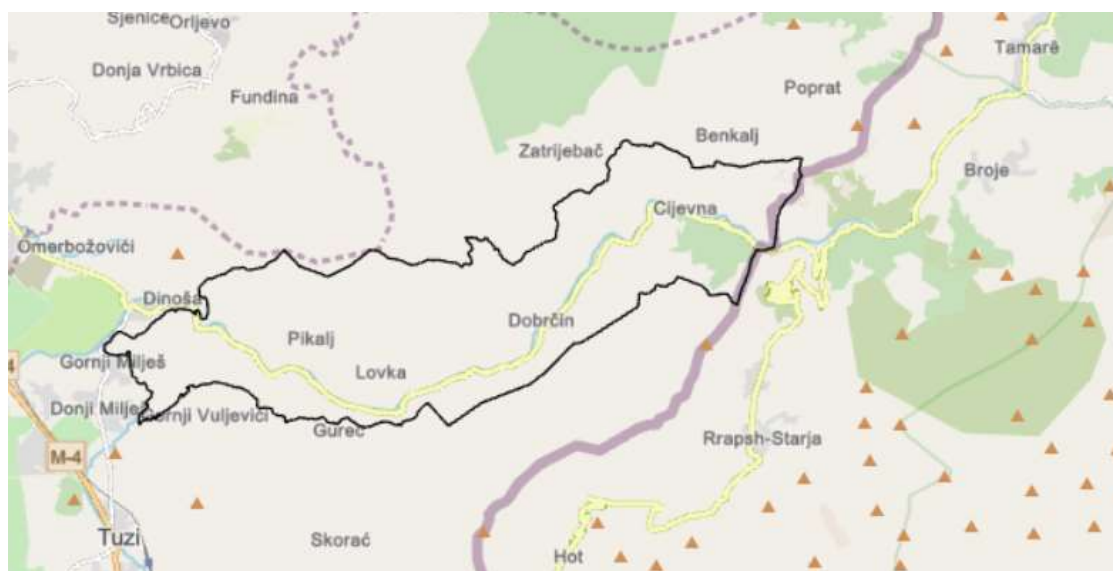
Rijeka Cijevna izvire u Prokletijama u Albaniji i uliva se u Moraču u blizini Podgorice. Njena ukupna dužina iznosi 58,8 km, od čega 32,3 km prolazi kroz Crnu Goru. Kanjonski dio proteže se oko 12 km, s nadmorskim visinama od 55 do 1.397 m. Na svom najdubljem dijelu u blizini albanske granice, litice kanjona prelaze 1.200 m. Područje karakteriše dobro očuvana krška geologija, pri čemu krečnjačke i dolomitne formacije oblikuju uzak, dramatičan kanjon. Cijevna je jedan od najmanje zagađenih vodotoka u regionu. Strme kamenite padine i krševita staništa kanjona predstavljaju značajno stanište za jarebicu kamenjarku (*Alectoris graeca*), vrstu koja ispunjava BirdLife kriterijum C1, što označava vrste globalnog značaja za očuvanje koje su obuhvaćene Aneksom I Direktive o pticama. Kanjon se nalazi na oko 15 km od Podgorice i pripada Emerald staništima Bernske konvencije. Cijevna čini i dio inicijative Evropskog zelenog pojasa zbog svojih uglavnom netaknutih staništa, posebno u uzvodno, gdje je tokom Hladnog rata pristup bio ograničen.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

6 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 66 (Recentni 2016–2026: 64 | Istorijski: 2)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A081	<i>Circus aeruginosus</i>	C6	Top 5	4	–	4
A109	<i>Alectoris graeca</i>	C1	Top 5	39	–	39
A229	<i>Alcedo atthis</i>	C6	Top 5	4	–	4
A231	<i>Coracias garrulus</i>	C6	Top 5	8	–	8
A242	<i>Melanocorypha calandra</i>	C6	Top 3	4	1	5
A243	<i>Calandrella brachydactyla</i>	C6	Top 5	5	1	6

MAPA

SPA MEPPZP011 - ČEMOVSKO POLJE 3

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 9,05 km²

Čemovsko polje je kraško polje koje čini dio šire Zetske ravnice u južno-centralnoj Crnoj Gori, smješteno jugoistočno od Podgorice. Lokalitet je omeđen padinama Kučkih planina i kanjonom rijeke Cijevne na sjeveru i sjeveroistoku, urbanim područjem Podgorice na zapadu, te nizijama Zetske doline i sjevernom obalom Skadarskog jezera na jugu i jugoistoku. Područje obuhvata najveće preostale kontinuirane i polukontinuirane fragmente prirodnih i poluprirodnih stepskih staništa unutar kompleksa Čemovskog polja. Ova otvorena staništa, koja uključuju suve travnjake, kamenjarske površine i područja sa rijetkom vegetacijom, predstavljaju jedan od najznačajnijih primjera stepskih ekosistema u Crnoj Gori.

Lokalitet ima poseban značaj za očuvanje noćnog potrka (*Burhinus oediconemus*), kao i drugih karakterističnih vrsta otvorenih staništa, uključujući veliku ševu (*Melanocorypha calandra*) i kratkoprstu ševu (*Calandrella brachydactyla*). Mozaik otvorenih površina pruža pogodne uslove za gniježđenje, ishranu i odmor ovih vrsta, čije su populacije vezane za očuvane ekstenzivne travnjačke i stepske predjele. Zajedno sa susjednim područjima

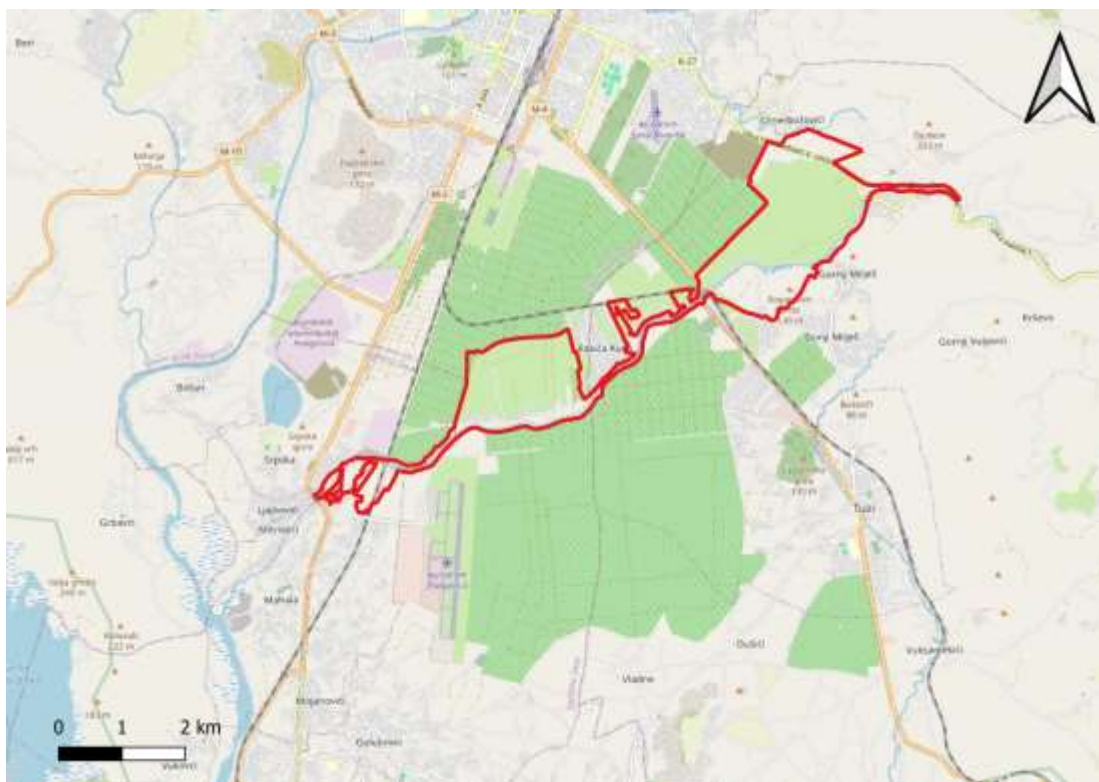
posebne zaštite za ptice (SPA) unutar nekadašnjeg kompleksa Čemovskog polja, lokalitet doprinosi očuvanju ekološke funkcionalnosti i povezanosti otvorenih staništa Zetske ravnice, predstavljajući jedno od najvažnijih područja za vrste ptica vezane za stepske i poljoprivredne predjele u Crnoj Gori.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

8 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 280 (Recentni 2016–2026: 251 | Istorijski: 29)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A031	<i>Ciconia ciconia</i>	C6	Top 4	10	–	10
A095	<i>Falco naumanni</i>	C6	Top 5	7	–	7
A097	<i>Falco vespertinus</i>	C6	Top 5	9	1	10
A133	<i>Burhinus oedicnemus</i>	C6	Top 3	108	4	112
A231	<i>Coracias garrulus</i>	C6	Top 5	11	–	11
A242	<i>Melanocorypha calandra</i>	C6	Top 3	51	10	61
A243	<i>Calandrella brachydactyla</i>	C6	Top 5	41	7	48
A255	<i>Anthus campestris</i>	C6	Top 5	14	7	21

MAPA

SPA MEPPZP012 – ČEMOVSKO POLJE 4

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 0,84 km²

Carinarnica se nalazi na sjeverozapadnom rubu kompleksa Čemovskog polja, u blizini urbanog područja Podgorice. Lokalitet obuhvata fragment otvorenog stepskog staništa koji je zadržao karakteristične ekološke uslove nekada znatno rasprostranjenijih otvorenih predjela ovog područja.

Područje karakterišu slabo obraslo zemljište, suvi travnjaci i otvoreni tereni koji pružaju pogodne uslove za gniježđenje i ishranu noćnog potrka (*Burhinus oedicnemus*). Ovakva staništa postaju sve rjeđa u okolnom pejzažu usljed urbanog širenja i promjena u korišćenju zemljišta. Istovremeno, lokalitet predstavlja dio šireg kompleksa otvorenih staništa Čemovskog polja koja imaju značaj za legnja (*Caprimulgus europaeus*), obezbjeđujući pogodna područja za gniježđenje, odmor i ishranu.

Iako izolovana i relativno male površine, Carinarnica predstavlja značajan dio mreže otvorenih staništa koja podržavaju populacije vrsta vezanih za otvorene i poluotvorene predjele. Očuvanjem reprezentativnog fragmenta izvornih staništa Čemovskog polja, lokalitet doprinosi očuvanju noćnog potrka (*Burhinus oedicnemus*), legnja (*Caprimulgus europaeus*) i drugih karakterističnih vrsta, te unapređuje ekološku povezanost šire mreže područja posebne zaštite za ptice (SPA) u okviru Zetske ravnice.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

1 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 28 (Recentni 2016–2026: 28 | Istorijski: 0)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A133	<i>Burhinus oedicnemus</i>	C6	Top 1	28	-	28

MAPA

SPA MEPPZP013 – DOLINA RIJEKE ZETE

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 119,8 km²

Ovo područje u potpunosti odgovara granicama Parka prirode "Dolina rijeke Zete". Obuhvata čitav tok rijeke Zete od Perućice do njenog ušća u Moraču, uključujući sve pritoke, kao i značajne ekosisteme koje formiraju rijeka Matica i močvara Mareza.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

14 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 889 (Recentni 2016–2026: 879 | Istorijski: 10)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A023	<i>Nycticorax nycticorax</i>	C6	Top 4	10	–	10
A081	<i>Circus aeruginosus</i>	C6	Top 5	72	–	72
A091	<i>Aquila chrysaetos</i>	C6	Top 5	93	1	94
A127	<i>Grus grus</i>	C2, C5	Top 4	12	–	12
A210	<i>Streptopelia turtur</i>	C6	Top 5	186	4	190
A215	<i>Bubo bubo</i>	C6	Top 5	86	–	86
A224	<i>Caprimulgus europaeus</i>	C6	Top 5	54	1	55
A229	<i>Alcedo atthis</i>	C6	Top 5	30	–	30
A246	<i>Lullula arborea</i>	C6	–	100	2	102
A257	<i>Anthus pratensis</i>	C6	Top 5	25	–	25
A402	<i>Accipiter brevipes</i>	C6	Top 5	52	1	53
A429	<i>Dendrocopos syriacus</i>	C6	Top 5	99	1	100
A868	<i>Leipicus medius</i>	C6	Top 5	7	–	7
A869	<i>Dryobates minor</i>	C6	Top 5	53	–	53

MAPA

SPA MEPPZP014- BRATOGOŠT

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 395,1 km²

Bratogošt je kraška visoravan u zapadnoj Crnoj Gori, istorijski poznata i pod imenom Banjani. Graniči se sa Bosnom i Hercegovinom na zapadu, područjem Grahova na jugu i podnožjem planina Njegoš i Golija na istoku. Teren se uglavnom nalazi između 800 i 1.000 mnv, sa vrhovima i grebenima koji prelaze 1.300 m.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

8 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 662 (Recentni 2016–2026: 662 | Istorijski: 0)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A080	<i>Circaetus gallicus</i>	C6	Top 5	4	–	4
A210	<i>Streptopelia turtur</i>	C6	Top 5	51	–	51
A224	<i>Caprimulgus europaeus</i>	C6	Top 5	52	–	52
A246	<i>Lullula arborea</i>	C6	Top 5	209	–	209
A307	<i>Sylvia nisoria</i>	C6	Top 5	73	–	73
A338	<i>Lanius collurio</i>	C6	Top 5	72	–	72
A339	<i>Lanius minor</i>	C6	Top 5	22	–	22
A379	<i>Emberiza hortulana</i>	C6	Top 5	179	–	179

MAPA

SPA MEPPZP015 - KUČI

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 132,73 km²

Kučke planine su planinsko područje u jugoistočnoj Crnoj Gori sa više od dvije trećine svoje površine na nadmorskim visinama iznad 2.000 m. Kako je tipično za kraški teren, nema površinskih voda, ali masiv ipak ima relativno blagu klimu pod submediteranskim uticajem i prima obilne padavine. Masiv je od okolnih planinskih lanaca odvojen duboko usječenim riječnim kanjonima sa svih strana. Prostrani kamenjarski travnjaci, strme padine i otvorena planinska staništa daju ovom području poseban značaj za jarebicu kamenjarku (*Alectoris graeca*), vrstu koja ispunjava BirdLife kriterijum C1 i predstavlja značajnu komponentu planinskih ekosistema ovog područja.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

4 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 85 (Recentni 2016–2026: 85 | Istorijski: 0)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A103	<i>Falco peregrinus</i>	C6	Top 5	6	–	6
A109	<i>Alectoris graeca</i>	C1	Top 5	73	–	73
A257	<i>Anthus pratensis</i>	C6	Top 5	4	–	4
A379	<i>Emberiza hortulana</i>	C6	Top 5	2	–	2

MAPA

SPA MEPPZP016- MORAČA I MALA RIJEKA

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 95,9 km²

SPA Morača i Mala rijeka obuhvata najvećim dijelom gornji tok sve do Bioča a širi se na područje Male Rijeke. Rijeka protiče kroz konglomeratno korito s visokim liticama koje postepeno postaju niže i manje izražene kako se rijeka približava basenu Skadarskog jezera. Riječno korito je bogato šljunkom, formirajući šljunkovite sprudove i ostrva posebno u nižim zonama prema ušću. Kanjon i okolne stijenske formacije predstavljaju značajno stanište za surog orla (*Aquila chrysaetos*), vrstu iz Aneksa I Direktive o pticama. Očuvani prirodni predjeli, velika dostupnost plijena i prisustvo pogodnih mjesta za gniježđenje doprinose značaju ovog područja za dugoročno očuvanje vrste.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

4 kvalifikujuće vrste | Ukupno zapisa: 68 (Recentni 2016–2026: 67 | Istorijski: 1)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A091	<i>Aquila chrysaetos</i>	C6	Top 5	29	1	30
A239	<i>Dendrocopos leucotos</i>	C6	–	21	–	21
A320	<i>Ficedula parva</i>	C6	Top 5	–	–	–
A868	<i>Leipicus medius</i>	C6	Top 5	17	–	17

MAPA

SPA MEPPZP017- NIKŠIĆKO POLJE

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 39,3 km²

Nikšićko polje je najveće kraško polje u Crnoj Gori, koje pokriva oko 60 km² u zapadnom dijelu zemlje. Pored Nikšićkog polja SPA obuhvata i akumulaciona jezera Krupac i Slano. Polje je zadržalo dobar dio svog tradicionalnog poljoprivrednog karaktera i izrazito mozaičnu strukturu pejzaža. Rijeka Zeta i njene pritoke, Moštanica i Gračanica, donose većinu vode i periodično plave donji dio polja.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

20 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 470 (Recentni 2016–2026: 469 | Istorijski: 1)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A023	<i>Nycticorax nycticorax</i>	C6	Top 4	3	–	3
A026	<i>Egretta garzetta</i>	C6	Top 5	24	–	24
A029	<i>Ardea purpurea</i>	C6	Top 5	7	–	7
A030	<i>Ciconia nigra</i>	C6	Top 5	6	–	6
A031	<i>Ciconia ciconia</i>	C6	Top 4	18	–	18
A032	<i>Plegadis falcinellus</i>	C6	Top 4	6	1	7
A034	<i>Platalea leucorodia</i>	C6	Top 4	3	–	3
A060	<i>Aythya nyroca</i>	C1, C2, C6	Top 5	9	–	9
A081	<i>Circus aeruginosus</i>	C6	Top 5	37	–	37
A095	<i>Falco naumanni</i>	C6	Top 5	6	–	6
A097	<i>Falco vespertinus</i>	C6	Top 5	14	–	14
A127	<i>Grus grus</i>	C2, C5	Top 4	17	–	17
A142	<i>Vanellus vanellus</i>	C1, C6	Top 5	22	–	22
A166	<i>Tringa glareola</i>	C6	Top 5	43	–	43
A307	<i>Sylvia nisoria</i>	C6	Top 5	61	–	61
A339	<i>Lanius minor</i>	C6	Top 5	67	–	67
A734	<i>Chlidonias hybrida</i>	C2, C6	Top 5	3	–	3
A773	<i>Ardea alba</i>	C2, C6	Top 5	49	–	49
A861	<i>Calidris pugnax</i>	C6	Top 4	34	–	34
A875	<i>Microcarbo pygmaeus</i>	C2, C6	Top 5	40	–	40

MAPA

SPA MEPPZP018 - KOMOVI

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 218,3 km²

Komovi predstavljaju visok i relativno izolovan planinski masiv u istočnoj Crnoj Gori, smješten u blizini granice sa Albanijom. Dva dominantna vrha, Kučki Kom (2.487 m) i Vasojevički Kom (2.461 m), uzdižu se kao prepoznatljivi, strmih padina oblikovani vrhovi u središtu masiva. Područje karakterišu prostrani planinski i subalpinski travnjaci, kamenjarski tereni, litice, sipari i očuvane šumske zajednice, koji stvaraju raznovrstan mozaik staništa od značaja za planinske vrste ptica.

Ovakvi uslovi pružaju pogodna staništa za jarebicu kamenjarku (*Alectoris graeca*), karakterističnu vrstu otvorenih planinskih i kamenitih predjela, kao i za surog orla (*Aquila chrysaetos*), jednu od najznačajnijih grabljivica planinskih ekosistema. Očuvane šumske zajednice i šumsko-planinski mozaik dodatno pogoduju vrstama kao što su osičar (*Pernis apivorus*) i bjelovrata muharica (*Ficedula albicollis*).

Zahvaljujući očuvanosti prirodnih staništa i prisustvu kvalifikujućih vrsta, Komovi predstavljaju jedno od najznačajnijih planinskih područja za zaštitu ptica u Crnoj Gori, doprinoseći očuvanju karakterističnih vrsta planinskih, šumskih i kamenitih ekosistema Dinarida.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

4 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 78 (Recentni 2016–2026: 78 | Istorijski: 0)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A072	<i>Pernis apivorus</i>	C6	Top 5	5	–	5
A321	<i>Ficedula albicollis</i>	C6	Top 5	35	–	35
A109	<i>Alectoris graeca</i>	C1	Top 5	35	–	35

A091	<i>Aquila chrysaetos</i>	C6	Top 5	3	–	3
------	--------------------------	----	-------	---	---	---

MAPA

SPA MEPPZP019 - MORAČKE PLANINE

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 205,7 km²

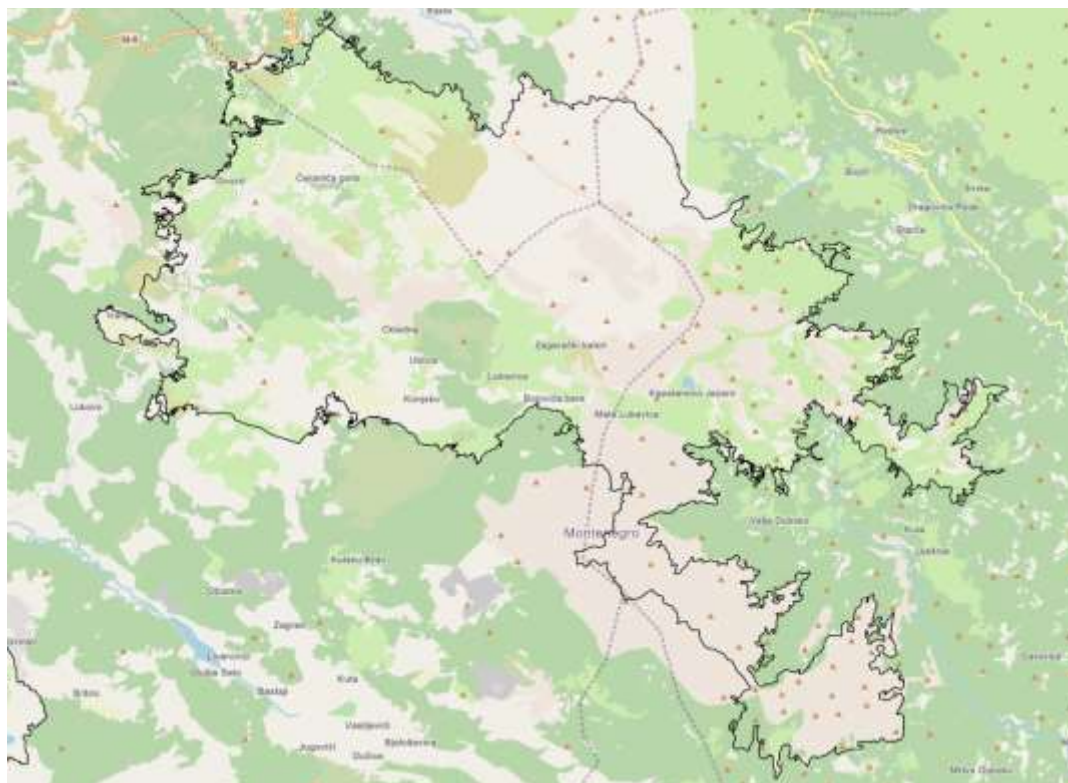
Moračke planine čine veliki masiv u centralnom dijelu Crne Gore, ograničen na sjevernoj i istočnoj strani duboko usječenim kanjonom Morače. Na zapadu, teren postepeno silazi na planinske visoravni Lukavice i Krnova, koje se povezuju s masivom Vojnika. Centralni i najviši dio planine poznat je kao Maganik, koji se nekad tretira kao posebna planinska cjelina.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

4 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 67 (Recentni 2016–2026: 64 | Istorijski: 3)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A072	<i>Pernis apivorus</i>	C6	Top 5	9	1	10
A122	<i>Crex crex</i>	C6	Top 5	20	–	20
A239	<i>Dendrocopos leucotos</i>	C6	Top 5	26	1	27
A379	<i>Emberiza hortulana</i>	C6	Top 5	9	1	10

MAPA

SPA MEPPZP020- PROKLETIJE

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 158,8 km²

Prokletije čine najistočniji i najviši dio dinarskog planinskog lanca koji obuhvata oko 40 sporednih grebena, od kojih većina prelazi 2.000 m. Ovo SPA područje se u cjelosti poklapa sa granicama nacionalnog parka.

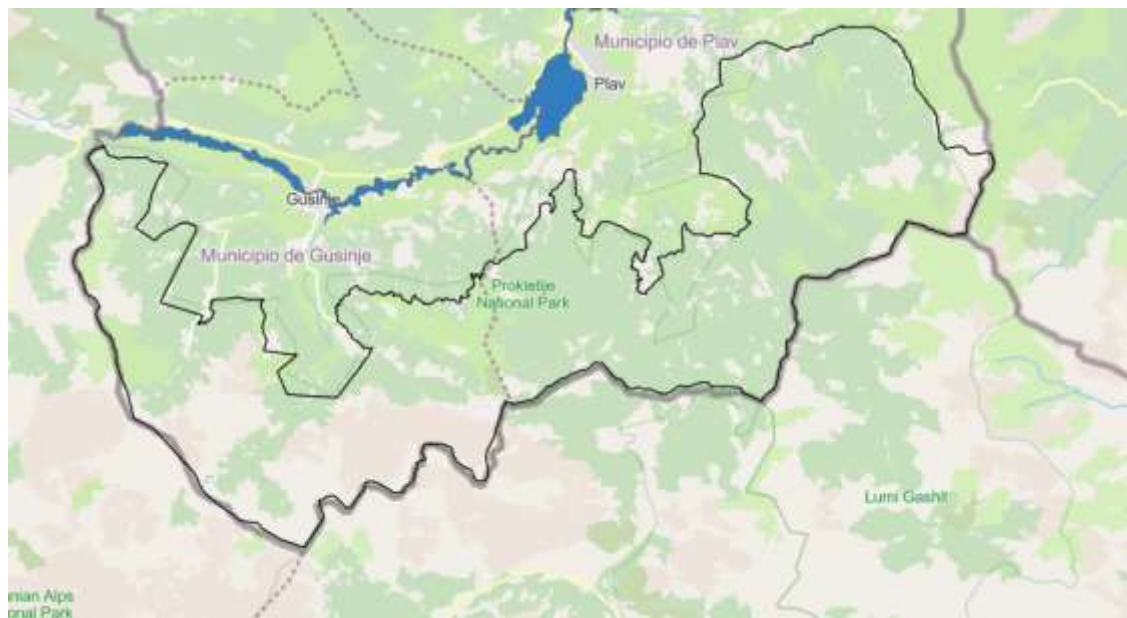
KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

7 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 244 (Recentni 2016–2026: 237 | Istorijski: 7)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A072	<i>Pernis apivorus</i>	C6	Top 5	12	2	14
A091	<i>Aquila chrysaetos</i>	C6	Top 5	12	–	12
A103	<i>Falco peregrinus</i>	C6	Top 5	6	–	6
A108	<i>Tetrao urogallus</i>	C6	Top 5	97	1	98
A217	<i>Glaucidium passerinum</i>	C6	Top 5	9	–	9

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A236	<i>Dryocopus martius</i>	C6	Top 5	67	4	71
A321	<i>Ficedula albicollis</i>	C6	Top 5	34	–	34

MAPA

SPA MEPPZP021 – LIMSKA DOLINA I PLAVSKO JEZERO

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 23,1 km²

Lim je najveća i najduža rijeka u sjeveroistočnoj Crnoj Gori, koja izvire iz Plavskog jezera — malog glacijalnog jezera i teče u sjeverozapadnom pravcu kroz Bijelo Polje. Na većem dijelu svog toka kroz Crnu Goru, Lim teče kroz usku, rijetko naseljenu dolinu s niskointenzivnim korišćenjem zemljišta, povremeno suženu u male klisure gdje prevladava krečnjačka geologija.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

9 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 151 (Recentni 2016–2026: 149 | Istorijski: 2)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A007	<i>Podiceps auritus</i>	C6	Top 4	19	–	19
A022	<i>Ixobrychus minutus</i>	C6	Top 2	2	–	2
A024	<i>Ardeola ralloides</i>	C6	Top 5	5	–	5
A060	<i>Aythya nyroca</i>	C1, C2, C6	Top 5	3	–	3
A122	<i>Crex crex</i>	C6	Top 5	47	2	49

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A234	<i>Picus canus</i>	C6	Top 5	24	–	24
A307	<i>Sylvia nisoria</i>	C6	Top 5	18	–	18
A868	<i>Leipicus medius</i>	C6	Top 5	24	–	24
A869	<i>Dryobates minor</i>	C6	Top 5	7	–	7

MAPA

SPA MEPPZP022 -

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 148,4 km²

Visitor i Zeletin su geografski dobro definisana i relativno izolovana dva visokoplaninska masiva na jugoistočnom kraju dinarskog lanca, smješten između Komova na zapadu i znatno većih Prokletija na jugoistoku. Masivi se strmo uzdižu s dna Limske doline na oko 900 mnv. do vrha Plane na 2.211 m — vertikalni reljef od oko 1.300 m. Trouglasti oblik masiva razgraničen je na južnoj, istočnoj i sjeveroistočnoj strani lukom rijeke Lima, a na zapadnoj strani manjom Kutskom rijekom.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

5 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 121 (Recentni 2016–2026: 114 | Istorijski: 7)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A072	<i>Pernis apivorus</i>	C6	Top 5	8	3	11
A234	<i>Picus canus</i>	C6	Top 5	29	2	31
A236	<i>Dryocopus martius</i>	C6	Top 5	52	1	53
A239	<i>Dendrocopos leucotos</i>	C6	Top 5	22	1	23
A320	<i>Ficedula parva</i>	C6	Top 5	3	–	3

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A104	<i>Bonasa bonasia</i>	C6	Top 5	18	–	18
A217	<i>Glaucidium passerinum</i>	C6	Top 5	9	–	9
A236	<i>Dryocopus martius</i>	C6	Top 5	29	–	29
A241	<i>Picoides tridactylus</i>	C6	Top 5	22	–	22
A320	<i>Ficedula parva</i>	C6	Top 5	5	–	5
A321	<i>Ficedula albicollis</i>	C6	Top 5	32	–	32

MAPA

SPA MEPPZP024 - HAJLA

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 169,5 km²

Hajla obuhvata visokoplaninsko područje u sjeveroistočnom dijelu Crne Gore, duž granice sa Kosovom. Veći dio područja prekriven je očuvanim četinarskim šumama u kojima dominiraju smrčica (*Picea abies*), jela (*Abies alba*) i molika (*Pinus peuce*). Na nadmorskim visinama iznad 2.100 m šumska vegetacija postepeno prelazi u planinske pašnjake, alpske travnjake, sipare i stjenovite grebene, stvarajući raznovrstan planinski mozaik staništa. Očuvani kompleksi starih četinarskih šuma predstavljaju izuzetno važno stanište za brojne šumske vrste ptica od značaja za očuvanje. Područje je posebno značajno za lještarku (*Bonasa bonasia*) i velikog tetrijeba (*Tetrao urogallus*), vrste koje zavise od prostranih i dobro očuvanih planinskih šuma sa minimalnim nivoom uznemiravanja. Prisustvo planinske kukumavke (*Aegolius funereus*) i tropstog djetlića (*Picoides tridactylus*) dodatno potvrđuje visok stepen očuvanosti šumskih ekosistema, budući da su ove vrste usko povezane sa starim šumama i prisustvom

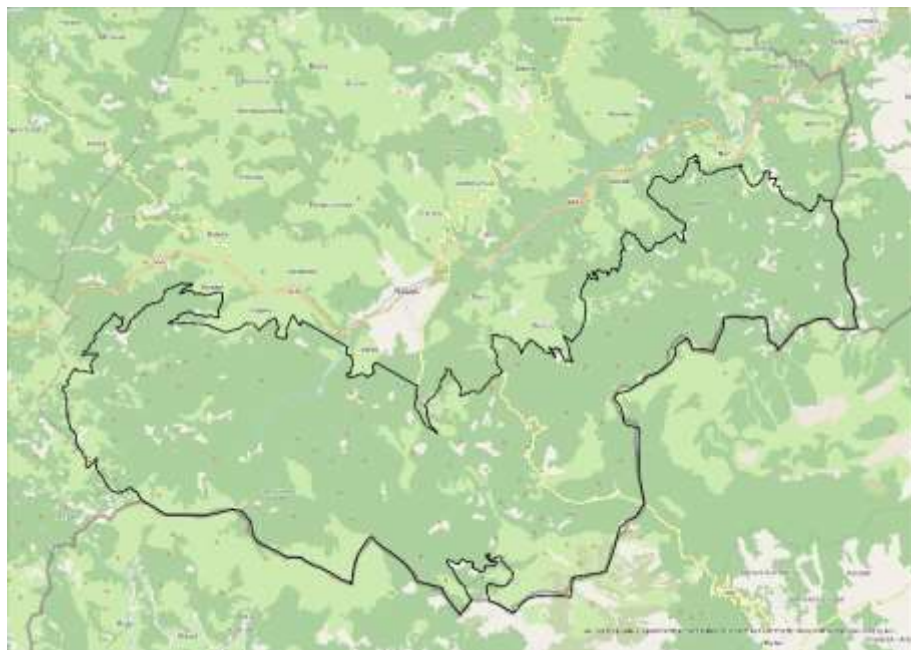
uginulih, dubećih stabala. Šumsko-planinski mozaik takođe pruža pogodne uslove za bjelovratu muharicu (*Ficedula albicollis*), koja koristi očuvane šumske sastojine za gniježđenje i ishranu. Zahvaljujući velikim površinama očuvanih četinarskih šuma i prisustvu karakterističnih planinskih i šumskih vrsta ptica, Hajla predstavlja jedno od najznačajnijih područja za očuvanje šumskih ekosistema i faune ptica u Crnoj Gori.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

5 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 104 (Recentni 2016–2026: 104 | Istorijski: 0)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A104	<i>Bonasa bonasia</i>	C6	Top 5	15	–	15
A108	<i>Tetrao urogallus</i>	C6	Top 5	62	–	62
A223	<i>Aegolius funereus</i>	C6	Top 5	4	–	4
A241	<i>Picoides tridactylus</i>	C6	Top 5	17	–	17
A321	<i>Ficedula albicollis</i>	C6	Top 5	6	–	6

MAPA

SPA MEPPZP025 - BJELASICA

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 281,2 km²

Smještena između dolina rijeka Tare i Lima u sjeveroistočnoj Crnoj Gori, Bjelasica predstavlja jedan od najznačajnijih planinskih masiva u zemlji. Masiv zauzima površinu od oko 630 km², dok predloženo SPA područje obuhvata približno polovinu njegove ukupne površine. Za razliku od većine planina Dinarida, Bjelasicu karakterišu zaobljeni vrhovi, prostrani planinski pašnjaci i veliki kompleksi dobro očuvanih bukovih, mješovitih i četinarskih

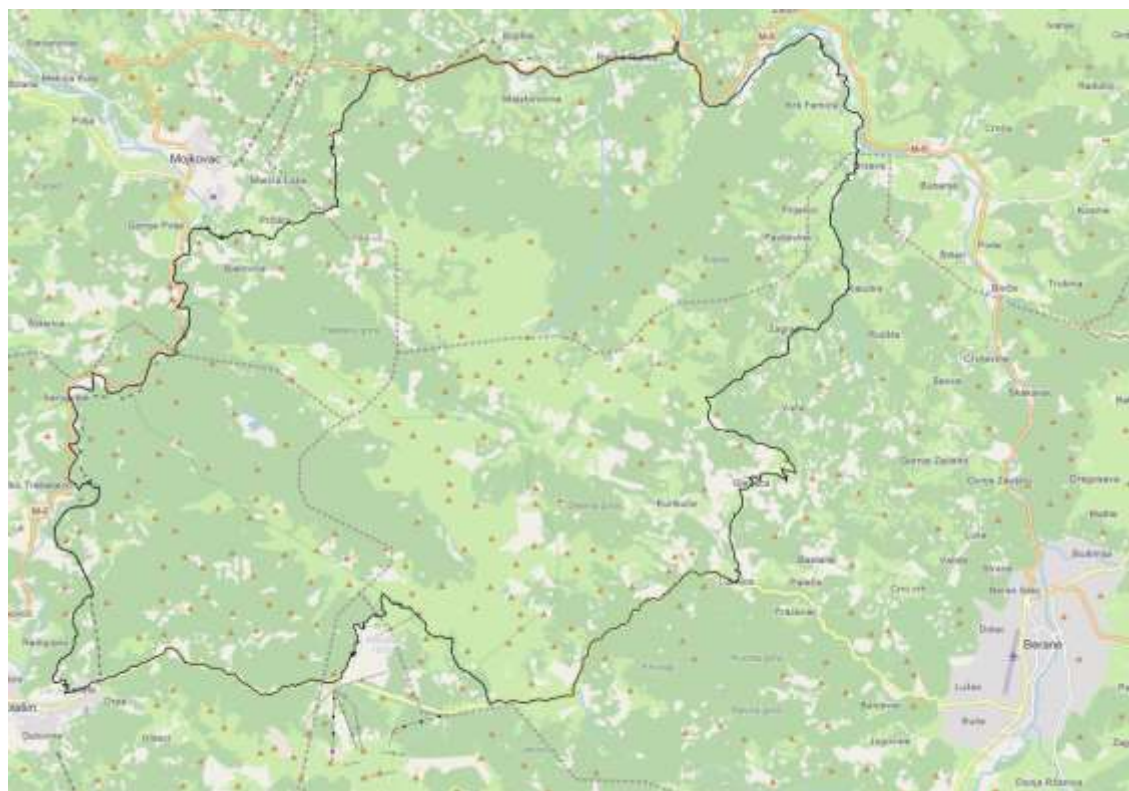
šuma. Ovakav mozaik šumskih i otvorenih planinskih staništa pruža pogodne uslove za brojne vrste ptica od značaja za očuvanje, lještarku (*Bonasa bonasia*), *Crex crex*, siva žuna (*Picus canus*), među ostalima.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

7 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 185 (Recentni 2016–2026: 162 | Istorijski: 23)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A072	<i>Pernis apivorus</i>	C6	Top 5	13	3	16
A104	<i>Bonasa bonasia</i>	C6	Top 5	25	–	25
A122	<i>Crex crex</i>	C6	Top 5	16	–	16
A234	<i>Picus canus</i>	C6	Top 5	20	6	26
A239	<i>Dendrocopos leucotos</i>	C6	Top 5	51	10	61
A320	<i>Ficedula parva</i>	C6	Top 5	4	4	8
A321	<i>Ficedula albicollis</i>	C6	Top 5	32	–	32

MAPA

SPA MEPPZP026 - SINJAJEVINA

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 441,6 km²

Sinjajevina je planinska visoravan u centralnom dijelu sjeverne Crne Gore, koja čini najveću krašku visoravan i jednu morfološku cjelinu na sjeveru zemlje. Predstavlja prirodni nastavak masiva Durmitora i njegove jezerske visoravni. Visoravan je prirodno razgraničena sa svih strana: kanjonom rijeke Tare na istoku i sjeveru, kanjonom rijeke Bukovice na jugu i masivom Durmitora na zapadu.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

12 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 415 (Recentni 2016–2026: 410 | Istorijski: 5)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A082	<i>Circus cyaneus</i>	C6	Top 5	3	–	3
A095	<i>Falco naumanni</i>	C6	Top 5	6	–	6
A108	<i>Tetrao urogallus</i>	C6	Top 5	201	–	201
A122	<i>Crex crex</i>	C6	Top 5	2	–	2
A142	<i>Vanellus vanellus</i>	C1, C6	Top 5	8	1	9
A166	<i>Tringa glareola</i>	C6	Top 5	7	1	8
A217	<i>Glaucidium passerinum</i>	C6	Top 5	30	1	31
A220	<i>Strix uralensis</i>	C6	Top 5	2	–	2
A223	<i>Aegolius funereus</i>	C6	Top 5	27	1	28
A236	<i>Dryocopus martius</i>	C6	Top 5	50	1	51
A241	<i>Picoides tridactylus</i>	C6	Top 5	48	–	48
A255	<i>Anthus campestris</i>	C6	Top 5	26	–	26

MAPA

SPA MEPPZP027 - DURMITOR

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 345,9 km²

Durmitor je najveći planinski masiv u Crnoj Gori, smješten u sjeverozapadnom dijelu zemlje. Masiv se uzdiže s visoravni sa oko 1.400 mnv i oštro je razgraničen od okolnog terena nizom dubokih riječnih kanjona — Tarom na sjeveru, Komarnicom na jugu i Sušicom na zapadu.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

13 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 503 (Recentni 2016–2026: 456 | Istorijski: 47)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A080	<i>Circaetus gallicus</i>	C6	Top 5	44	5	49
A082	<i>Circus cyaneus</i>	C6	Top 5	4	–	4
A095	<i>Falco naumanni</i>	C6	Top 5	16	2	18
A097	<i>Falco vespertinus</i>	C6	Top 5	7	–	7
A103	<i>Falco peregrinus</i>	C6	Top 5	3	–	3
A109	<i>Alectoris graeca</i>	C1	Top 5	72	1	73
A142	<i>Vanellus vanellus</i>	C1, C6	Top 5	11	1	12
A220	<i>Strix uralensis</i>	C6	Top 5	3	–	3
A241	<i>Picoides tridactylus</i>	C6	Top 5	66	8	74
A255	<i>Anthus campestris</i>	C6	Top 5	28	4	32
A257	<i>Anthus pratensis</i>	C6	Top 5	8	1	9
A338	<i>Lanius collurio</i>	C6	Top 5	178	20	198
A339	<i>Lanius minor</i>	C6	Top 5	16	5	21

MAPA

SPA MEPPZP028 - PIVA

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 324,2 km²

Ovo područje obuhvata kompleks planina Bioč-Maglič-Volujak, spušta se južno i nadovezuje na predio Pive i Golije. Na istoku je ograničeno masivom Durmitora. Područje funkcioniše kao prirodni migracijski koridor između Nacionalnog parka Durmitor u Crnoj Gori i Nacionalnog parka Sutjeska s druge strane granice u Bosni i Hercegovini, povezanih kroz pejzaž mješovitih i listopadnih šuma ispresijecanih prostranim travnatim i stjenovitim visoravnskim terenom.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

5 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 127 (Recentni 2016–2026: 125 | Istorijski: 2)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A103	<i>Falco peregrinus</i>	C6	Top 5	7	–	7
A220	<i>Strix uralensis</i>	C6	Top 5	5	–	5
A239	<i>Dendrocopos leucotos</i>	C6	Top 5	30	–	30
A246	<i>Lullula arborea</i>	C6	Top 5	60	2	62
A339	<i>Lanius minor</i>	C6	Top 5	23	–	23

MAPA

SPA MEPPZP029 – PEŠTER

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 117,2 km²

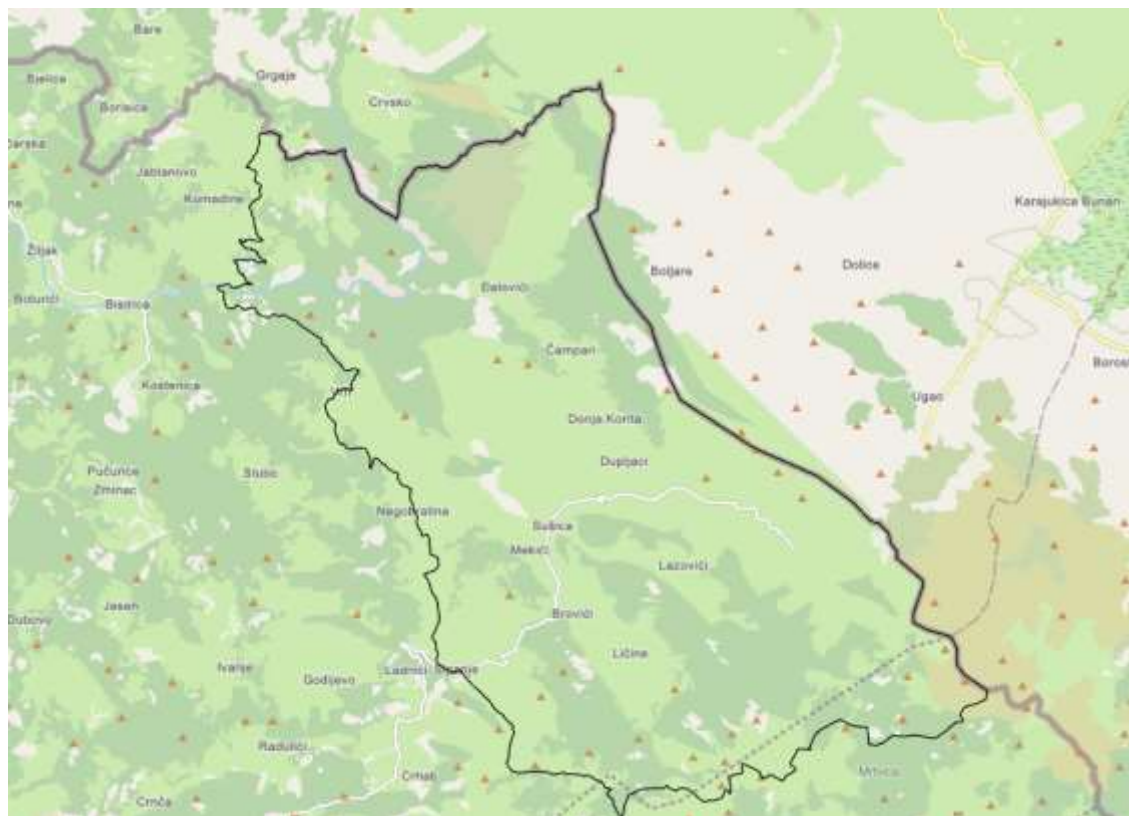
Pešter je prostrana kraška visoravan koja se proteže duž državne granice, pri čemu crnogorski dio zauzima jugozapadni rub visoravni. Visoravan obiluje karakterističnim kraškim oblicima reljefa i razvijenom mrežom pećina i podzemnih kanala. Najznačajniji od njih je kompleks pećine i klisure Đalovića, smješten na jugozapadnom rubu visoravni.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

4 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 80 (Recentni 2016–2026: 80 | Istorijski: 0)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A217	<i>Glaucidium passerinum</i>	C6	Top 5	3	–	3
A246	<i>Lullula arborea</i>	C6	Top 5	35	–	35
A307	<i>Sylvia nisoria</i>	C6	Top 5	20	–	20
A868	<i>Leipicus medius</i>	C6	Top 5	22	–	22

MAPA

SPA MEPPZP030 - PROŠĆENSKE PLANINE

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 375,9 km²

Prošćenske planine su planinsko područje u sjeverozapadnom dijelu opštine Mojkovac, smješteno sjeverno od doline Tare na nadmorskoj visini od oko 1.600 m, formirajući prirodni prelaz između masiva Bjelasice i Sinjajevine i masiva Durmitora. Najviši vrh je Ljeljeni vrh, koji dostiže 1.856 mnv. Teren karakterišu zaobljeni, pošumljeni grebeni rasječeni gornjim pritokama riječnog sistema Tare, s otvorenim travnjacima i stjenovitim formacijama ograničenim na najviše nadmorske visine i rubove šuma.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

8 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 233 (Recentni 2016–2026: 232 | Istorijski: 1)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A104	<i>Bonasa bonasia</i>	C6	Top 5	18	–	18
A108	<i>Tetrao urogallus</i>	C6	Top 5	54	–	54
A122	<i>Crex crex</i>	C6	Top 5	26	–	26
A217	<i>Glaucidium passerinum</i>	C6	Top 5	21	–	21
A223	<i>Aegolius funereus</i>	C6	Top 5	44	–	44
A234	<i>Picus canus</i>	C6	Top 5	28	1	29
A241	<i>Picoides tridactylus</i>	C6	Top 5	13	–	13
A307	<i>Sylvia nisoria</i>	C6	Top 5	28	–	28

MAPA

SPA MEPPZP031 - LJUBIŠNJA

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 96,9 km²

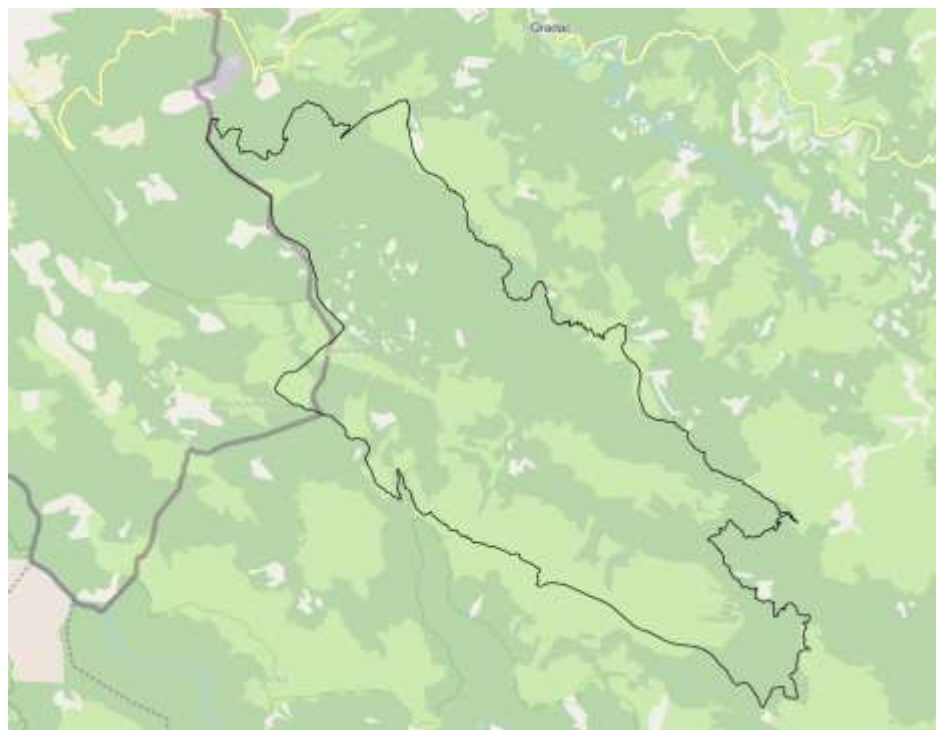
Ljubišnja je planinski masiv u sjeverozapadnom dijelu Crne Gore, koji se proteže duž granice sa Bosnom i Hercegovinom. Padine se uzdižu od baze koja je već iznad 1.000 mbv., pri čemu većina glavnog grebena leži iznad 1.500 m, a najviša tačka, Dernečište, dostiže 2.238 mnv.

KVALIFIKUJUĆE VRSTE PTICA

5 kvalifikujućih vrsta | Ukupno zapisa: 173 (Recentni 2016–2026: 173 | Istorijski: 0)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A104	<i>Bonasa bonasia</i>	C6	Top 5	38	–	38
A108	<i>Tetrao urogallus</i>	C6	Top 5	71	–	71
A220	<i>Strix uralensis</i>	C6	Top 5	9	–	9
A223	<i>Aegolius funereus</i>	C6	Top 5	19	–	19
A236	<i>Dryocopus martius</i>	C6	Top 5	36	–	36

MAPA

SPA MEPPZP032 - KOVAČ

OPŠTE KARAKTERISTIKE LOKALITETA

Obuhvat: 165,5 km²

Kovač je mala planina u sjevernoj Crnoj Gori, smještena u blizini granice s Bosnom i Hercegovinom i predstavlja najsjeverniju tačku zemlje. Masiv dostiže svoju najveću nadmorsku visinu na 1.442 mnv i pretežno je pokriven mješovitim i četinarskim šumama borealnog karaktera.

4 kvalifikujuće vrste | Ukupno zapisa: 54 (Recentni 2016–2026: 53 | Istorijski: 1)

Code	Species	IBA Criteria	Rank	Recent (2016–2026)	Historical (<2016)	Total
A220	<i>Strix uralensis</i>	C6	Top 5	–	1	1
A223	<i>Aegolius funereus</i>	C6	Top 5	2	–	2
A234	<i>Picus canus</i>	C6	Top 5	11	–	11
A868	<i>Leipicus medius</i>	C6	Top 5	40	–	40

MAPA

